

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU NACIONALNIH ISPITA

U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ESF+
Učinkoviti ljudski
potencijali

Sufinancira
Europska unija

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA**
U OSMOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nakladnik:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika:

Vinko Filipović, prof.
ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2026./2027.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vodič kroz sadržaj i strukturu
nacionalnih ispita u osmome razredu
u školskoj godini 2026./2027.

Zagreb, rujan 2026.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	11
1. HRVATSKI JEZIK	13
1.1. CILJ ISPITIVANJA	13
1.2. SADRŽAJ ISPITA	13
1.3. STRUKTURA ISPITA	17
1.4. PRIMJERI ZADATAKA	18
2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA	24
2.1. CILJ ISPITIVANJA	24
2.2. SADRŽAJ ISPITA	24
2.3. STRUKTURA ISPITA	31
2.4. PRIMJERI ZADATAKA	32
2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME	38
2.2. CONTENUTO DELL'ESAME	38
2.3. STRUTTURA DELL'ESAME	46
2.4. ESEMPI DI ESERCIZI	47
3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК	53
3.1. CILJ ISPITIVANJA	53
3.2. SADRŽAJ ISPITA	53
3.3. STRUKTURA ISPITA	58
3.4. PRIMJERI ZADATAKA	59
3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА	65
3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА	65
3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	70
3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	71
4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	77
4.1. CILJ ISPITIVANJA	77
4.2. SADRŽAJ ISPITA	77
4.3. STRUKTURA ISPITA	83
4.4. PRIMJERI ZADATAKA	84
4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA	89
4.2. A VIZSGA TARTALMA	89
4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE	95
4.4. MINTAFELADATOK	96

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK	101
5.1. CILJ ISPITIVANJA	101
5.2. SADRŽAJ ISPITA	101
5.3. STRUKTURA ISPITA	106
5.4. PRIMJERI ZADATAKA	107
5.1. CÍL ZKOUŠKY	110
5.2. OBSAH ZKOUŠKY	110
5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY	115
5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ	116
6. ENGLISKI JEZIK	119
6.1. CILJ ISPITIVANJA	119
6.2. SADRŽAJ ISPITA	119
6.3. STRUKTURA ISPITA	122
6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	123
6.5. PRIMJERI ZADATAKA	125
7. NJEMAČKI JEZIK	134
7.1. CILJ ISPITIVANJA	134
7.2. SADRŽAJ ISPITA	134
7.3. STRUKTURA ISPITA	138
7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	139
7.5. PRIMJERI ZADATAKA	141
8. FRANCUSKI JEZIK	148
8.1. CILJ ISPITIVANJA	148
8.2. SADRŽAJ ISPITA	148
8.3. STRUKTURA ISPITA	151
8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	152
8.5. PRIMJERI ZADATAKA	156
9. MATEMATIKA	161
9.1. CILJ ISPITIVANJA	161
9.2. SADRŽAJ ISPITA	161
9.3. STRUKTURA ISPITA	164
9.4. PRIMJERI ZADATAKA	165

10. BIOLOGIJA	169
10.1. CILJ ISPITIVANJA	169
10.2. SADRŽAJ ISPITA	169
10.3. STRUKTURA ISPITA	175
10.4. PRIMJERI ZADATAKA	176
11. KEMIJA	180
11.1. CILJ ISPITIVANJA	180
11.2. SADRŽAJ ISPITA	181
11.3. STRUKTURA ISPITA	185
11.4. PRIMJERI ZADATAKA	186
12. FIZIKA	189
12.1. CILJ ISPITIVANJA	189
12.2. SADRŽAJ ISPITA	189
12.3. STRUKTURA ISPITA	193
12.4. PRIMJERI ZADATAKA	194
13. POVIJEST	198
13.1. CILJ ISPITIVANJA	198
13.2. SADRŽAJ ISPITA	198
13.3. STRUKTURA ISPITA	213
13.4. PRIMJERI ZADATAKA	214
14. GEOGRAFIJA	220
14.1. CILJ ISPITIVANJA	220
14.2. SADRŽAJ ISPITA	220
14.3. STRUKTURA ISPITA	234
14.4. PRIMJERI ZADATAKA	235

PREDGOVOR

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) provest će nacionalne ispite za učenike osmoga razreda u svim osnovnim školama Republike Hrvatske i u školskoj godini 2026./2027. Učenici će pisati nacionalne ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike, prvoga stranog jezika, Biologije, Fizike, Geografije, Kemije i Povijesti.

Učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalne manjine pisat će ispite i iz Češkoga jezika, Mađarskoga jezika i književnosti, Srpskoga jezika i Talijanskoga jezika.

Cilj je nacionalnih ispita, koji se provode u gotovo svim zemljama Europske unije i našem okruženju, utvrditi temeljna znanja i kompetencije učenika na kraju osnovnoškolskoga obrazovanja. Svi će učenici osmoga razreda pisati standardizirane ispite pod istim uvjetima kako bi se utvrdila njihova postignuća. Rezultati nacionalnih ispita bit će vrijedna povratna informacija učenicima, njihovim roditeljima, učiteljima, ravnateljima škola, ali i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih te svim drugim nacionalnim obrazovnim institucijama.

Ispiti su usklađeni s kurikulumima pojedinih nastavnih predmeta za osnovne škole.

Centar je radi što boljšeg informiranja učenika, roditelja, škola i javnosti pripremio *Vodič kroz sadržaj i strukturu nacionalnih ispita u osmome razredu u školskoj godini 2026./2027.* (u daljnjemu tekstu: *Vodič*) za navedene predmete.

Svaki nastavni predmet prikazan je kroz sljedeća potpoglavlja: *Cilj ispitivanja*, *Sadržaj ispita*, *Struktura ispita* i *Primjeri zadataka*. U potpoglavlju *Sadržaj ispita* za svako su područje ispitivanja navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen u obliku konkretnih opisa onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu. *Struktura ispita* donosi informacije o broju i vrstama zadataka te trajanju pojedinih ispita. Za strane jezike (Engleski jezik, Njemački jezik i Francuski jezik) dodan je opis jezičnih sadržaja kroz popis tematskih područja i gramatičkih struktura. Na kraju prikaza svakoga nastavnog predmeta navedeno je po nekoliko primjera zadataka prema vrstama zadataka koji će biti primijenjeni u ispitima.

Posebno zahvaljujem svim ravnateljima, školskim koordinadorima, učiteljima i svim drugim odgojno-obrazovnim radnicima koji svojim trudom, odgovornošću i predanošću pridonose uspješnoj provedbi nacionalnih ispita. Svjesni smo koliko je ovaj zadatak zahtjevan i koliko je za njegovu uspješnu provedbu važna dobra suradnja svih uključenih. Upravo zato vjerujem da ćemo zajedničkim snagama i ove godine dodatno unaprijediti kvalitetu te osigurati još uspješniju provedbu nacionalnih ispita.

Vinko Filipović, prof.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom vještinom čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, ovladanost jezičnom vještinom pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova te poznavanje hrvatskoga jezika kao sustava.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹ (NN, br. 10/19).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, a jedno od ispitnih područja (*Čitanje*) sadrži dva potpodručja:

1. *Čitanje*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje obavijesnoga teksta*
2. *Hrvatski jezik*
3. *Pisanje*.

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja hrvatskoga jezika i komunikacije, područja književnosti i stvaralaštva te područja kulture i medija načelom vertikalno-spiralnoga slijeda s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2026./2027. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

U tablici 1. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja iz Hrvatskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje književnoga teksta	OŠ HJ B.5.1. Učenik obrazlaže doživljaj književnoga teksta i objašnjava uočene ideje povezujući tekst sa svijetom oko sebe. OŠ HJ B.6.1. Učenik obrazlaže vlastite stavove u vezi s pročitanim tekstom. OŠ HJ B.7.1. Učenik vrednuje književni tekst tumačeći utjecaj književnoga teksta na oblikovanje stavova i vrijednosti. OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta. OŠ HJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti. OŠ HJ B.7.2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima primjenjujući znanja o književnosti. OŠ HJ B.8.2. Učenik interpretira književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti.	Vrste tekstova: ♦ lirska pjesma: domoljubna, pejzažna, ljubavna, misaona, socijalna; dijalektna ♦ kratka priča ♦ novela ♦ crtica ♦ anegdota ♦ legenda ♦ predaja ♦ socijalna pripovijetka ♦ roman za djecu i mlade ♦ pustolovni roman ♦ kriminalistički roman ♦ romansirana biografija ♦ autobiografija ♦ komedija ♦ strip ♦ dramski tekst Književnoteorijski pojmovi: ideja književnoga teksta, motiv, tema, likovi, mjesto i vrijeme radnje, pripovjedači u 1. i 3. licu, opisivanje, pripovijedanje, fabula, kompozicija, pjesnička slika, stih, strofa, asonanca, aliteracija, preneseno značenje, metafora, epitet, personifikacija, onomatopeja, usporedba, hiperbola, retoričko pitanje, vrste rime, monolog, dijalog, dramski sukob, dramska radnja
Čitanje obavijesnoga teksta	OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta. OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta. OŠ HJ A.7.3. Učenik čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta. OŠ HJ A.8.3. Učenik čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.	Vrste tekstova: ♦ vijest ♦ izvješće ♦ sažetak ♦ prikaz ♦ uputa ♦ objašnjenje ♦ komentar ♦ obrazac ♦ brojčani prikaz podataka ♦ slikovni prikaz podataka ♦ tablični prikaz podataka ♦ znanstveno–popularni članak ♦ tekstovi s mrežnih portala ♦ suvremeni tekstovi s kojima se učenik svakodnevno susreće

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje obavijesnoga teksta	OŠ HJ C.5.1. Učenik razlikuje tiskane medijske tekstove i izdvaja tekstove/sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti. OŠ HJ C.5.2. Učenik opisuje značenje popularno–kulturnih tekstova u kontekstu svakodnevnoga života. OŠ HJ C.6.2. Učenik objašnjava značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na interese i prethodno iskustvo. OŠ HJ C.7.2. Učenik obrazlaže značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na društveni i ekonomski kontekst. OŠ HJ C.8.2. Učenik prosuđuje popularno–kulturne tekstove s obzirom na književni kontekst i kontekst ostalih umjetnosti.	
HRVATSKI JEZIK		
	OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima. OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima. OŠ HJ A.8.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama po sastavu na oglednim i čestim primjerima.	Jezikoslovni pojmovi*: Nepromjenjive vrste riječi: prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice Promjenjive vrste riječi: glagoli, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi Morfološke kategorije: rod, broj, padež; vrijeme, način, vid, prijelaznost Glagolski oblici: ♦ infinitiv ♦ glagolska imenica ♦ glagolski pridjev radni ♦ glagolski pridjev trpni (na razini prepoznavanja) ♦ glagolska vremena: prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II. ♦ glagolski načini: imperativ, kondicional I., kondicional II. (na razini prepoznavanja) Glasovne promjene: palatalizacija, sibilizacija, nepostojani a, jotacija

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
HRVATSKI JEZIK		
	OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okruženju. OŠ HJ A.6.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest. OŠ HJ A.7.6. Učenik imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest.	Rečenica: ♦ sintaktičko ustrojstvo rečenice: predikat, subjekt, objekt, priložne oznake (mjesta, vremena, načina, uzroka), atribut, apozicija ♦ rečenice po sastavu: jednostavna i složena rečenica ♦ nezavisnosložena rečenica: sastavna, rastavna i suprotna rečenica, rečenični niz * Primjena znanja jezikoslovnih pojmova vrednuje se i u području <i>Pisanje</i>. Povijest jezika, standardni jezik, govori i narječja: ♦ hrvatski jezik: standardni jezik, narječja, govori ♦ trojezičnost i tropismenost, hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, prvotisak ♦ prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika ♦ ilirski pokret ♦ hrvatski jezik u 20. st. ♦ jezični priručnici
PISANJE		
	OŠ HJ A.5.4. Učenik piše tekstove trodijelne strukture u skladu s temom. OŠ HJ A.6.4. Učenik piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja. OŠ HJ A.7.4. Učenik piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu. OŠ HJ A.8.4. Učenik piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu.	Vrste tekstova: ♦ izvješće ♦ komentar ♦ obavijest ♦ pismo ♦ portret ♦ vijest Pravopisni sadržaji* ♦ veliko početno slovo u imenima ♦ zarez ♦ kratice i pokrate ♦ pravopisni znakovi u rečenici ♦ upravni i neupravni govor ♦ pisanje glasova ije/je, č/ć, dž/đ ♦ pisanje niječnica * Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području <i>Hrvatski jezik</i>.

1.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina: *Čitanje i hrvatski jezik* te *Pisanje*. Ispitna područja *Čitanje* i *Hrvatski jezik* sadrže ukupno 46 zadataka od čega 23 zadatka u području *Čitanje* (13 zadataka u potpodručju *Čitanje književnoga teksta* i 10 zadataka u potpodručju *Čitanje obavijesnoga teksta*) i 23 zadatka u području *Hrvatski jezik*. Svaki zadatak u tim područjima nosi jedan bod. Ispitno područje *Pisanje* u drugoj ispitnoj cjelini čini zadatak pisanja koji nosi 24 boda. Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i donosi ukupno 70 bodova.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

CJELINA ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	Čitanje književnoga teksta	13	13
		Čitanje obavijesnoga teksta	10	10
	Hrvatski jezik		23	23
2.	Pisanje		1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika traje **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje po **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **30 minuta**.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj pjesmu.

Seoski život

U toploj sjeni trešnje, što već žuti,
Mi sjedimo i mirišemo svjetlost dana.
Vrt pun je sunca. Sjenke slaze s grana,
Te tankim, čudnim sagom pokriti su puti.

Bjelina neka danas i zrak nam se smiju
Ko zadnji put – jer vrt sve žući biva –
Dan bio bi ko blagdan, da još zvona liju
S brežuljka milost zvuka povrh kuća i njiva.

Gle: dolje se kroz mali prozor kuće vide
Kukuruzi, što vise u bojama zlata,
A baka kraj njih viri i kitom lijepih kata
Otklanja sunce, što joj baš u oči ide.

I pjevac zapjeva; na prozor maca skoči:
Dvije zavjese se njišu kao bijela krila.
I čini se: iza njih neke glede oči,
I pozivlje nas k sebi neka duša mila.

Antun Branko Šimić

Koja je od navedenih vrsta rima zastupljena u prvoj i trećoj strofi?

- A. parna
- B. obgrljena
- C. ukrštena
- D. isprekidana

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uočava ulogu ponavljanja: asonanca, aliteracija; vrste rime.

Kognitivna razina: razumijevanje

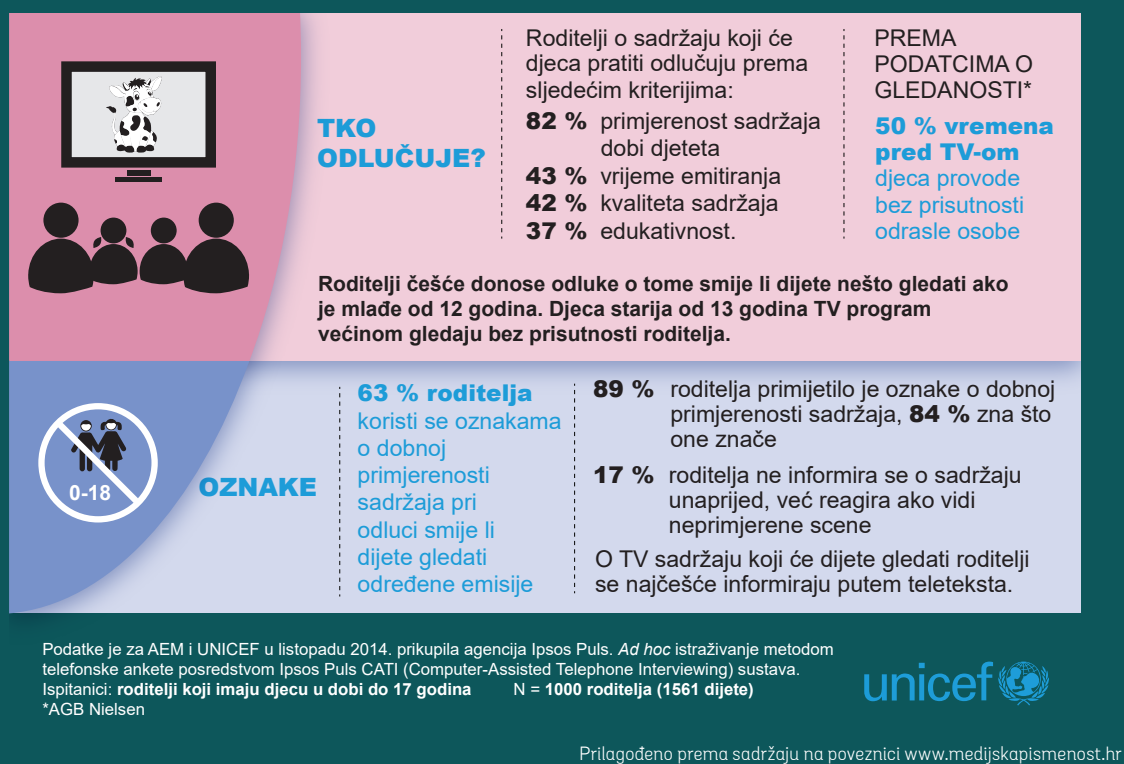
Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Istraživanje o medijskoj pismenosti

Godine 2014. UNICEF i Agencija za elektroničke medije (AEM) proveli su istraživanje o navikama gledanja televizije među djecom i mladima. Roditelji su odgovarali na pitanja o navikama 1561 djeteta.

Uz poruku „Birajmo što gledamo!” Agencija za elektroničke medije i UNICEF pokrenuli su kampanju za podizanje svijesti o medijskoj pismenosti. Cilj kampanje bio je podići razinu svijesti o važnosti medijskoga opismenjavanja roditelja, skrbnika i djece te o važnosti odabira medijskih sadržaja za djecu.

Tko je prikupljao podatke u istraživanju o navikama gledanja televizije djece i mladih?

- A. UNICEF
- B. Agencija za elektroničke medije
- C. agencija Ipsos Puls
- D. AGB Nielsen

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje obavijesnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik izdvaja važne podatke iz čitanoga teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

U kojoj je od sljedećih rečenica imenski predikat?

- A. Marko je jučer cijeli dan igrao tenis.
- B. Govorilo se o nadolazećim praznicima.
- C. Ove ću godine zimovati u Gorskom kotaru.
- D. Hrvatski učenici bili su najbolji u natjecanju.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik objašnjava sintaktičko ustrojstvo rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

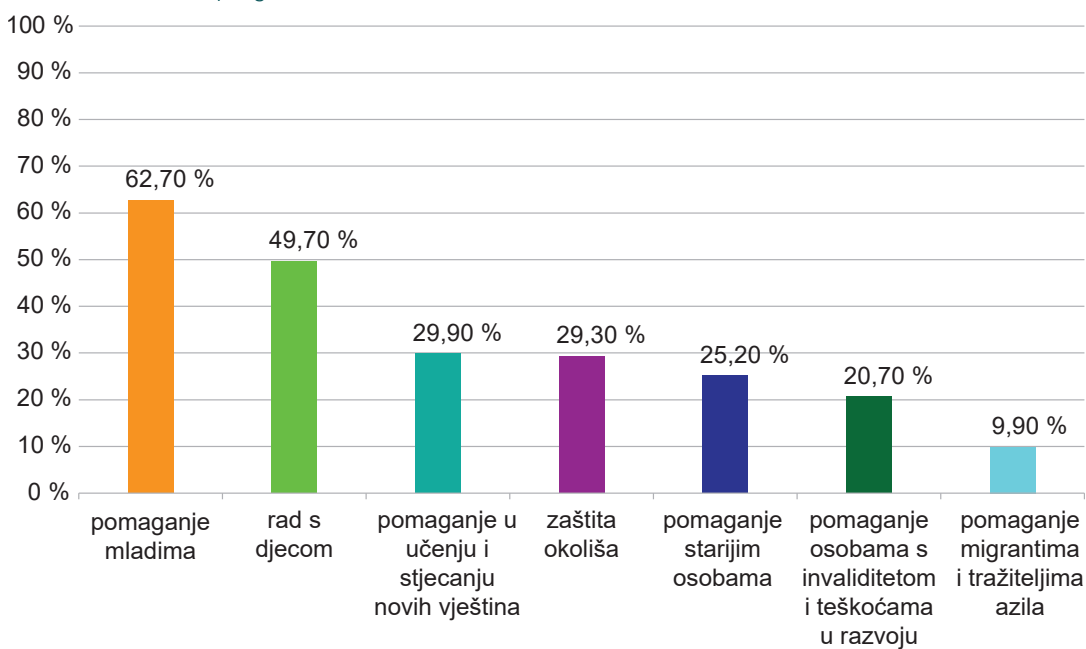
4. primjer

ZADATAK PISANJA

Napiši komentar o temi **Volontiranje mladih u Hrvatskoj** prema polaznome tekstu i grafičkim prikazima (slika 1. i slika 2.).

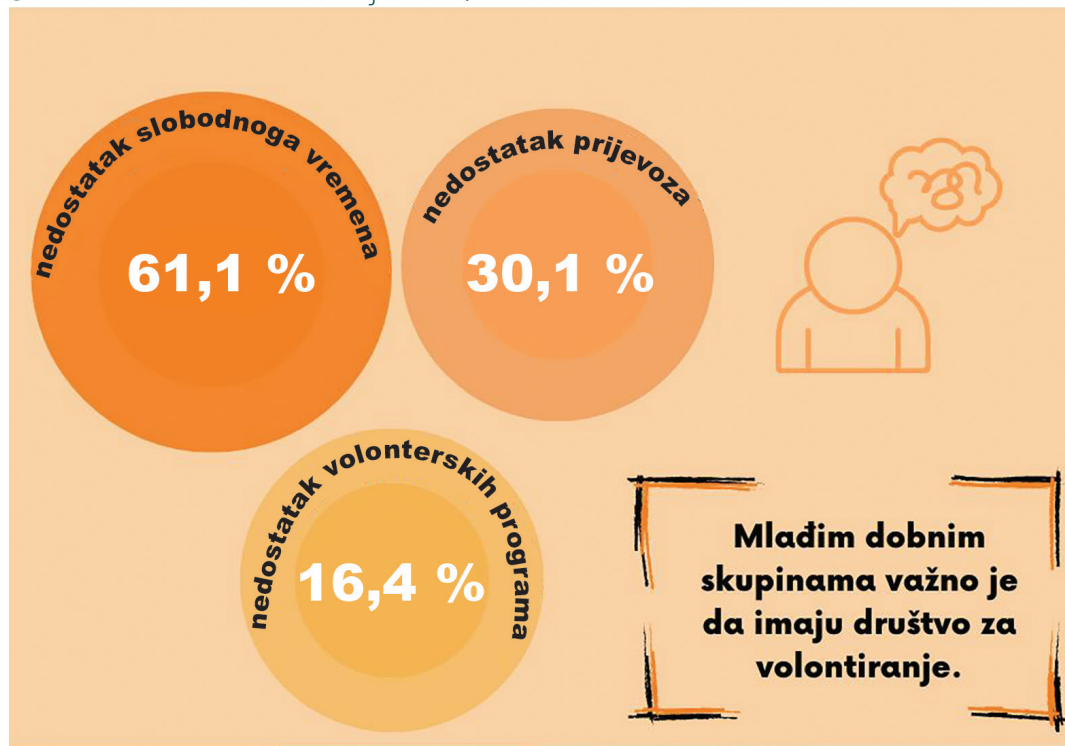
Istraživanje o volontiranju² i vrijednostima mladih provedeno je 2022. godine u sklopu projekta *Radius V*. Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije kroz Europski socijalni fond. U istraživanju koje su proveli profesori Odjela za sociologiju Sveučilišta u Zadru sudjelovali su volonteri u dobi od 15 do 34 godine iz cijele Hrvatske. Ti su volonteri u posljednje dvije godine sudjelovali u najmanje jednoj volonterskoj aktivnosti. Prema rezultatima istraživanja ispitanici su većinom aktivni volonteri koji redovito sudjeluju u različitim volonterskim programima i aktivnostima. Na volontiranje ih najviše motivira želja za stjecanjem novih iskustava dok je na drugom mjestu potreba za bijegom od vlastitih problema kao i želja za osobnim razvojem.

Slika 1. Volonterski programi i aktivnosti

2 Volontiranje je obavljanje kakva posla besplatno i dobrovoljno.

Slika 2. Zašto mladi ne volontiraju češće?

Prilagođeno prema tekstu na
<https://volonter-skz.eu/istrazivanje-o-volontiranju-i-vrijednostima-mladih-mladi-su-najvise-orijentirani-na-pomaganje-mladima-i-djeci/>

Smjernice za pisanje:

- U uvodnome dijelu navedi osnovna obilježja pojave o kojoj se govori u polaznome tekstu i grafičkim prikazima.
- U središnjemu dijelu objasni pojedinosti vezane uz tu pojavu te iznesi i obrazloži svoje mišljenje i stavove na temelju podataka iz polaznoga teksta i grafičkih prikaza.
- U završnome dijelu napiši zaključnu misao na temelju prethodno iznesenoga mišljenja i stavova.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.7.4. Učenik piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik odgovara na pitanja tko sudjeluje u događaju, što se događa, gdje se i kada događa i koji je uzrok događaja (*Zašto?* i *Kako?*).

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

Bodovanje komentara:

A Ostvarenost sadržaja	3 boda	U tekstu je jasno iznesena pojava/događaj koji je ishodište komentara. Odgovara na 5 ili 6 pitanja (<i>Tko? Što? Gdje? Kada? Koliko? Zašto?</i>) koristeći se podacima iz polaznog teksta i grafičkih prikaza (parafrazira polazni tekst). Navedeni su vlastiti stavovi i prosudbe uz argumente i tumačenja brojčanih podataka. Iznesena je zaključna misao povezana s prethodno iznesenim argumentima/stavom i brojčanim podacima.
B Povezanost teksta	3 boda	Sadržajno i formalno razlikuju se tri dijela kompozicije (uvod, središnji dio, zaključak). Kompozicijski su dijelovi međusobno povezani. U uvodnome dijelu navedeno je na što se tema (naslov) odnosi, predstavlja i najavljuje temu. U središnjemu dijelu odgovara na temeljna pitanja, iznesena su zapažanja, mišljenja, stavovi i prosudbe uz argumente; iznosi pozitivne/negativne strane pojave; poznaje temu; potkrepljuje svoje stavove primjerima/argumentima/navodima iz teksta. U završnome dijelu iznesen je zaključak povezan s prethodno iznesenim argumentima/stavom i brojčanim podacima. Ili Jasno je uobičen stav ili prijedlog.
C Rječnik i stil	3 boda	Komentar je pisan subjektivnim tonom (može uključivati metaforičnost izraza, funkcionalne žargonizme, frazeme). Rječnik i uporaba riječi prilagođeni su vrsti teksta. Piše uglavnom složenim rečenicama. Rečenice su smislene i povezane. Točno se koristi pojmovima vezanima za temu.
D Jezična točnost (Pravopisna i gramatička točnost)	3 boda	U tekstu su dopuštene do 3 različite pogreške.

Pisani rad vrednovat će se s nula bodova:

- ako je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadatak
- ako sadrži manje od 200 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir).

U zadatku pisanja može biti zadana bilo koja vrsta teksta navedena u tablici 1. u području *Pisanje*.

2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA

2.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika³ ispituje se ovladanost odgojno-obrazovnim ciljevima, područjima i ishodima predviđenima Kurikulumom nastavnoga predmeta Talijanski jezik / Talijanski jezik i književnost na kraju osmoga razreda osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A).

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Talijanski jezik za osnovnu školu i Talijanski jezik i književnost za srednju školu s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁴ (NN, br. 81/19).

2.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja. Svako područje sadrži potpodručja:

1. Čitanje
 - a) *Književni tekstovi (lirski i prozni)*
 - b) *Neknjiževni tekst*
2. *Promišljanje o jeziku*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Leksik*
3. *Pisanje*
 - a) *Samostalna produkcija.*

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole.

U tablici 3. navedena su područja, odgojno-obrazovni ishodi te pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

3 Naziv Talijanski jezik odnosi se na nastavni predmet koji se poučava u osnovnoj školi, dok se naziv Talijanski jezik i književnost odnosi na nastavni predmet koji se poučava u srednjoj školi.

4 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tablica 3. Područja, potpodručja, odgojno-obrazovni ishodi te razrada ishoda iz Talijanskoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
ČITANJE		
Književni tekstovi (lirski i prozni) i Neknjiževni tekst	SE LIT C.5.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ prepoznaje ključne informacije te ih koristi za sažimanje teksta ♦ primjenjuje metodu 5W
	SE LIT C.5.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.	♦ raščlanjuje tekst na dijelove i prepoznaje sekvencije (pripovjedna, opisna, refleksivna i dijaloška) te dodjeljuje naslov svakoj od njih ♦ prepoznaje glavna formalna obilježja poetskog teksta; stih, rimu (unakrsna, parna, obgrljena, rima sa shemom aba bcb...), strofu/kiticu, opkoračenje ♦ prepoznaje glavne stilske figure (usporedbu, poredbu, metaforu, personifikaciju, onomatopeju)
	SE LIT D.5.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi. Svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekata, koristi izvore znanja.	♦ razumije i koristi se specifičnim riječima ♦ povezuje značenja riječi, razumije da riječi imaju različita značenja i uočava specifično značenje riječi u tekstu ♦ u najjednostavnijim i najčešćim slučajevima razumije upotrebu i značenje riječi razumije i koristi specifične riječi i pojmove stručnog jezika
	SE LIT C.6.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ koristi se tehnikama tihoga čitanja (orijentacijsko, selektivno, globalno, dubinsko) ♦ razumije implicitne informacije i prikuplja implicitne i eksplicitne informacije ♦ razumije globalan smisao onoga što čita, prepoznaje svrhu i komunikacijsku namjeru pisca prepoznajući njegovo stajalište Vrste tekstova: narativni, opisni, regulatorni, informativni, poetski

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
ČITANJE		
Književni tekstovi (lirski i prozni) i Neknjiževni tekst	SE LIT C.6.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.	♦ razumije grafičke elemente u tekstu (naslov, odlomci, tipografija) ♦ prepoznaje temeljnu strukturu teksta: uvod, razvoj, zaključak, radnja, fabula ♦ dijeli tekst na odlomke i prepoznaje njihovu tipologiju: narativna, opisna, refleksivna i dijaloška ♦ prepoznaje strukturu realističkih i fantastičnih tekstova ♦ razlikuje između objektivnog i subjektivnog opisivanja ♦ prepoznaje neke pripovjedne tehnike: prepoznaje pisca i pripovjedača, upravni i neupravni govor, stajalište ♦ razumije glavne formalne karakteristike (stečene dosada) poetskog teksta ♦ prepoznaje dosad naučene glavne stilske figure Retoričke figure: usporedba, poredba, metafora, personifikacija, onomatopeja, metonimija, epitet, patronim.
	SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ odabire i tumači ključne informacije u odnosu na svrhu teksta ♦ razlikuje eksplicitne i implicitne informacije ♦ razumije poruku, svrhu i komunikacijsku namjeru autora ♦ pojednostavljuje informacije
	SE LIT C.7.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i razlikuje tehnike pisanja.	♦ razumije strukturu teksta (uvod, razrada, zaključak) ♦ prepoznaje karakteristične elemente i tehnike pisanja u različitim vrstama tekstova ♦ prepoznaje razne specifične pripovjedne tehnike: razlikuje pisca i pripovjedača, upravni i neupravni govor, gledište, fabulu, zaplet, retrospektivu, anticipaciju, pogled u budućnost, osvrt

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
ČITANJE		
Književni tekstovi (lirski i prozni) i Neknjiževni tekst	SE LIT C.7.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i razlikuje tehnike pisanja.	♦ prepoznaje logički, kronološki i prostorni slijed prema kojemu se razvija tekst ♦ prepoznaje glavne formalne karakteristike poetskoga teksta (prisjeća se prethodno usvojenih pojmova) Vrste tekstova: pripovjedni (dnevnik, osobno pismo, autobiografija, kriminalistička pripovijetka i roman)
	SE LIT C.8.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ odabire i tumači ključne informacije u odnosu na svrhu ♦ „čita” posebne jezike (novinarski tekst), prepoznaje zamisli i sredstva izražavanja, razlikuje žanrove
	SE LIT C.8.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.	♦ prepoznaje obilježja strukture i tehnike pisanja raspravljačkog teksta (problematika, teza, argumenti u prilog tezi, antiteza, argumenti u prilog antitezi), pripovjednog (alijencija /otuđenje) i publicističkog teksta te otvorenog pisma ♦ prepoznaje stav autora prema tematici (za i protiv, humor, ironija, satira)
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.5.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje u različitim situacijama temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila te se njima koristi za pregledavanje vlastitih i tuđih pisanih tekstova te za ispravak eventualnih pogrešaka koje pronađe u navedenim tekstovima ♦ uočava i ispravno koristi imenice po značenju, razlikuje rod i broj imenice, ispravno koristi imenice koje se tvore od m. roda dodavanjem sufiksa, imenice različitih oblika za m. i ž. rod, imenice neodređenoga roda za mladunčad životinja, defektivne imenice i imenice s dvama oblicima množine

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.5.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje u različitim situacijama temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ razlikuje i ispravno koristi netvorbene i tvorbene imenice, imenice nastale sufiksalsnom tvorbom i složenice ♦ prepoznaje i ispravno koristi određene, neodređene i partitivne članove prepoznaje pridjeve, razlikuje njihove funkcije ♦ ispravno koristi razne vrste pridjeva (opisne, posvojne, pokazne, neodređene, upitne/ usklične i brojevne) ♦ prepoznaje i ispravno koristi razne vrste zamjenica (osobne, posvojne, pokazne, upitne/ usklične i odnosne) ♦ prepoznaje glagole i gramatičke kategorije (konjugaciju, način, vremena, lice i broj), funkciju i značenje u rečenici ♦ prepoznaje i ispravno koristi glagolska vremena indikativa i razlikuje pomoćne od ostalih glagola ♦ poznaje glavne rečenične dijelove u jednostavnoj rečenici: subjekt i predikat (glagolski i imenski) ♦ poznaje temeljne rečenične dijelove za proširenje jednostavne neproširene rečenice: atribut, apoziciju, objekt, atributni genitiv
	SE LIT D.6.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ poznaje i koristi se glagolskim oblicima u aktivu ♦ prepoznaje i razlikuje glagole po predmetu radnje (prijelazni i neprijelazni) ♦ prepoznaje riječi koje pripadaju razredu priloga ♦ prepoznaje razne funkcije priloga i priložnih sintagmi ♦ razlikuje razne vrste priloga i priložnih sintagmi i prepoznaje promijenjene i izvedene sintagme kao i stupnjeve ♦ prepoznaje riječi koje pripadaju razredu prijedloga i njihovu funkciju

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.6.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ prepoznaje i razlikuje riječi koje pripadaju razredu usklika, prepoznaje njihovu funkciju i primjenjuje ih pravilno ♦ vlada temeljnim elementima jednostavne rečenice i glavnim načinima proširenja ♦ razlikuje izravni i neizravni objekt ♦ prepoznaje i učinkovito, u svim njihovim oblicima, koristi sljedeće dopune: dopune u dativu, dopune vremena, mjesta, društva, načina, sredstva, namjere, uzorka, dopune u pasivu za živo i neživo
	SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.	♦ razlikuje i prepoznaje veznike od ostalih vrsta riječi istoga oblika ♦ poznaje i razlikuje glagole po predmetu radnje (prijelazni i neprijelazni) i stanju (aktiv, pasiv, povratni), kao i nepravilne i posebne glagole ♦ razumije funkciju združivanja veznikom i razlikuje sve vrste veznika ♦ prepoznaje rečenicu (zavisnosložena i nezavisnosložena rečenica) i razumije razliku između nezavisnosloženih i zavisnosloženih te umetnutih rečenica ♦ prepoznaje nezavisnosložene rečenice, njihove vrste i funkcije ♦ prepoznaje zavisnosložene rečenice (subjektna, objektna, upitna, načinska, vremenska, uzročna, namjerna), njihove stupnjeve, vrstu, oblik i funkciju
	SE LIT D.8.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima; ima određena znanja o povijesti talijanskog jezika; razlikuje standardni jezik od dijalekta.	♦ u tekstu prepoznaje vrste riječi i njihova gramatička svojstva; ♦ poznaje sintaktične i tekstne veznike, znakove interpunkcije i njihovu specifičnu funkciju ♦ prepoznaje zavisne rečenice (odnosna i pogodbena rečenica – izricanje pogodbe) ♦ poznaje i ispravno koristi upravni i neupravni govor i slaganje vremena

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA I SADRŽAJ
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Leksik	SE LIT D.5.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi u tekstu; svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekata, koristi izvore znanja.	• povezuje značenja riječi; • razumije da riječi imaju različita značenja i uočava specifično značenje riječi u tekstu • u najjednostavnijim i najčešćim slučajevima razumije upotrebu prenesenog značenja riječi • razumije i koristi specifične riječi i pojmove stručnoga jezika
	SE LIT D.6.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi u tekstu; svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekata, koristi izvore znanja.	• izvodi značenje riječi u određenome kontekstu i razumije odnose u značenju između riječi • zna upotrebljavati sinonime i antonime
	SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.	• zna razlikovati denotativno i konotativno značenje, zna prepoznati višeznačne riječi • koristi se primjerenim leksikom i funkcionalnim stilom
	SE LIT D.8.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama; koristi izvore znanja.	• razumije i koristi riječi u prenesenome značenju
PISANJE		
Samostalna produkcija	SE LIT B.8.2. Učenik piše smislene i povezane tekstove raznih vrsta ispravnoga sadržaja i oblika.	• piše različite vrste tekstova koji su logički i stilski jasni, usklađeni i ispravni poštujući grafička pravila i upute • svjesno vlada vremenom pripovijedanja • slobodno eksperimentira s raznim oblicima pisanja prilagođavajući obliku teksta vokabular, strukturu i grafička rješenja • primjenjuje razne oblike kreativnoga pisanja u prozi

2.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika, kao materinskoga jezika za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, sastoji se od dviju ispitnih cjelina.

Prva ispitna cjelina u kojoj se ispituju područja *Čitanje* i *Promišljanje o jeziku* sadrži ukupno 46 zadataka. Svakomu zadatku u ovoj cjelini dodjeljuje se po jedan bod.

Druga ispitna cjelina u kojoj se ispituje područje *Pisanje* uključuje pisanje sastavka i boduje se s najviše 24 boda.

Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i moguće je ostvariti maksimalno 70 bodova.

U tablici 4. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 4. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	23	23
	Promišljanje o jeziku	23	23
2.	Pisanje	1	24
UKUPNO		47	70

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika za osmi razred za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **30 minuta**.

2.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

La fioritura

Scrissi una poesia
tutta di primavera,
piccoletta, leggera,
vibrante d'armonia.

Quando l'ebbi finita
sorrisi e la stracciai.
Di quella carta sai
feci una gran fiorita.

I pezzetti minuti
bianchi, cadder nell'orto
e non so che sconforto
ebbi per quei rifiuti.

Poi risi: ogni pezzetto
di carta era stellina,
fior di melo, pruina¹,
caduti a mio dispetto.

Tornai alla mia lieta
scrivania, rondinotto.
Sentii dire lì sotto:
"Lassù ci sta un poeta".

Di Marino Moretti

¹ pruina: brina

Quale tipo di rima è usata nella poesia?

- A. baciata
- B. alternata
- C. incrociata
- D. incatenata

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Književni tekst (lirika)

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.5.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

La bora

Mentre tutto intorno alla casa domina il frastuono della bora, una fanciulla studia da un suo manuale geografico che “in Italia la velocità del vento supera di rado i 42 km all’ora”.

Bel privilegio questo di Trieste, fra le città italiane, d’esser visitata, spesso volte durante l’anno e specie nell’inverno, da un vento che, quand’è mite, soffia con la velocità di 60 km e, in certe giornate di furore, raggiunge i 140.

Visitatore sgarbato e violento, per cui la città sta sempre sul chi vive.

[...]

Eppure c’è chi lo desidera. Quella fanciulla studia meccanicamente, a mezza voce, il suo testo di geografia, ma con l’attenzione del cuore segue il diavoleto di fuori. Vedo nei suoi occhi, come li solleva dal libro, una strana luce d’allegrezza. So che cos’è: più urla il vento e più ella spera ch’esso duri la notte e che domattina, quando ella andrà a scuola, soffi bello e gagliardo. Un divertimento: corrergli incontro e lottare con esso, o lasciarsi trasportare dalla sua forza. Domani faranno catena, lei e le sue compagne, e con gridi e risate godranno la festa del vento: capi rovesciati, guance e occhi splendenti.

Lo so. Quando s’era ragazzi, le giornate di forte bora ci eccitavano gioiosamente; ne facevamo una specie di diporto .

[...]

Bisogna vederla nascere. Qualche anno fa, di febbraio, ebbi l’occasione d’assistere alla sua venuta. L’aria era annebbiata e sonnolenta; dalla riva dove mi trovavo, la città sembrava vecchia sotto un velo uniforme di stanchezza; i moli, più che protendersi decisi nel mare, sembravano emergere fiacchi e galleggiar su di esso come degli zatteroni sul punto di sfasciarsi; la collina era grigia ed opaca. Improvvisamente l’orlo della collina cominciò a rischiararsi; la tenda nebbiosa là sopra si sollevava, si slabbrava , mostrando una striscia di ceruleo intenso, come l’apertura d’un mondo rinnovato. Non capivo da principio; ma poi quando vidi la nebbia sopra la città addensarsi, rotolare e sparire, quando vidi il mare pulirsi e sentii fremere intorno a me l’aria, giungendomi alla pelle un piacevole pizzicore e alle narici un fresco e leggero odore di sassi e di pini, allora capii che cos’era. Nasceva la bora. Si profilava sul ciglio dei colli e poi d’un balzo era giù, sulla città e sul mare. Le case acquistavano corpo, si tergevano , s’avvicinavano; i moli liberavano le loro sagome forti e squadrate dal velo tenero della nebbia; nei bacini l’acqua del mare prendeva colore e moto. Una freschezza, un ringiovanimento dappertutto.

Bello sarebbe stato godere a lungo di questa fresca e limpida età del vento, appena nato, di questo “borinello” un poco eccitante, fratello delle estive brezze mattutine. Ma eravamo nell’inverno, e il giovinetto si faceva di secondo in secondo più gagliardo. Dopo pochi minuti, già risuonava la sua voce, la sua frustata sollevava il moto dell’acqua in scintillanti e precipitose onde; l’aria s’aggelava del suo fiato.

Giani Stuparich, *Pietà del sole* (testo adattato)

Che tipo di testo è il brano che hai letto?

- A. prevalentemente espositivo
- B. prevalentemente descrittivo
- C. prevalentemente informativo
- D. prevalentemente argomentativo

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Književni tekst (proza)

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.7.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i razlikuje tehnike pisanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Scrittori e studiosi

Gli scribi occupavano una posizione di rilievo nella società egizia. Uno scriba particolarmente abile aveva davanti a sé brillanti prospettive: uno di loro, Horemheb, divenne perfino re. La formazione degli scribi era rigorosa: era loro imposta una disciplina severa a partire dall'età di nove anni. Sono stati scoperti dei papiri che contengono rimproveri di scribi più anziani a colleghi più giovani che non si recavano alle lezioni. In alcuni casi si ricorreva perfino alle punizioni corporali. Gli aspiranti scribi potevano consolarsi pensando che anche le altre professioni avevano i loro svantaggi: gli orafi e coloro che lavoravano il metallo si diceva soffocassero per il calore delle fornaci, i tessitori dovevano sopportare spazi ristrettissimi e così via. Lo scriba, inoltre, poteva aspirare all'autorità, all'esenzione dalle tasse e dal servizio nazionale durante l'inondazione del fiume e, inoltre, poteva conseguire l'immortalità attraverso i suoi scritti.

Gli scribi dovevano essere degli esperti nel tracciare i geroglifici, un'elaborata forma di scrittura ideografica costituita da circa 700 simboli. Gli scribi sceglievano le figure per la loro scrittura dal mondo circostante a loro familiare. La complessità della scrittura era deliberatamente mantenuta tale di modo che solo poche persone fossero in grado di usarla e gli scribi mantenessero la loro posizione privilegiata. I geroglifici venivano usati nelle iscrizioni sui monumenti di stato, sulle tombe, sui templi e sui papiri di carattere religioso. Potevano essere scritti da sinistra a destra, da destra a sinistra o dall'alto in basso. Per i contratti d'affari, le lettere e la narrazione, gli scribi utilizzavano un tipo diverso di scrittura, chiamata ieratica, che era una variante della geroglifica più veloce da eseguire, il cui verso andava sempre da destra a sinistra. Più tardi si sviluppò un metodo di scrittura ancor più rapido; chiamato demotico, veniva impiegato per i documenti di carattere legale. Gli scribi che vissero alla fine della civiltà egizia dovettero anche saper scrivere in greco, la lingua dei loro dominatori.

Quando l'ultimo tempio egizio fu chiuso, nel VI secolo d.C., si perse la facoltà di leggere i geroglifici, fino alla scoperta della stele di Rosetta nel 1799. La stele è una lastra di pietra ritrovata presso l'antica città di Rosetta sul delta del Nilo. Sulla pietra vi sono tre scritture: la sezione sul fondo è scritta in greco, quella centrale in demotico, mentre la parte superiore utilizzando la scrittura geroglifica. La pietra fu esposta inizialmente in un tempio e conteneva un "ringraziamento" al dominatore greco dell'Egitto, Tolomeo V, che regnò nel II secolo a.C. per i benefici concessi ai sacerdoti. Le tre scritture contenevano lo stesso testo e permisero la decifrazione dei geroglifici.

George Hart, *L'antico Egitto* (testo adattato)

In base al testo, quale tra le seguenti affermazioni che riguardano gli scribi è scorretta?

- A. Potevano ambire a ruoli di prestigio.
- B. Potevano aspirare all'immortalità.
- C. Collaboravano con gli orafi.
- D. Erano esentati dalle tasse.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Neknjiževni tekst – informativni

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A. Provare angoscia o paura.
- B. Essere molto affaticati.
- C. Essere senza sentimenti.
- D. Provare emozioni forti.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Promišljanje o jeziku

Potpodručje ispitivanja: Leksik

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A. Claudia è la più magra di tutte.
- B. Claudia è più magra di me.
- C. Claudia è molto magra.
- D. Claudia è magrissima.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Promišljanje o jeziku

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

6. primjer

TEMA NARRATIVO

Indicazioni

Elabora il testo **narrativo** sviluppando il titolo assegnato.

Elabora il tema in modo strutturato (**introduzione, svolgimento, conclusione**).

Il tema deve essere **coeso, coerente (logico)** e linguisticamente corretto.

Numero **minimo** di parole: **220**

Titolo:

L'importanza dell'amicizia

Traccia

Introduzione:

Che cos'è l'amicizia?

Quali sono le caratteristiche di un vero amico?

Svolgimento:

Perché è un valore importante per tutti, a tutte le età?

Racconta della tua esperienza personale e presenta il tuo, o i tuoi amici:

– come e quando vi siete conosciuti?

– che cosa vi lega e in che cosa siete diversi?

– come trascorrete il tempo insieme?

Inserisci almeno un episodio che confermi ciò che stai raccontando.

Conclusione:

Perché l'amicizia è un legame speciale?

Quanto è importante l'amicizia per te?

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT B.8.2. Učenik piše smislene i povezane tekstove raznih vrsta, ispravnog sadržaja i oblika.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Sastavak će se vrednovati s nula (0) bodova:

- ako je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadanu temu
- ako sadrži manje od 220 riječi
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana⁵ si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana e Lingua e letteratura italiana al termine dell'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana nella Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)⁶ (NN, n. 81/19).

2.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti. Ogni ambito contiene sottoambiti:

1. *Lettura*
 - a) *Testi letterari (poetico e in prosa)*
 - b) *Testo non letterario*
2. *Riflessione sulla lingua*
 - a) *Grammatica*
 - b) *Lessico*
3. *Scrittura*
 - a) *Produzione autonoma.*

Con l'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla V all'VIII classe.

Nella tabella 3 sono riportati gli ambiti, gli esiti formativi e la relativa elaborazione dell'esito sui quali si basa il presente esame.

5 La denominazione Lingua italiana si riferisce alla disciplina insegnata nella scuola elementare, mentre la denominazione Lingua e letteratura italiana riguarda le scuole medie superiori.

6 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tabella 3 Ambito, sottoambito, esiti e elaborazione dell'esito della Lingua italiana

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
LETTURA		
Testi letterari (poetico e in prosa) e Testo non letterario	SE LIT C.5.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie gli elementi caratteristici e formula giudizi personali.	• riconosce le informazioni chiave e le usa per sintetizzare il testo • usa il metodo delle 5W
	SE LIT C.5.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• suddivide un testo in sequenze e ne riconosce la tipologia (narrative, descrittive, riflessive, dialogiche), attribuisce un titolo a ogni sequenza • riconosce le principali caratteristiche formali di un testo poetico: verso, rima (alternata, baciata, incrociata, incatenata), strofa, enjambement/inarcatura • riconosce le principali figure retoriche: paragone, similitudine, metafora, personificazione, onomatopea
	SE LIT D.5.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• effettua relazioni di significato tra le parole; comprende che le parole hanno diverse accezioni e individua quella specifica di una parola in un testo • comprende, nei casi più semplici e frequenti, l'uso e il significato figurato delle parole • comprende e utilizza parole e termini specifici e settoriali
	SE LIT C.6.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie gli elementi caratteristici e formula giudizi personali.	• impiega tecniche di lettura silenziosa (orientativa, selettiva, globale, approfondita) • individua le informazioni esplicite ed implicite • comprende il messaggio, lo scopo e l'intenzione comunicativa dell'autore Tipologie testuali: testo narrativo, descrittivo, regolativo, espositivo (informativo), poetico

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
LETTURA		
Testi letterari (poetico e in prosa) e Testo non letterario	SE LIT C.6.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• coglie gli elementi grafici nel testo (titolo, paragrafi, caratteri) • individua la struttura portante del testo: introduzione, sviluppo, conclusione, trama, fabula • suddivide il testo in sequenze e ne riconosce la tipologia: narrative, descrittive, riflessive e dialogiche • riconosce la struttura dei testi realistici e fantastici • distingue la descrizione oggettiva da quella soggettiva • riconosce alcune tecniche narrative; individua l'autore e il narratore, il discorso diretto e indiretto, il punto di vista; • coglie le principali caratteristiche formali (finora acquisite) di un testo poetico • coglie le principali figure retoriche finora acquisite Figure retoriche: paragone, similitudine, metafora, personificazione, onomatopea, metonimia, epiteto, patronimico
	SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	• seleziona e interpreta le informazioni chiave in base allo scopo • distingue le informazioni esplicite da quelle implicite • comprende il messaggio, lo scopo e l'intenzione comunicativa dell'autore • semplifica le informazioni
	SE LIT C.7.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• coglie la struttura del testo (introduzione, sviluppo, conclusione) • riconosce gli elementi caratteristici e le tecniche di scrittura in vari tipi di testi • riconosce varie tecniche narrative specifiche: individua l'autore e il narratore, il discorso diretto e indiretto, il punto di vista, la fabula e l'intreccio, il flashback, l'anticipazione, il flash-forward, la retrospezione

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
LETTURA		
Testi letterari <i>(poetico e in prosa)</i> e Testo non letterario	SE LIT C.7.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	- individua l'ordine logico, cronologico e spaziale con cui si sviluppa il testo - riconosce le principali caratteristiche formali del testo poetico (riattiva i concetti precedentemente acquisiti) Tipi di testi: narrativo (diario, lettera, racconto giallo, autobiografia, cronaca, narrazione umoristica, diario di viaggio, racconto/romanzo d'avventura, intervista, cronaca, aneddoto, relazione, ipertesto)
	SE LIT C.8.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	- seleziona e interpreta le informazioni in base allo scopo, "legge" linguaggi particolari (il testo giornalistico), individua le idee e i mezzi espressivi, distingue i generi
	SE LIT C.8.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	- coglie le caratteristiche strutturali e le tecniche di scrittura del testo argomentativo (problema, tesi, argomenti a sostegno della tesi, antitesi, argomenti a sostegno dell'antitesi), narrativo (straniamento), giornalistico e della lettera aperta - individua l'atteggiamento dell'autore nei confronti dell'argomento (pro e contro, umorismo, ironia, satira)
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.5.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	- conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche e se ne serve per rivedere la produzione scritta propria e altrui per correggere gli eventuali errori che ivi trova - riconosce e usa correttamente diverse forme di articoli determinativi, indeterminativi e partitivi

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.5.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	♦ distingue il genere e il numero del nome, usa correttamente i nomi mobili, indipendenti, di genere comune e di genere promiscuo, nomi difettivi e sovrabbondanti ♦ distingue e usa correttamente nomi primitivi, derivati, alterati e composti ♦ riconosce gli aggettivi, distingue le loro funzioni ♦ riconosce e usa correttamente i vari tipi di aggettivi (qualificativi, possessivi, dimostrativi, interrogativi/esclamativi, indefiniti, numerali) ♦ riconosce e usa correttamente i vari tipi di pronomi (personali, possessivi, dimostrativi, interrogativi/esclamativi, relativi) ♦ riconosce i verbi e ne individua la struttura (coniugazione, modo, tempo, persona e numero) nonché la funzione e il significato nella frase ♦ riconosce ed usa correttamente i tempi verbali del modo indicativo e distingue i verbi ausiliari ♦ conosce gli elementi fondamentali della frase semplice (proposizione), il soggetto e il predicato (verbale e nominale) ♦ conosce i principali elementi di espansione della frase minima: attributo, apposizione, complemento oggetto, complemento di specificazione
	SE LIT D.6.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	♦ conosce e usa tutti i modi della forma attiva del verbo ♦ riconosce e distingue i verbi secondo il genere (transitivi e intransitivi) ♦ riconosce le parole che appartengono alla classe degli avverbi

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.6.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	- individua le diverse funzioni di avverbi e locuzioni avverbiali - distingue i vari tipi di avverbi e locuzioni avverbiali e ne riconosce le forme alterate e derivate, come pure i gradi - riconosce le parole che appartengono alla classe delle preposizioni e la loro funzione - riconosce e distingue le parole che appartengono alla classe delle interiezioni, ne individua la funzione e le usa correttamente - padroneggia gli elementi fondamentali della frase semplice e le principali espansioni - distingue i complementi diretti e indiretti - riconosce e usa i seguenti complementi indiretti: temine, tempo, luogo, compagnia, unione, modo, mezzo, fine, causa, d'agente e causa efficiente, di qualità in tutte le loro forme
	SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.	- distingue e riconosce la congiunzione da altre parti del discorso aventi la stessa forma - conosce e distingue i verbi secondo il genere (transitivi e intransitivi) e la forma (attiva, passiva e riflessiva), nonché i verbi irregolari e quelli particolari - coglie la funzione di collegamento delle congiunzioni e distingue quelle coordinanti da quelle subordinanti - riconosce il periodo (frase complessa e composta) e comprende la differenza tra proposizioni indipendenti, coordinate, subordinate, incidentali - riconosce le proposizioni coordinate, il loro tipo e la loro funzione

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.	• riconosce le proposizioni subordinate (soggettiva, oggettiva, interrogativa indiretta, modale, temporale, causale, finale), il loro grado, il tipo, la forma e la funzione
	SE LIT D.8.1. L'allievo conosce e applica le convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi; possiede nozioni sulla storia della lingua italiana; distingue lingua e dialetto.	• conosce in un testo le parti del discorso e i loro tratti grammaticali parti variabili e invariabili del discorso • riconosce i connettivi sintattici e testuali, i segni d'interpunzione e la loro funzione specifica • riconosce le proposizioni subordinate (relativa, condizionale – periodo ipotetico) • conosce e usa correttamente il discorso diretto e indiretto e la correlazione dei tempi
Lessico	SE LIT D.5.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• effettua relazioni di significato tra le parole • comprende che le parole hanno diverse accezioni e individua quella specifica di una parola in un testo • comprende, nei casi più semplici e frequenti, l'uso e il significato figurato delle parole • comprende e utilizza parole e termini specifici e settoriali
	SE LIT D.6.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• deduce il significato di un vocabolo in un determinato contesto e coglie le relazioni di significato tra vocaboli • sa usare i sinonimi e i contrari
	SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.	• sa distinguere il significato denotativo e connotativo, sa riconoscere le parole polisemiche • utilizza lessico e registro appropriati

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
Lessico	SE LIT D.8.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.	comprende e usa parole in senso figurato
SCRITTURA		
Produzione autonoma	SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di variotipo, corretti nella forma e nel contenuto.	- scrive testi di vario tipo chiari, organici, corretti e coerenti, sia sul piano logico sia stilistico, rispettando le convenzioni grafiche e seguendo le indicazioni - gestisce consapevolmente il tempo della narrazione - sperimenta liberamente diverse forme di scrittura adattando il lessico, la struttura del testo, le soluzioni grafiche alla forma testuale - realizza forme diverse di scrittura creativa, in prosa

2.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana – lingua materna per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formato da due unità d'esame: *Lettura e Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Lettura* e *Riflessione sulla lingua* nella prima unità d'esame contengono complessivamente 46 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* nella seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 24 punti.

L'esame contiene complessivamente 47 esercizi per un totale di 70 punti.

Nella tabella 4 è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

Tabella 4 Numero di esercizi e numero di punti per ogni unità

UNITÀ	AMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
1.	Lettura	23	23
	Riflessione sulla lingua	23	23
2.	Scrittura	1	24
TOTALE		47	70

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di **180 minuti**. Ogni unità d'esame dura **90 minuti** con una pausa di **30 minuti**.

2.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

La fioritura

Scrissi una poesia
tutta di primavera,
piccoletta, leggera,
vibrante d'armonia.

Quando l'ebbi finita
sorrisi e la stracciai.
Di quella carta sai
feci una gran fiorita.

I pezzetti minuti
bianchi, cadder nell'orto
e non so che sconforto
ebbi per quei rifiuti.

Poi risi: ogni pezzetto
di carta era stellina,
fior di melo, pruina¹,
caduti a mio dispetto.

Tornai alla mia lieta
scrivania, rondinotto.
Sentii dire lì sotto:
“Lassù ci sta un poeta”.

Di Marino Moretti

¹ pruina: brina

Quale tipo di rima è usata nella poesia?

- A. baciata
- B. alternata
- C. incrociata
- D. incatenata

Risposta esatta: C

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Testo letterario (poesia)*

Esito:

SE LIT C.5.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: media

Il Esempio

La bora

Mentre tutto intorno alla casa domina il frastuono della bora, una fanciulla studia da un suo manuale geografico che “in Italia la velocità del vento supera di rado i 42 km all’ora”.

Bel privilegio questo di Trieste, fra le città italiane, d’esser visitata, spesse volte durante l’anno e specie nell’inverno, da un vento che, quand’è mite, soffia con la velocità di 60 km e, in certe giornate di furore, raggiunge i 140.

Visitatore sgarbato e violento, per cui la città sta sempre sul chi vive.

[...]

Eppure c’è chi lo desidera. Quella fanciulla studia meccanicamente, a mezza voce, il suo testo di geografia, ma con l’attenzione del cuore segue il diavoleto di fuori. Vedo nei suoi occhi, come li solleva dal libro, una strana luce d’allegrezza. So che cos’è: più urla il vento e più ella spera ch’esso duri la notte e che domattina, quando ella andrà a scuola, soffi bello e gagliardo. Un divertimento: correrli incontro e lottare con esso, o lasciarsi trasportare dalla sua forza. Domani faranno catena, lei e le sue compagne, e con gridi e risate godranno la festa del vento: capi rovesciati, guance e occhi splendenti.

Lo so. Quando s’era ragazzi, le giornate di forte bora ci eccitavano gioiosamente; ne facevamo una specie di diporto .

[...]

Bisogna vederla nascere. Qualche anno fa, di febbraio, ebbi l’occasione d’assistere alla sua venuta. L’aria era annebbiata e sonnolenta; dalla riva dove mi trovavo, la città sembrava vecchia sotto un velo uniforme di stanchezza; i moli, più che protendersi decisi nel mare, sembravano emergere fiacchi e galleggiar su di esso come degli zatteroni sul punto di sfasciarsi; la collina era grigia ed opaca. Improvvisamente l’orlo della collina cominciò a rischiararsi; la tenda nebbiosa là sopra si sollevava, si slabbrava , mostrando una striscia di ceruleo intenso, come l’apertura d’un mondo rinnovato. Non capivo da principio; ma poi quando vidi la nebbia sopra la città addensarsi, rotolare e sparire, quando vidi il mare pulirsi e sentii fremere intorno a me l’aria, giungendomi alla pelle un piacevole pizzicore e alle narici un fresco e leggero odore di sassi e di pini, allora capii che cos’era. Nasceva la bora. Si profilava sul ciglio dei colli e poi d’un balzo era giù, sulla città e sul mare. Le case acquistavano corpo, si tergevano , s’avvicinavano; i moli liberavano le loro sagome forti e squadrate dal velo tenero della nebbia; nei bacini l’acqua del mare prendeva colore e moto. Una freschezza, un ringiovanimento dappertutto.

Bello sarebbe stato godere a lungo di questa fresca e limpida età del vento, appena nato, di questo “borinello” un poco eccitante, fratello delle estive brezze mattutine. Ma eravamo nell’inverno, e il giovinetto si faceva di secondo in secondo più gagliardo. Dopo pochi minuti, già risuonava la sua voce, la sua frustata sollevava il moto dell’acqua in scintillanti e precipitose onde; l’aria s’aggelava del suo fiato.

Giani Stuparich, *Pietà del sole* (testo adattato)

Che tipo di testo è il brano che hai letto?

- A. prevalentemente espositivo
- B. prevalentemente descrittivo
- C. prevalentemente informativo
- D. prevalentemente argomentativo

Risposta esatta: B

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Testi letterari (in prosa)*

Esito:

SE LIT C.7.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: bassa

III Esempio

Scrittori e studiosi

Gli scribi occupavano una posizione di rilievo nella società egizia. Uno scriba particolarmente abile aveva davanti a sé brillanti prospettive: uno di loro, Horemheb, divenne perfino re. La formazione degli scribi era rigorosa: era loro imposta una disciplina severa a partire dall'età di nove anni. Sono stati scoperti dei papiri che contengono rimproveri di scribi più anziani a colleghi più giovani che non si recavano alle lezioni. In alcuni casi si ricorreva perfino alle punizioni corporali. Gli aspiranti scribi potevano consolarsi pensando che anche le altre professioni avevano i loro svantaggi: gli orafi e coloro che lavoravano il metallo si diceva soffocassero per il calore delle fornaci, i tessitori dovevano sopportare spazi ristrettissimi e così via. Lo scriba, inoltre, poteva aspirare all'autorità, all'esenzione dalle tasse e dal servizio nazionale durante l'inondazione del fiume e, inoltre, poteva conseguire l'immortalità attraverso i suoi scritti.

Gli scribi dovevano essere degli esperti nel tracciare i geroglifici, un'elaborata forma di scrittura ideografica costituita da circa 700 simboli. Gli scribi sceglievano le figure per la loro scrittura dal mondo circostante a loro familiare. La complessità della scrittura era deliberatamente mantenuta tale di modo che solo poche persone fossero in grado di usarla e gli scribi mantenessero la loro posizione privilegiata. I geroglifici venivano usati nelle iscrizioni sui monumenti di stato, sulle tombe, sui templi e sui papiri di carattere religioso. Potevano essere scritti da sinistra a destra, da destra a sinistra o dall'alto in basso. Per i contratti d'affari, le lettere e la narrazione, gli scribi utilizzavano un tipo diverso di scrittura, chiamata ieratica, che era una variante della geroglifica più veloce da eseguire, il cui verso andava sempre da destra a sinistra. Più tardi si sviluppò un metodo di scrittura ancor più rapido; chiamato demotico, veniva impiegato per i documenti di carattere legale. Gli scribi che vissero alla fine della civiltà egizia dovettero anche saper scrivere in greco, la lingua dei loro dominatori.

Quando l'ultimo tempio egizio fu chiuso, nel VI secolo d.C., si perse la facoltà di leggere i geroglifici, fino alla scoperta della stele di Rosetta nel 1799. La stele è una lastra di pietra ritrovata presso l'antica città di Rosetta sul delta del Nilo. Sulla pietra vi sono tre scritture: la sezione sul fondo è scritta in greco, quella centrale in demotico, mentre la parte superiore utilizzando la scrittura geroglifica. La pietra fu esposta inizialmente in un tempio e conteneva un "ringraziamento" al dominatore greco dell'Egitto, Tolomeo V, che regnò nel II secolo a.C. per i benefici concessi ai sacerdoti. Le tre scritture contenevano lo stesso testo e permisero la decifrazione dei geroglifici.

George Hart, *L'antico Egitto* (testo adattato)

In base al testo, quale tra le seguenti affermazioni che riguardano gli scribi è scorretta?

- A. Potevano ambire a ruoli di prestigio.
- B. Potevano aspirare all'immortalità.
- C. Collaboravano con gli orafi.
- D. Erano esentati dalle tasse.

Risposta esatta: C

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Testo non letterario - informativo*

Esito:

SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: applicazione

Livello di difficoltà: alta

IV Esempio

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A. Provare angoscia o paura.
- B. Essere molto affaticati.
- C. Essere senza sentimenti.
- D. Provare emozioni forti.

Risposta esatta: A

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Lessico*

Esito:

SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: media

V Esempio

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A. Claudia è la più magra di tutte.
- B. Claudia è più magra di me.
- C. Claudia è molto magra.
- D. Claudia è magrissima.

Risposta esatta: A

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Grammatica*

Esito:

SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: alta

VI Esempio

TEMA NARRATIVO

Indicazioni

Elabora il testo **narrativo** sviluppando il titolo assegnato.

Elabora il tema in modo strutturato (**introduzione, svolgimento, conclusione**).

Il tema deve essere **coeso, coerente (logico) e linguisticamente corretto**.

Numero **minimo** di parole: **220**

Titolo:

L'importanza dell'amicizia

Traccia

Introduzione:

Che cos'è l'amicizia?

Quali sono le caratteristiche di un vero amico?

Svolgimento:

Perché è un valore importante per tutti, a tutte le età?

Racconta della tua esperienza personale e presenta il tuo, o i tuoi amici:

– come e quando vi siete conosciuti?

– che cosa vi lega e in che cosa siete diversi?

– come trascorrete il tempo insieme?

Inserisci almeno un episodio che confermi ciò che stai raccontando.

Conclusione:

Perché l'amicizia è un legame speciale?

Quanto è importante l'amicizia per te?

Ambito: *Scrittura*

Esito:

SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di vario tipo, corretti nella forma e nel contenuto.

Abilità cognitiva: produzione

Livello di difficoltà: alta

Il tema verrà valutato con zero (0) punti:

- se è completamente illeggibile o incomprensibile
- se non è scritto in corsivo
- se è completamente fuori tema
- se ha meno di 220 parole
- se contiene contenuti inappropriati (parolacce, disegni, linguaggio dell'odio e simili)

3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituje se ovladanost književnim, jezičnim i medijskim sadržajima te poznavanje i usvojenost pravopisne norme srpskoga jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilichnome pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁷ (NN, br. 93/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Književni i neknjiževni tekstovi*
 - a) *Književni tekstovi*
 - b) *Neknjiževni tekstovi*
2. *Kultura i mediji*
3. *Srpski jezik*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Pravopis*
 - c) *Povijest jezika*
4. *Pisana kultura izražavanja.*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu srpske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Od tih se odgojno-obrazovnih ishoda u školskoj godini 2026./2027. ispituje dio ishoda iz svakoga područja ispitivanja.

U tablici 5. za svako područje/potpodručje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_93_1828.html

Tablica 5. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Srpskoga jezika

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNI I NEKNJIŽEVNI TEKSTOVI		
Književni tekstovi	SJ OŠ A.5.1. Učenik razlikuje osnovne značajke književnih rodova (lirika, epika, drama). SJ OŠ A.5.4. Učenik razlikuje osnovne značajke lirske i lirsko-epske umjetničke te lirske i epske narodne pjesme. SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva. SJ OŠ C.6.2. Učenik razvija vještine istraživačkog i interpretativnog čitanja te izražajnog čitanja i kazivanja. SJ OŠ C.7.2. Učenik istraživački čita, procjenjuje tekst i razvija svoje izražajne govorne sposobnosti. SJ OŠ A.6.3. Učenik karakterizira književni lik s obzirom na različite oblike kazivanja kojima je predložen.	Književnoteorijski pojmovi: ♦ književni rod ♦ književne vrste ♦ pjesničke slike ♦ lirski subjekt ♦ tema ♦ motivi ♦ vrsta strofe ♦ vrsta stiha (slobodni i vezani stih) ♦ vrsta rime ♦ ritam, tempo, intonacija ♦ stilska izražajna sredstva: kontrast, hiperbola, gradacija, epitet, ustaljeni epitet, poredba, onomatopeja, personifikacija ♦ naracija, deskripcija, dijalog, monolog ♦ kronološko i retrospektivno pripovijedanje ♦ jezična karakterizacija ♦ stilski postupci (frazemi, žargonizmi) ♦ stilska funkcija upečatljivih rečenica ♦ neknjiževne riječi Vrste tekstova: ♦ umjetničke i narodne lirske pjesme ♦ narodne epske pjesme ♦ narodne priče ♦ pripovijetke
Neknjiževni tekstovi	SJ OŠ B.5.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije. SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji. SJ OŠ B.7.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije. SJ OŠ B.8.1. Učenik objašnjava, razlikuje, povezuje i primjenjuje osnovne leksičko-semantičke kategorije u svakodnevnoj komunikaciji.	♦ jednoznačnost, višeznačnost ♦ sinonimi, antonimi, homonimi ♦ ustaljeni izrazi, frazeologizmi Vrste tekstova: ♦ neknjiževni i informativni tekstovi

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNI I NEKNJIŽEVNI TEKSTOVI		
Neknjiževni tekstovi	SJ OŠ C.7.2. Učenik istraživački čita, procjenjuje tekst i razvija svoje izražajne govorne sposobnosti. SJ OŠ C.8.2. Učenik primjenjuje različite strategije čitanja, izražava vlastiti stav i razvija i obogaćuje svoje govorne sposobnosti.	
KULTURA I MEDIJI		
	SJ OŠ D.5.2. Učenik razlikuje grafičke elemente i uočava postupke kojima se postiže željeni utjecaj na primatelja poruka tiskanih medija. SJ OŠ D.8.1. Učenik istražuje utjecaj reklamnog panoa i reklamnog spota na širu populaciju.	♦ grafički elementi (naslov, izbor fotografija, veličina slova) ♦ uvjeravanje i manipulacija u reklamama ♦ predrasude u reklamama ♦ stereotipi u reklamama ♦ prikriveno reklamiranje Vrste tekstova: ♦ novinske vrste (vijest, izvješće, intervju, članak) ♦ reklamni panoi
SRPSKI JEZIK		
Gramatika	SJ OŠ B.5.2. Učenik razlikuje promjenjive i nepromjenjive riječi u rečenici i/ili tekstu. SJ OŠ B.6.2. Učenik razlikuje odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu. SJ OŠ B.7.2. Učenik razlikuje i objašnjava odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu. SJ OŠ B.8.2. Učenik analizira odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu te tvori riječi prema osnovnim principima tvorbe. SJ OŠ B.5.3. Učenik razlikuje, oblikuje i preoblikuje jednostavnu rečenicu. SJ OŠ B.6.3. Učenik razlikuje, analizira i oblikuje jednostavne rečenice u govoru i pisanju. SJ OŠ B.7.3. Učenik analizira složenu rečenicu.	morfološke kategorije: ♦ rod, broj, padež (imenske riječi); lice, vrijeme (glagoli) nepromjenjive riječi: ♦ prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice promjenjive vrste riječi: ♦ glagoli, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi glagolski oblici: ♦ nelični oblici (infinitiv, glagolski pridjevi, glagolske imenice, glagolski prilozi), lični oblici (prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II; imperativ, potencijal), glagolski vid, glagolski rod

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
SRPSKI JEZIK		
		rečenica: - zavisni i nezavisni rečenični članovi (subjekt, predikat, objekt, priložne oznake, atribut i apozicija), glagolski i imenski predikat, sintagma, jednostavna rečenica (proširena i neproširena), rečenica bez subjekta ili predikata, rečenica bez izrečenoga subjekta, zavisnosložena i nezavisnosložena rečenica glasovne promjene: - palatalizacija, sibilizacija, jotacija, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu izgovora, prelazak / u o, gubljenje suglasnika tvorba riječi: - izvođenje, slaganje, kombinirana tvorba i pretvaranje
Pravopis	SJOŠ B.5.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji. SJOŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji. SJOŠ B.7.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji. SJOŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova.	- veliko slovo - pisanje zareza (vokativ i apozicija) - rečenični i pravopisni znakovi - sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi - pisanje glagolskih oblika, posvojnih pridjeva, suglasnika j u pridjevima, riječi u kojima su provedene glasovne promjene - upravni i neupravni govor - kratice
Povijest jezika	SJOŠ B.8.5. Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti.	- osnovne etape u razvoju književnoga jezika kod Srba - srpski pisci i reformatori (Karadžić, Obradović, Venclović, Orfelin, Mrkalj i dr.) - dijalekti - historizmi, arhaizmi, dijalektizmi, neologizmi i termini

PODRUČJE/POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
PISANA KULTURA IZRAŽAVANJA		
	SJOŠ C.5.3. Učenik razvija vještinu pravilnog i kreativnog pisanja. SJOŠ C.6.3. Učenik piše tekst jednostavnih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava. SJOŠ C.7.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava. SJOŠ C.8.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura, jednostavnijih raspravljačkih struktura i gradi vlastiti stil kreativno pišući.	Vrste tekstova: ♦ opis unutrašnjega i vanjskoga prostora ♦ službeno pismo ♦ izvješće U području <i>Pisana kultura izražavanja</i> vrednuje se i primjena sadržaja iz potpodručja <i>Gramatika</i> i <i>Pravopis</i>.

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina. Prvom ispitnom cjelinom ispituju se znanja iz područja *Književni i neknjiževni tekstovi*, *Kultura i mediji* i *Srpski jezik*, a drugom ispitnom cjelinom ispituju se znanja iz područja *Pisana kultura izražavanja*. Prva ispitna cjelina sadrži 46 zadataka zatvorenoga tipa od kojih 23 zadatka ispituju znanje iz područja *Književni i neknjiževni tekstovi*, četiri zadatka ispituju znanje iz područja *Kultura i mediji*, a 19 zadataka ispituje znanje iz područja *Srpski jezik*. U zadacima iz prve ispitne cjeline moguće je ostvariti ukupno 46 bodova (svaki zadatak nosi jedan bod).

Druga ispitna cjelina *Pisana kultura izražavanja* sadrži jedan zadatak pisanja koji nosi 24 boda.

U tablici 6. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 6. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Književni i neknjiževni tekstovi	Književni tekstovi	18	18
		Neknjiževni tekstovi	5	5
	Kultura i mediji		4	4
	Srpski jezik	Gramatika	9	9
		Pravopis	7	7
		Povijest jezika	3	3
2.	Pisana kultura izražavanja		1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika traje **165 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

3.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koja je vrsta rime zastupljena u наведеној строфи?

„Остајте овдје! Сунце туђег неба
Неће вас гријат ко што ово грије, –
Грки су тамо залогаји хљеба
Гдје свога нема и гдје брата није...”

Алекса Шантић

- A. парна
- B. укрштена
- C. обгрљена
- D. нагомилана

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Književni i neknjiževni tekstovi*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekstovi*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uočava i razlikuje monostih, distih, tercet i katren, razlikuje unakrsnu, obgrljenu i parnu rimu, uočava ulogu rime u oblikovanju stiha.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Који наслов би одговарао садржају наведене вести?

Чланови Организације „Побуњеници против изумирања” данас су обојили воду Великог канала у Венецији зеленим флуоресцеином, у знак протеста због, како наводе, недостатка напретка у разговорима на климатском самиту у Дубаију.

Данашњи протест је одржан два дана након сличног јавног протеста у организацији Групе „Последња генерација” чији су припадници попрскали Базилику Светог Марка у Венецији мешавином блата и чоколаде. Чланови Организације „Побуњеници против изумирања” обојили су у суботу и воду у каналу Навиљо Гранде у Милану, као и реке у Риму, Торину и Болоњи.

Извор портал Б92

- A. Акција еколошких активиста у Дубаију
- B. Зелени активисти обојили реке у Милану
- C. Значајан напредак у раду климатског самита
- D. Протест еколошких активиста у Италији

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Kultura i mediji*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ D.5.2. Učenik razlikuje grafičke elemente i uočava postupke kojima se postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik utvrđuje je li naslov usklađen sa sadržajem teksta te smišlja drugi naslov.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Коју службу у наведеној реченици врше подвучене речи?

Kô пуста грана кад јесења крила
Тргну јој лисје и покосе ледом

- A. објекта
- B. субјекта
- C. атрибута
- D. апозиције

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B.5.3. Učenik razlikuje, oblikuje i preoblikuje jednostavnu rečenicu.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik razlikuje strukturu jednostavne rečenice: nezavisne rečenične članove neproširene rečenice i zavisne rečenične članove proširene rečenice (pravi i nepravi objekt, priložne oznake, atribut i apoziciju) te uočava sročnost.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

4. primjer

У којој је реченици одрична заменица „нико“ правилно написана с предлогом?

- A. Не разговарам нисаким.
- B. Не разговарам са никим.
- C. Не разговарам саниким.
- D. Не разговарам ни са ким.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Pravopis*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B.5.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik primjenjuje pravopisna pravila u odvojenome i sastavljenome pisanju riječice *ne*, pisanju pridjeva izvedenih od imenica u čijoj se osnovi nalazi suglasnik *j*, pisanju posvojnih pridjeva i pisanju riječi u kojima su provedene glasovne promjene.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Koje je godine Vuk Karadžić objavio prvo izdanje „Српског рјечника“?

- A. 1814. године
- B. 1818. године
- C. 1847. године
- D. 1852. године

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Povijest jezika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B.8.5. Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik pronalazi podatke o radu srpskih pisaca i reformatora jezika na unapređivanju srpske pismenosti (Venclović, Orfelin, Obradović, Mrkalj, Karadžić i drugi).

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: teško

6. primjer

Задатак писања

Састави извештај са теренске наставе „Кроз војвођанску равницу” на основу плаката.

У извештај треба да уврстиш све податке са плаката.

Води рачуна да извештај садржи одговоре на следећа питања:

КО, ШТА, ГДЕ, КАДА, КАКО.

Извештај састави у форми текста троделне структуре.

Казивање у извештају треба да буде објективно, у трећем лицу, у одговарајућем глаголском времену.

Извештај треба да садржи **најмање 200** речи.

Кроз војвођанску равницу

Теренска настава за ученике основних школа

15. април 2025.

- Састанак путника на Аутобусној станици Вуковар
- Полазак у 7.00 часова
- Обилазак Новог Сада:
 - Дунавски парк – најлепши новосадски парк са преко 250 биљних врста
 - Петроварадинска тврђава – једна од најочуванијих тврђава у Европи
- Ручак
- Српско народно позориште – представа „Сумњиво лице”
- Хотел Војводина – вечера и ноћење

16. април 2025.

- Доручак у хотелу Војводина; одјава из хотела и полазак ка Сомбору
- Обилазак Сомбора:
 - Градска кућа – препознатљив архитектонски симбол Сомбора
 - Шетња кроз градску језгру
- Ручак у ресторану „Конак”, полазак ка Парку природе „Палић”
- Палићко језеро – уточиште 210 врста птица
- Зоолошки врт – дом за 50 врста животиња

Područje ispitivanja: *Pisana kultura izražavanja*

Odgojno-obrazovni ishodi:

SJ OŠ C.5.3. Učenik razvija vještinu pravilnog i kreativnog pisanja.

SJ OŠ C.6.3. Učenik piše tekst jednostavnih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.

SJ OŠ C.7.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.

SJ OŠ C.8.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura, jednostavnijih raspravljačkih struktura i gradi vlastiti stil kreativno pišući.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Smjernice za pisanje:

- poštovati formu pisanja zadane tekstne forme
- tekst podijeliti na vidljive odlomke
- odgovoriti na sve postavljene smjernice
- voditi računa o pravopisnim i gramatičkim pravilima
- izbjegavati nepotrebna ponavljanja
- pisani rad treba sadržavati 200 riječi.

Pisani rad vrednovat će se s **nula** bodova:

- ako je u potpunosti nečitak i nerazumljiv
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako sadržaj ne odgovara zadanim smjernicama
- ako sadržaj ne odgovara podacima s plakata
- ako sadrži manje od 200 riječi
- ako nema odgovora (ako je predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Националним испитом из Српског језика испитује се овладаност књижевним, језичким и медијским садржајима те познавање и усвојеност правописне норме српског језика.

Испит је састављен према Курикулуму за наставни предмет Српски језик за основну и средњу школу с наставом на језику и ћириличном писму српске националне мањине у Републици Хрватској (Модел А)⁸ (NN, бр. 93/19).

3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА

У националном испиту из Српског језика за осми разред основне школе испитују се васпитно-образовни исходи/садржаји из четирију подручја испитивања и њихових припадајућих потподручја:

1. *Књижевни и некњижевни текстови*
 - а) *Књижевни текстови*
 - б) *Некњижевни текстови*
2. *Култура и медији*
3. *Српски језик*
 - а) *Граматика*
 - б) *Правопис*
 - с) *Историја језика*
4. *Писмена култура изражавања.*

Националним испитом из Српског језика за осми разред основне школе на језику и писму српске националне мањине испитују се васпитно-образовни исходи с посебним нагласком на васпитно-образовне исходе од петог до осмог разреда основне школе. Од тих се васпитно-образовних исхода у школској години 2026/2027. испитује део исхода из сваког подручја испитивања.

У табели 5. за свако подручје/потподручје испитивања наведени су васпитно-образовни исходи те припадајући наставни садржаји на којима се темељи испитивање.

⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_93_1828.html

Табела 5. Васпитно-образовни исходи и наставни садржаји / садржаји испитивања према подручјима испитивања Српског језика

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНИ И НЕКЊИЖЕВНИ ТЕКСТОВИ		
Књижевни текстови	SJ OŠ A.5.1. Ученик разликује основне одлике књижевних родова (лирика, епика, драма). SJ OŠ A.5.4. Ученик разликује основне особине лирске и лирско-епске уметничке, те лирске и епске народне песме. SJ OŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства. SJ OŠ C.6.2. Ученик развија вештине истраживачког и интерпретативног читања те изражајног читања и казивања. SJ OŠ C.7.2. Ученик истраживачки чита, процењује текст и развија своје изражајноговорне способности. SJ OŠ A.6.3. Ученик карактерише књижевни лик с обзиром на различите облике казивања којима је предочен.	Књижевнотеоријски појмови: ♦ књижевни род ♦ књижевне врсте ♦ песничке слике ♦ лирски субјекат ♦ тема ♦ мотиви ♦ врста строфе ♦ врста стиха (слободни и везани стих) ♦ врста риме ♦ ритам, темпо, интонација ♦ стилска изражајна средства: контраст, хипербола, градација, епитет, устаљени епитет, поређење, ономатопеја, персонификација ♦ наратив, дескрипција, дијалог, монолог ♦ хронолошко и ретроспективно приповиједање ♦ језичка карактеризација ♦ стилски поступци (фразеологизми, жаргонизми) ♦ стилска функција упечатљивих реченица ♦ некњижевне речи Врсте текстова: ♦ уметничке и народне лирске песме ♦ народне епске песме ♦ народне приче ♦ приповетке
Некњижевни текстови	SJ OŠ B.5.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије. SJ OŠ B.6.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији.	♦ једнозначност, вишезначност ♦ синоними, антоними, хомоними ♦ устаљени изрази, фразеологизми Врсте текстова: ♦ некњижевни и информативни текстови

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНИ И НЕКЊИЖЕВНИ ТЕКСТОВИ		
Некњижевни текстови	SJ OŠ B.7.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије. SJ OŠ B.8.1. Ученик објашњава, разликује, повезује и примењује основне лексичко-семантичке категорије у свакодневној комуникацији. SJ OŠ C.7.2. Ученик истраживачки чита, процењује текст и развија своје изражајноговорне способности. SJ OŠ C.8.2. Ученик примењује различите стратегије читања, изражава властити став и развија и обогаћује своје говорне способности.	
КУЛТУРА И МЕДИЈИ		
	SJ OŠ D.5.2. Ученик разликује графичке елементе и уочава поступке којима се постиже жељени утицај на примаоце порука штампаних медија. SJ OŠ D.8.1. Ученик истражује утицај рекламног паноя и рекламног спота на ширу популацију.	♦ графички елементи (наслов, избор фотографија, величина слова) ♦ уверавање и манипулација у реклами ♦ предрасуде у реклами ♦ стереотипи у реклами ♦ прикривено рекламирање Врсте текстова: ♦ новинске врсте (вест, извештај, интервју, чланак) ♦ рекламни панои
СРПСКИ ЈЕЗИК		
Граматика	SJ OŠ B.5.2. Ученик разликује променљиве и непроменљиве речи у реченици и/или тексту. SJ OŠ B.6.2. Ученик разликује односе променљивих и непроменљивих речи у реченици и/или тексту.	морфолошке категорије: ♦ род, број, падеж (именске речи); лице, време (глаголи) непроменљиве речи: ♦ прилози, предлози, везници, узвицији, речце променљиве врсте речи: ♦ глаголи, именице, придеви, заменице, бројеви

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
СРПСКИ ЈЕЗИК		
Граматика	SJ OŠ B.7.2. Ученик разликује и објашњава односе променљивих и непроменљивих речи у реченици и/или тексту. SJ OŠ B.8.2. Ученик анализира односе променљивих и непроменљивих речи у реченици и/или тексту те гради речи према основним принципима грађења. SJ OŠ B.5.3. Ученик разликује, обликује и преобликује просту реченицу. SJ OŠ B.6.3. Ученик разликује, анализира и обликује просте реченице у говору и писању. SJ OŠ B.7.3. Ученик анализира сложену реченицу.	глаголски облици: - нелични облици (инфинитив, глаголски придеви, глаголске именице, глаголски прилози), лични облици (презент, перфекат, аорист, имперфекат, плусквамперфекат, футур I, футур II; императив, потенцијал), глаголски вид, глаголски род реченица: - зависни и независни реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе, атрибут и апозиција), глаголски и именски предикат, синтагма, проста реченица (проширена и непроширена), реченица без субјекта или предиката, реченица без изреченог субјекта, зависносложена и независносложена реченица гласовне промене: - палатализација, сибиларизација, јотовање, једначење сугласника по звучности, једначење сугласника по месту изговора, прелазак л у о, губљење сугласника творба речи: - извођење, слагање, комбинована творба и претварање
Правопис	SJ OŠ B.5.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији. SJ OŠ B.6.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.	- велико слово - писање зареза (вокатив и апозиција) - реченични и правописни знакови - састављено и растављено писање речи

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
СРПСКИ ЈЕЗИК		
<i>Правопис</i>	SJ OŠ B.7.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији. SJ OŠ B.8.4. Ученик примењује правописну норму у различитим врстама текстова.	♦ писање глаголских облика, посвојних придева, сугласника ј у придевима, речи у којима су проведене гласовне промене ♦ управни и неуправни говор ♦ скраћенице
<i>Историја језика</i>	SJ OŠ B.8.5. Ученик проналази, повезује и интерпретира податке о развоју српске писмености.	♦ основне етапе у развоју књижевног језика код Срба ♦ српски писци и реформатори (Караџић, Обрадовић, Венцловић, Орфелин, Мркаљ и др.) ♦ дијалекти ♦ историзми, архаизми, дијалектизми, неологизми, термини
ПИСМЕНА КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА		
	SJ OŠ C.5.3. Ученик развија вештину правилног и креативног писања. SJ OŠ C.6.3. Ученик пише текст једноставних описних и приповедних структура и креативно се изражава. SJ OŠ C.7.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура и креативно се изражава. SJ OŠ C.8.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура, једноставнијих расправљачких структура и гради властити стил креативно пишући.	Врсте текстова: ♦ опис унутрашњег и вањског простора ♦ службено писмо ♦ извештај У подручју <i>Писмена култура изражавања</i> вреднује се и примена садржаја из потподручја <i>Граматика и Правопис</i>.

3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Национални испит из Српског језика за осми разред основне школе састоји се од двеју испитних целина. Првом испитном целином испитују се знања из подручја *Књижевни и некњижевни текстови*, *Култура и медији* и *Српски језик*, а другом испитном целином испитују се знања из подручја *Писмена култура изражавања*. Прва испитна целина садржи 46 задатака затвореног типа од којих 23 задатка испитују знање из подручја *Књижевни и некњижевни текстови*, четири задатка испитују знање из подручја *Култура и медији*, а 19 задатака испитује знање из подручја *Српски језик*. У задацима из прве испитне целине могуће је остварити укупно 46 бодова (сваки задатак носи један бод).

Друга испитна целина *Писмена култура изражавања* садржи један писмени задатак који носи 24 бода.

У табели 6. су наведени број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

Табела 6. Број задатака и број бодова за сваку испитну целину

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	ПОДРУЧЈЕ	ПОДПОДРУЧЈЕ	БРОЈ ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1.	Књижевни и некњижевни текстови	Књижевни текстови	18	18
		Некњижевни текстови	5	5
	Култура и медији		4	4
	Српски језик	Граматика	9	9
		Правопис	7	7
		Историја језика	3	3
2.	Писмена култура изражавања		1	24
УКУПНО			47	70

Национални испит из Српског језика траје **165 минута**. Прва испитна целина траје **75 минута**, а друга испитна целина траје **90 минута**. Између прве и друге испитне целине је пауза у трајању **15 минута**.

3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

1. пример

Која је врста риме заступљена у наведеној строфи?

„Остајте овдје! Сунце туђег неба
Неће вас гријат ко што ово грије, –
Грки су тамо залогаји хљеба
Гдје свога нема и гдје брата није...”

Алекса Шантић

- A. парна
- B. укрштена
- C. обгрљена
- D. нагомилана

Тачан одговор: B

Подручје испитивања: *Књижевни и некњижевни текстови*

Подподручје испитивања: *Књижевни текстови*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства.

Разрада васпитно-образовнога исхода: Ученик уочава и разликује моностих, дистих, терцет и катрен, разликује укрштену, обгрљену и парну риму, уочава улогу риме у обликовању стиха.

Когнитивни ниво: разумевање

Процењена тежине: лагано

2. пример

Који наслов би одговарао садржају наведене вести?

Чланови Организације „Побуњеници против изумирања” данас су обојили воду Великог канала у Венецији зеленим флуоресцеином, у знак протеста због, како наводе, недостатка напретка у разговорима на климатском самиту у Дубаију.

Данашњи протест је одржан два дана након сличног јавног протеста у организацији Групе „Последња генерација” чији су припадници попрскали Базилику Светог Марка у Венецији мешавином блата и чоколаде. Чланови Организације „Побуњеници против изумирања” обојили су у суботу и воду у каналу Навиљо Гранде у Милану, као и реке у Риму, Торину и Болоњи.

Извор портал Б92

- A. Акција еколошких активиста у Дубаију
- B. Зелени активисти обојили реке у Милану
- C. Значајан напредак у раду климатског самита
- D. Протест еколошких активиста у Италији

Тачан одговор: C

Подручје испитивања: *Култура и медији*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ D.5.2. Ученик разликује графичке елементе и уочава поступке којима се постиже жељени утицај на примаоце порука штампаних медија.

Разрада васпитно-образовног исхода: Ученик утврђује је ли наслов усклађен са садржајем текста те смишља други наслов.

Когнитивни ниво: разумевање

Процењена тежина: средње тешко

3. пример

Коју службу у наведеној реченици врше подвучене речи?

Кô пуста грана кад јесења крила
Тргну јој лисје и покосе ледом

- A. објекта
- B. субјекта
- C. атрибута
- D. апозиције

Тачан одговор: B

Подручје испитивања: *Српски језик*

Подподручје испитивања: *Граматика*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B.5.3. Ученик разликује, обликује и преобликује просту реченицу.

Разрада васпитно-образовнога исхода: Ученик разликује структуру просте реченице: независне реченичне чланове непроширене реченице и зависне реченичне чланове проширене реченице (прави и неправи објекат, прилошке одредбе, атрибут и апозицију) те уочава њихово слагање (конгруенцију).

Когнитивни ниво: разумевање

Процењена тежина: тешко

4. пример

У којој је реченици одрична заменица „нико” правилно написана с предлогом?

- A. Не разговарам нисаким.
- B. Не разговарам са никим.
- C. Не разговарам саниким.
- D. Не разговарам ни са ким.

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Српски језик*

Потподручје испитивања: *Правопис*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B.5.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији.

Разрада васпитно-образовнога исхода: ученик примењује правописна правила у одвојеном и састављеном писању речце не, писању придева изведених од именица у чијој се основи налази сугласник *ј*, писању присвојних придева, у писању речи у којима су проведене гласовне промене.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

5. пример

Које је године Вук Караџић објавио прво издање „Српског рјечника“?

- A. 1814. године
- B. 1818. године
- C. 1847. године
- D. 1852. године

Тачан одговор: В

Подручје испитивања: *Српски језик*

Потподручје испитивања: *Историја језика*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B.8.5. Ученик проналази, повезује и интерпретира податке о развоју српске писмености.

Разрада васпитно-образовнога исхода: Ученик проналази податке о раду српских писаца и реформатора језика на унапређивању српске писмености (Венцловић, Орфелин, Обрадовић, Мркаљ, Караџић и други).

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежина: тешко

6. пример

Задатак писања

Састави извештај са теренске наставе „Кроз војвођанску равницу” на основу плаката.

У извештај треба да уврстиш све податке са плаката.

Води рачуна да извештај садржи одговоре на следећа питања:
КО, ШТА, ГДЕ, КАДА, КАКО.

Извештај састави у форми текста троделне структуре.

Казивање у извештају треба да буде објективно, у трећем лицу, у одговарајућем глаголском времену.

Извештај треба да садржи **најмање 200** речи.

Кроз војвођанску равницу

Теренска настава за ученике основних школа

15. април 2025.

- Састанак путника на Аутобусној станици Вуковар
- Полазак у 7.00 часова
- Обилазак Новог Сада:
 - Дунавски парк – најлепши новосадски парк са преко 250 биљних врста
 - Петроварадинска тврђава – једна од најочуванијих тврђава у Европи
- Ручак
- Српско народно позориште – представа „Сумњиво лице”
- Хотел Војводина – вечера и ноћење

16. април 2025.

- Доручак у хотелу Војводина; одјава из хотела и полазак ка Сомбору
- Обилазак Сомбора:
 - Градска кућа – препознатљив архитектонски симбол Сомбора
 - Шетња кроз градску језгру
- Ручак у ресторану „Конак”, полазак ка Парку природе „Палић”
- Палићко језеро – уточиште 210 врста птица
- Зоолошки врт – дом за 50 врста животиња

Подручје испитивања: Писмена култура изражавања

Васпитно-образовни исходи:

SJ OŠ C.5.3. Ученик развија вештину правилног и креативног писања.

SJ OŠ C.6.3. Ученик пише текст једноставних описних и приповедних структура и креативно се изражава.

SJ OŠ C.7.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура и креативно се изражава.

SJ OŠ C.8.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура, једноставнијих расправљачких структура и гради властити стил креативно пишући.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: тешко

Смернице за писање:

- поштовати форму за писање адане текстне форме
- текст поделити на видљиве одломке
- одговорити на све постављене смернице
- водити рачуна о правописним и граматичким правилима
- треба избегавати непотребна понављања
- писани рад треба да садржи 200 речи.

Писани рад вредноваће се с **нула** бодова у следећим ситуацијама:

- ако је у потпуности нечитак и неразумљив;
- ако је написан штампаним словима;
- ако садржај не одговара заданим смерницама;
- ако садржај не одговара подацима с плаката;
- ако садржи мање од 200 речи;
- ако нема одговора (предан празан папир);
- ако је коришћен непримерен садржај у испиту (псовке, говор мржње, цртежи и сл.).

4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

4.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se predmetna znanja učenika te vještine koje omogućuju primjene tih znanja. Prvenstveno se provjerava čitanje s razumijevanjem književnih i neknjiževnih tekstova, stvaranje tekstova raznih vrsta te poznavanje mađarskoga jezičnog sustava. Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost (Model A)⁹.

4.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu za osmi razred iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se odgojno-obrazovni ishodi zadani Kurikulumom iz triju područja (jedno od njih dijeli se na dodatna dva potpodručja):

1. *Razumijevanje teksta*
 - a) *Razumijevanje književnoga teksta*
 - b) *Razumijevanje neknjiževnoga teksta*
2. *Mađarski jezik i komunikacija*
 - a) *Gramatika i pravopis*
3. *Pisanje*
 - a) *Pisani sastavak.*

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja jezika i komunikacije, književnosti i stvaralaštva te medijske kulture s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole.

Tablica 7. sadrži odgojno-obrazovne ishode za koje se nacionalnim ispitom provjerava razina ostvarenosti sadržaja koje učenici moraju zadovoljiti.

⁹ Odluka o donošenju Kurikuluma za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A) (NN/83/2020-1555)

Tablica 7. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Mađarskoga jezika

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJ
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta		Književne vrste: balada, legenda, povijesni roman, novela, pripovijetka, tragedija, komedija, epigram, elegija, pjesma. Stilska izražajna sredstva: metonimija, alegorija, hiperbola, usporedba, metafora, personifikacija. Pripovjedne tehnike: pripovijedanje, opis, dijalog, opis osobe.
	OŠ MJ B.8.2. Učenik samostalno primjenjuje svoja znanja iz teorije književnosti. Pridodaje značenja djelima sa zadanih gledišta.	♦ prepoznaje govornu situaciju djela, tipske karakteristike odnosa između govornika i sugovornika ♦ navodi bitne, presudne motive djela ♦ prepoznaje sredstva za postizanje pjesničkoga ritma, prepoznaje i vrjednuje njihovu funkciju u oblikovanju doživljaja ♦ prepoznaje sukobe i uzroke, uspoređuje ih sa stvorenim svijetom unutar djela
	OŠ MJ B.7.2. Učenik primjenjuje teorijska znanja uz usmjeravanje učitelja. Analizira književno djelo iz više gledišta, svoje tvrdnje potvrđuje primjerima iz teksta.	♦ iznosi tvrdnje o određenome djelu sa zadanoga gledišta ♦ lokalizira te određuje temu i motive u analiziranoj pjesmi ♦ uočava mjesta radnje, vremenske dimenzije, primjećuje vraćanje u prošlost i ukazivanje na budućnost
	OŠ MJ A.7.1. Učenik prepoznaje i navodi koherentne sadržaje u složenijim tekstovima prema zadanim kriterijima.	♦ iznosi tvrdnje u vezi sa sadržajem cjelokupnoga teksta, njih obrazlaže primjerima iz istoga teksta ♦ povezuje sadržaj pojedinih jedinica teksta sa sadržajem cjelokupnoga teksta

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJ
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta	OŠ MJ B.5.1. Učenik razlikuje i imenuje osnovne književne oblike, vrste i rodove te stilska izražajna sredstva.	- imenuje osnovne vrste rima - razlikuje djela različitih književnih rodova: epike, lirike i drame, imenuje književni rod određenoga teksta - imenuje književne vrste obrađenih tekstova, svoje mišljenje obrazlaže primjerima iz teksta - razlikuje obrađena stilska izražajna sredstva, imenuje ih u zadanim primjerima
	OŠ MJ B.6.1. Učenik prepoznaje obrađene oblike književnoga izražavanja, književne vrste i rodove te njihova obilježja. Prepoznaje i imenuje stilska izražajna sredstva.	- prepoznaje i imenuje stilska obilježja određenih književnika - prepoznaje i imenuje stilska izražajna sredstva
Razumijevanje neknjiževnoga teksta	OŠ MJ A.6.1. Učenik čita i sluša tekstove različitih književnih vrsta i oblika, objašnjava ih prema komunikacijskim situacijama. Izdvaja ključne riječi, bitne podatke iz teksta.	- primjenjuje osnovne metode razumijevanja teksta (utvrđuje temu, izdvaja bitne podatke iz teksta, traži informacije, uzročno–posljedične veze; izrađuje koncept, sažima) - samostalno objašnjava nepoznate riječi i izraze s pomoću uporabe bilježaka, digitalnih i/ili tiskanih rječnika
	OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razgovijetno i razumljivo u skladu s komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.	prepoznaje komunikacijske situacije i njima se prilagođava
	OŠ MJ C.8.2. Učenik prepoznaje i navodi utjecaj medija na uporabu jezika i formiranje stavova medijske publike.	- prepoznaje na konkretnim primjerima utjecaj komunikacijskih sadržaja (npr. popularne riječi i izrazi, uzlazna intonacija, nejasni izrazi) u zadanim primjerima i vlastitome izražavanju - prepoznaje utjecaj engleskoga kao dominantnoga jezika medija na svakodnevnu jezičnu uporabu, imenuje primjere (vlastiti rječnik, jezično izražavanje, oblikovanje rečenica)

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJ
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje neknjiževnoga teksta	OŠ MJ C.7.1. Učenik objašnjava medijske uratke u kojima su povezane tekstne i vizualne platforme (npr. strip, blog, videozapis pjesme).	♦ prepoznaje i navodi tekstne i vizualne elemente medijskoga uratka u kojemu su povezane tekstne i vizualne platforme ♦ objašnjava, povezuje značenje i učinak tekstnih i vizualnih elemenata
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Gramatika i pravopis	OŠ MJ A.5.2. Učenik razgovijetno izražava svoje misli u skladu sa zadanom temom. Služi se novim riječima i izrazima u usmenome i pisanome izražavanju.	♦ govori razgovijetno i izražajno ♦ služi se novim riječima i izrazima te sinonimima
	OŠ MJ A.5.4. Učenik se služi razgovornim oblicima prema komunikacijskoj situaciji. Prepoznaje i primjenjuje frazeme.	♦ svojim riječima objašnjava značenje najčešćih frazema, izreka i poslovice te njihov nastanak; poruku pročitana teksta sažima poslovicom ♦ tekst vlastitoga pisanog uratka obogaćuje izrekama i poslovicama
	OŠ MJ A.6.3. Učenik obrađena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Prepoznaje, imenuje i razlikuje vrste riječi i njihove tvorbene dijelove, sastavne elemente.	♦ prepoznaje i imenuje vrstu određene riječi ♦ svjestan je povezanosti glagolskih vremena i načina (ličnih glagolskih oblika), prepoznaje i primjenjuje glagolska vremena i načine Vrste riječi: glagoli, imenice (opća imenica – jedinstvena), pridjevi, brojevi (vrste brojeva), zamjenice, priložne riječi, nelični glagolski oblici (infinitiv, glagolski pridjevi i prilozi), određeni i neodređeni član, prijedlozi (zbog, radi, pokraj...), glagolski prefiksi, veznici, pomoćni glagoli, čestice i usklici.
	OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi naučenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi.	♦ prepoznaje i imenuje načine tvorbe riječi ♦ primjenjuje pravila o redu riječi u mađarskome jeziku

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJ
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Gramatika i pravopis	OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razgovijetno i razumljivo u skladu s komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.	♦ prepoznaje komunikacijske situacije i njima se prilagođava ♦ prepoznaje obrađene svakodnevne komunikacijske situacije, njima se prilagođava, primjenjuje odgovarajuće jezične predloške i pravila ponašanja
	OŠ MJ C.8.2. Učenik prepoznaje i navodi utjecaj medija na uporabu jezika i formiranje stavova medijske publike.	♦ prepoznaje na konkretnim primjerima utjecaj komunikacijskih sadržaja (npr. popularne riječi i izrazi, uzlazna intonacija, nejasni izrazi) u zadanim primjerima i vlastitome izražavanju ♦ prepoznaje i služi se znakovima i sredstvima digitalne interpersonalne komunikacije (npr. emotikoni, emoji, skraćnice)
	OŠ MJ A.7.3. Učenik piše riječi i tekstove dosljedno poštujući pravopisna pravila. Prepoznaje, imenuje i razlikuje rečenične dijelove i rečenice prema pripadajućoj svrsi, sadržaju i sastavu.	♦ imenuje vrste jednostavnih rečenica prema sadržaju ♦ imenuje rečenične dijelove u jednostavnoj rečenici ♦ objašnjava semantičku i sastavnu povezanost pojedinih dijelova rečenica, službu pojedinih vrsta riječi u rečenici Sintaksa: ♦ jednostavne i složene rečenice ♦ jesne i niječne rečenice, niječni rečenični dijelovi ♦ subjekt ♦ predikat ♦ objekt ♦ priložne oznake ♦ atributi (pridjevni, količinski, posvojni, interpretativni).
	OŠ MJ A.6.4. Učenik prepoznaje biće (skup obilježja) promjena jezika tijekom povijesti te razlike između jezika književnosti (pjesničkoga) i standardnoga jezika.	♦ na konkretnim primjerima prepoznaje i razlikuje razne varijante jezika i uporabe jezika, jezične registre ♦ prepoznaje odstupanje jezika književnosti od standardnoga jezika

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJ
PISANJE		
Vođeni sastavak	OŠ MJ A.6.2. Učenik razgovijetno, razumljivo i precizno izražava svoje misli u skladu sa zadanom temom, vrstom teksta i svrhom komunikacije.	♦ svoje misli, osjećaje i stavove izražava u skladu sa svrhom komunikacije ♦ sastavlja kraće tekstove, svoje doživljaje izražava raznim tekstnim vrstama i književnim formama
	OŠ MJ A.5.2. Učenik razgovijetno izražava svoje misli u skladu sa zadanom temom. Služi se novim riječima i izrazima u usmenome i pisanome izražavanju.	♦ piše tekstove primjenjujući pravila strukturiranja
	OŠ MJ A.7.2. Učenik sastavlja tekst od međusobno povezanih rečenica. Svjesno se služi upoznatim strukturama i vrstama rečenica u usmenome i pisanome izražavanju.	♦ piše različite vrste tekstova ♦ sastavlja izražajne, logički povezane tekstove koristeći se raznim vrstama i strukturama rečenica ♦ na raznolik se način služi vrstama rečenica u skladu s komunikacijskom svrhom ♦ svoje dojmove, osjećaje i misli potaknute tekstem izriče različito konstruiranim rečenicama ♦ piše tekst estetski uredno i pregledno
	OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi naučenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi.	♦ primjenjuje pravila uporabe pravopisnih znakova ♦ primjenjuje pravila o redu riječi u mađarskome jeziku

4.3. STRUKTURA ISPITA

Ispit čine dvije ispitne cjeline.

U prvoj ispitnoj cjelini ispituju se dva područja: *Razumijevanje teksta* i *Mađarski jezik i komunikacija*.

Potpodručje *Razumijevanje književnoga teksta* sadrži zadatke zatvorenoga tipa koji donose 20 bodova i kojima se ispituje teorija književnosti i poznavanje djela, ali ne nužno iz obveznoga dijela nacionalnoga Kurikuluma.

Potpodručje *Razumijevanje neknjiževnoga teksta* sadrži zadatke zatvorenoga tipa koji donose 10 bodova. Učenici se susreću s tekstovima iz svakodnevnoga života (novinski članak, informativni tekst, uputstvo za upotrebu, opis rada, esej itd.) koji sadrže i verbalne i grafičke elemente (dijagram, geografska karta, slika, tablica itd.).

Područje *Mađarski jezik i komunikacija* sadrži zadatke zatvorenoga tipa i donosi 16 bodova.

U drugoj ispitnoj cjelini, u kojoj se provjerava područje *Pisanje*, piše se vođeni sastavak. Napisani tekst donosi 24 boda.

Ova cjelina sadrži 47 zadataka koji donose 70 bodova.

Tablica 8. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Razumijevanje teksta	Razumijevanje književnoga teksta	20	20
		Razumijevanje neknjiževnoga teksta	10	10
	Mađarski jezik i komunikacija	Gramatika i pravopis	16	16
2.	Pisanje	Pisani sastavak	1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti **traje 150 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **75 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

4.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Olvasd el figyelmesen a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Letölthető csengőhangok

I.

Ez a világ egy mélygarázs,
sose tudod, hogy merre állsz.
Az első óra ingyenes,
utána fizetsz. Így megy ez.

II.

Kiraktalak a szívemben a képernyőre,
és az összes ikonom eltűnt tőle.
Nézlek egymagam – közben vívódom.
Légy a jelszavam! Légy a PIN-kódom!

III.

Megvan az, amit szednék,
csak az adagolást nem értem.
Kockázatok és mellék-
hatások a tekintetében.

IV.

Ez a világ egy huzatos metró.
Befelé sem jó, kifelé sem jó.
(...)

Tóth Krisztina

Melyik kifejezés **nem** bizonytalanságot fejez ki?

- A. nézlek
- B. vívódom
- C. nem értem
- D. sose tudod

Točno rješenje: A

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Razumijevanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

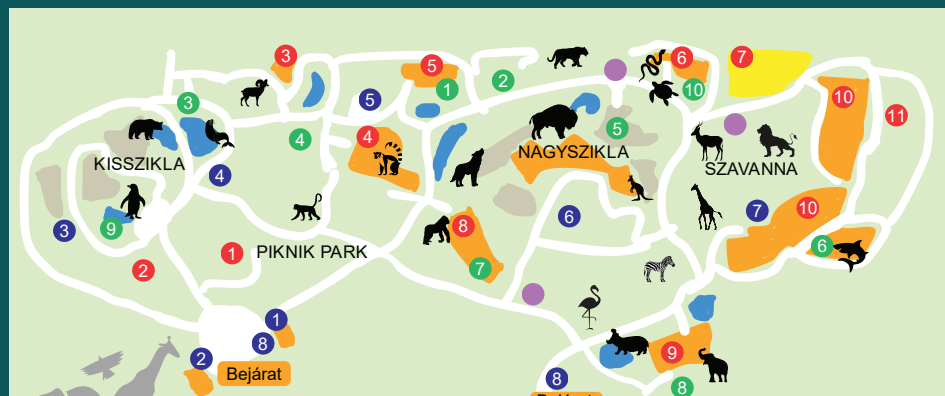
OŠ MJ B.8.2. Učenik samostalno primjenjuje spoznaje iz teorije književnosti. Tumači djela iz zadanih gledišta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Težina zadatka: srednje teško

2. primjer

Az alábbiakban egy állatkert látogatói térképét láthatod.

Állatházak, kifutók, játszóterek

- 1 Észak-amerikai növénygyűjtemény
- 2 Kelet-ázsiai növénygyűjtemény
- 3 Vízparti élet háza
- 4 Madagaszkár-ház
- 5 India-ház
- 6 Mérgezház
- 7 Korallzátony-játszótér
- 8 Emberszabásúak háza
- 9 Elefántház
- 10 Szavannaház
- 11 Állatsimogató

- 1 Ajándékbolt
- 2 Lazac Bisztró
- 3 Fácánterasz
- 4 Norvégház Büfé
- 5 Kürtöskalácsos
- 6 Barlang Étterem
- 7 Csinos Palacsinta
- 8 Pénztár
- tapiZoo állomás

Esőbeálló, fedett helyszín

Kérjük, az állatkert területén ne dohányozzon!

LégyOtt!

Közösségprogramok
tavasztól őszig

- 10:00 1 Ragadozók etetése
- 10:30 2 Meglepetésállat testközelből
- 11:00 3 Fókatréning
- 11:30 4 Kertészeti bemutató
- 12:00 5 Állatok akcióban
- 12:30 6 Cápák világa
- 13:00 7 Gorillák etetése
- 15:00 8 Elefánttréning
- 16:00 9 Pingvinek etetése
- 16:30 10 Teknősök óriásai

Melyik helyszínen belső, fedett tér?

- A. Észak-amerikai növénygyűjtemény
- B. Mérgezház
- C. Korallzátony-játszótér
- D. Állatsimogató

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Razumijevanje teksta*

Potpodručje ispitivanja: *Razumijevanje neknjiževnoga teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ A.6.1. Učenik čita i sluša tekstove različitih književnih vrsta i oblika, objašnjava ih prema komunikacijskim situacijama. Izdvaja ključne riječi, bitne podatke iz teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Težina: lagano

3. primjer

Mi az alábbi mondat állítmánya?

A feladatnak nem kell nehéznek lennie.

- A. kell
- B. lennie
- C. nem kell
- D. nehéznek

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Mađarski jezik i komunikacija*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika i pravopis*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ A.7.3. Učenik piše riječi i tekstove dosljedno poštujući pravopisna pravila. Prepoznaje, imenuje i razlikuje rečenične dijelove i rečenice prema priopćajnoj svrsi, sadržaju i sastavu.

Kognitivna razina: primjena

Procjenjena težina: teško

4. primjer

A vizsga e részében iskolai esszét kell írnod.

Az iskolai esszének legalább 200 szót kell tartalmaznia.

Olvasható kézírással, és feltétlenül írott betűkkel írd! A nagy, nyomtatott betűkkel írt, rendetlen vagy olvashatatlan dolgozatért nulla (0) pont jár.

Kreatív esszé Utasítások

Írd legalább **200** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!

Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stílári követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručje ispitivanja: *Pisani sastavak*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.6.2. Učenik razumljivo i slobodno izražava svoje mišljenje na danu temu u skladu s tipom teksta i komunikacijskom namjerom.

OŠ MJ A.7.2. Učenik stvara jedinstven tekst. Svjesno primjenjuje usvojene rečenične strukture i tipove rečenice i pisanim i usmenim tekstovima.

OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi usvojenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, imenuje i razlikuje tipove rečenica i načine tvorbe riječi.

OŠ MJ B.8.2. Učenik samostalno primjenjuje svoja znanja iz teorije književnosti. Pridodaje značenja djelima sa zadanih gledišta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procjenjena teškoća: teško

Upute za ocjenjivanje

Pri ocjenjivanju uzimaju se u obzir sadržajne, strukturalne i stilske karakteristike teksta te gramatička ispravnost.

Sadržaj teksta treba biti točan (s obzirom na zadanu temu u zadatku), a izraženo mišljenje ili pripovijest moraju biti jasno formulirani, uvjerljivi i izvorni. Esej treba biti podijeljen na osnovne strukturalne jedinice (uvod, razradu i zaključak), a struktura logična. Rečenice moraju biti povezane, a vokabular selektivan. Potrebno je pratiti pravopisnu i gramatičku normu.

Esej će se vrednovati s nula (0) bodova:

- ako je u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadanu temu
- ako sadrži manje od 180 riječi
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispit (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a diákok tantárgyi ismereteit, valamint az ismeretek alkalmazását lehetővé tevő készségeket hivatott felmérni. A vizsga elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, különféle típusú szövegek létrehozását, valamint a magyar nyelv rendszerének ismeretét ellenőrzi. A felmérés összhangban van a magyar nyelv és irodalom tantárgy (A modell) nemzeti alaptantervével (curriculumával¹⁰).

4.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola nyolcadik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsoltnak (az egyiket két részterületre osztva) vizsgálja:

1. *Szövegértés*
 - a) *Irodalmi szöveg értése*
 - b) *Gyakorlati szöveg értése*
2. *Magyar nyelv és kommunikáció*
 - a) *Nyelvtan és helyesírás*
3. *Szövegalkotás*
 - a) *Fogalmazás.*

A horvátországi magyar nemzeti kisebbség 8. osztályos általános iskolás diákjai számára magyar nyelv és irodalom tantárgyból kiírt országos felmérés a magyar nyelv és kommunikáció, az irodalom és irodalmi alkotások és a médiakultúra témakörhöz tartozó, az általános iskola 5–8. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési eredménycélok megvalósulását ellenőrzi.

Az alábbi táblázat tartalmazza azon eredménycélokat, melyek megvalósításának mértékét a felmérés vizsgálni kívánja, illetve azokat a tartalmi elvárásokat, amelyeknek a diákoknak meg kell felelniük.

¹⁰ Odluka o donošenju Kurikuluma za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A) (NN/83/2020–1555)

7. táblázat A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatási és nevelési eredménycéljai, oktatási tartalmi, valamint a vizsga tartalma vizsgaterületek szerint

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szöveg értése		Műfajok: ballada, legenda, történelmi regény, novella, mese, tragédia, komédia, epigramma, elégia, dal Stilisztikai alakzatok: metonímia, allegória, túlzás, hasonlat, metafora, megszemélyesítés Írói közlésmódok: elbeszélés, leírás, párbeszéd, jellemzés
	ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a műnek.	♦ felismeri a lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító–megszólított viszony jellegzetes típusát ♦ jellemzi a mű meghatározó motívumait ♦ azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, valamint felismeri és értékeli funkciójukat, hangulati hatásukat ♦ felismeri a konfliktusok és motivációk mibenlétét, összeveti azokat a mű világán belül
	ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.	♦ adott műről adott szempont alapján megállapításokat tesz ♦ azonosítja a vershelyzetet ♦ megkülönbözteti a helyszíneket, az időrétegeket, azonosítja az időbeli előre- és visszautalásokat
	ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.	♦ a szöveg egészének tartalmára vonatkozó állításokat tesz, azokat a szövegből indokolja ♦ a szöveg egységeinek és a szöveg egészének tartalmát összefüggésbe hozza
	ÁI MNY B.5.1. A tanuló megkülönbözteti és megnevezi az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket.	♦ megnevezi az alapvető rímfajtaikat ♦ megkülönböztet lírai, epikai és drámai alkotásokat, megnevezi az adott szöveg műnemét ♦ megnevezi a tanult szövegek műfaját, a szövegből vett példákkal indokolja véleményét ♦ a tanult stilisztikai kifejezőeszközöket megkülönbözteti, kiragadott példákban megnevezi

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szöveg értése	ÁI MNY B.6.1. A tanuló felismeri a tanult műformákat, műfajokat, műnemeket, jellemzőiket azonosítja. Felismeri és megnevezi a stilisztikai kifejezőeszközöket.	- felismeri és megnevezi a stilisztikai kifejezőeszközöket, alakzatokat - felismeri és megnevezi az alapvető írói közlésmódok változatait
Gyakorlati szöveg értése	ÁI MNY A.6.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, hallgat, a kommunikációs helyzetnek megfelelően értelmez. Kiemeli a szöveg lényegi pontjait.	- a szövegértés alapvető eljárásait alkalmazza (a téma megállapítása, a lényeg kiemelése, adatkeresés, ok-okozati kapcsolatok, vázlatkészítés, összefoglalás) - önállóan értelmezi az ismeretlen kifejezéseket a lábjegyzet, digitális és/ vagy nyomtatott szótárak használatával
	ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándékának megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét. Vitapartnerét meghallgatja.	felismeri a kommunikációs szándékokat, alkalmazkodik azokhoz
	ÁI MNY C.8.2. A tanuló felismeri és leírja a média nyelvhasználatra gyakorolt hatását, véleményt alkot erről a folyamatról.	- felismeri a tömegkommunikációs tartalmak hatásának konkrét példáit (pl. divatszavak, emelkedő hangsúly, dagályos kifejezések) adott példákra és saját szövegalkotásában - felismeri az angolnak mint a média domináns nyelvének hatását a hétköznapi nyelvhasználatra, azonosítja ennek példáit (szókészlet, mondatalkotás)
	ÁI MNY C.7.1. A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).	- azonosítja és jellemzi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktum szöveges és képi elemeit - összekapcsolja a képi és szöveges elemek jelentésmezejét és hatását
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan és helyesírás	ÁI MNY A.5.2. A tanuló érthetően fejezi ki véleményét az adott témának megfelelően. Az újonnan megismert szavakat és kifejezéseket használja szóbeli és írásbeli szövegekben.	- érthetően és kifejezően beszél - használja az újonnan megismert szavakat, kifejezéseket és a szinonimákat

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan és helyesírás	ÁI MNY A.5.4. A tanuló a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatot használja. Felismeri és használja az állandósult szókapcsolatokat.	- saját szavaival megmagyarázza a leggyakoribb szólások és közmondások jelentését, eredetét; a szövegek tanulságát közmondással is megfogalmazza - saját fogalmazását színesíti szólásokkal, szállóigékkel és közmondásokkal
	ÁI MNY A.6.3. A tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.	- felismeri és megnevezi az adott szó szófaját - leírja az igeidők és igemódok közötti összefüggéseket, felismeri és alkalmazza a különböző igemódokat, igeidőket Szófajok: ige, főnév (a köznév és tulajdonnév típusai), melléknév, számnév, névmás, határozószó, igenév, névelő, névutó, igekötő, kötőszó, segédige, módosítószó, indulatszó, felelő-, kérdő-, és társalgási szó, hangutánzó mondatzó
	ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.	- felismeri és megnevezi a szóalkotási módokat - alkalmazza a magyar nyelv legfőbb szórendi szabályait
	ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándékának megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét. Vitapartnerét meghallgatja.	- felismeri a kommunikációs szándékokat, alkalmazkodik azokhoz - a tárgyalt mindennapi kommunikációs helyzeteket felismeri, azokhoz alkalmazkodik, azok nyelvi mintáit és magatartásbeli szabályait alkalmazza
	ÁI MNY C.8.2. A tanuló felismeri és leírja a média nyelvhasználatra gyakorolt hatását, véleményt alkot erről a folyamatról.	- felismeri a tömegkommunikációs tartalmak hatásának konkrét példáit (pl. divatszavak, emelkedő hangsúly, dagályos kifejezések) adott példákon és saját szövegalkotásában - felismeri a digitális személyközi kommunikáció eszközeit (pl. emotikon, rövidítés), annak megjelenését élőszóbeli közléseiben

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
Nyelvtan és helyesírás	ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondat típusokat ismer fel, megnevez és megkülönböztet.	♦ megállapítja az egyszerű mondat típusát logikai minősége szerint ♦ azonosítja a mondatrészeket az egyszerű mondatban ♦ leírja az egyes mondatrészek szerkezeti, jelentéstani összefüggéseit, a szófajok mondatbeli szerepét Mondattan: ♦ egyszerű mondat, összetett mondat ♦ állító mondat, tagadó mondat, mondatrészttagadás ♦ alany ♦ állítmány ♦ tárgy ♦ határozók ♦ jelzők (minőségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző, értelmező jelző)
	ÁI MNY A.6.4. A tanuló felismeri a nyelv történeti változásának mibenlétét, az irodalmi nyelvnek a köznyelvitől való eltéréseit.	♦ konkrét példák alapján felismeri és megkülönbözteti a nyelv és a nyelvhasználat különböző változatait, a nyelvi regisztereket ♦ felismeri az irodalmi nyelvnek a köznyelvitől való eltérését
SZÖVEGALKOTÁS		
Fogalmazás	ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően.	♦ gondolatait, érzelmeit és véleményét a kommunikációs szándéknak megfelelően fogalmazza meg ♦ rövidebb szövegeket alkot, élményeit különböző szövegtípusokban és műfajokban fogalmazza meg
	ÁI MNY A.5.2. A tanuló érthetően fejezi ki véleményét az adott témának megfelelően. Az újonnan megismert szavakat és kifejezéseket használja szóbeli és írásbeli szövegekben.	♦ szövegalkotáskor a tanult szerkesztési szabályokat alkalmazza

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGALKOTÁS		
Fogalmazás	ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondatszerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.	• különböző közlésmódú és műfajú szövegeket ír • különböző mondattípusokkal és mondatszerkezetekkel kifejező, logikus, összefüggő szöveget alkot • a közlési célnak és szándéknak megfelelően, változatosan használja a különféle mondatfajtákat • különböző mondatalkotási módszerekkel megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képeket, érzéseket, gondolatokat • esztétikus és áttekinthető írásképpel alkot szöveget
	ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.	• alkalmazza az írásjelek használatának szabályait • alkalmazza a magyar nyelv legfőbb szórendi szabályait

4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE

A felmérés két vizsgarészből áll.

Az első vizsgarészt két egység, a *Szövegértés*, valamint a *Magyar nyelv és kommunikáció* építi fel.

Az *Irodalmi szöveg értésére* zárt kérdések vonatkoznak összesen 20 pontért. Ebben a részben a tantárgy nemzeti alaptantervében kötelező olvasmányként nem feltétlenül szereplő, két irodalmi alkotásra vonatkozóan értő-értelmező kérdésekre ad választ a diák, illetve a művekhez kapcsolódóan számot ad irodalomelméleti tudásáról.

A *Gyakorlati szöveg értéséhez* szintén feleletválasztó kérdések tartoznak, melyek megoldásával 10 pont szerezhető. Ebben a részben a diákok a hétköznapi élet szövegeivel találkozhatnak (cikk, ismeretterjesztő szöveg, használati utasítás, működési leírás, esszé stb.), melyek tartalmaznak verbális és grafikus (diagram, kép, térkép, ábra, táblázat stb.) elemeket is.

A második egység a *Magyar nyelv és kommunikáció* területét ellenőrzi. Ebben a kizárólag feleletválasztó kérdéseket tartalmazó részben összesen 16 pont szerezhető.

A második vizsgarészben, a *Szövegalkotás* készségét ellenőrző szakaszban a diák meghatározott szempontok alapján fogalmazást ír. A megírt szövegért 24 pont adható.

A felmérés összesen 47 feladatot tartalmaz, melyek megoldásával 70 pont szerezhető.

8. táblázat A feladatok száma és az elérhető pontszámok vizsgaegységenként

VIZSGAEGYSÉG	TERÜLET	ALTERÜLET	FELADATOK SZÁMA	ELÉRHETŐ PONTSZÁM
1.	Szövegértés	Irodalmi szöveg értése	20	20
		Gyakorlati szöveg értése	10	10
	Magyar nyelv és kommunikáció	Nyelvtan és helyesírás	16	16
2.	Szövegalkotás	Fogalmazás	1	24
ÖSSZESEN			47	70

A felmérés feladatainak megoldására összesen **150 perc** áll a diák rendelkezésére. Az első két vizsgarészre összesen **75 percet**, a szövegalkotásra további **75 percet** fordíthat. E kettő között **15 perc** szünetet kell biztosítani a tanuló számára.

4.4. MINTAFELADATOK

1. példa

Olvasd el figyelmesen a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Letölthető csengőhangok

I.

Ez a világ egy mélygarázs,
sose tudod, hogy merre állsz.
Az első óra ingyenes,
utána fizetsz. Így megy ez.

II.

Kiraktalak a szívemben a képernyőre,
és az összes ikonom eltűnt tőle.
Nézlek egymagam – közben vívódom.
Légy a jelszavam! Légy a PIN-kódom!

III.

Megvan az, amit szednék,
csak az adagolást nem értem.
Kockázatok és mellék-
hatások a tekintetében.

IV.

Ez a világ egy huzatos metró.
Befelé sem jó, kifelé sem jó.
(...)

Tóth Krisztina

Melyik kifejezés **nem** bizonytalanságot fejez ki?

- A. nézlek
- B. vívódom
- C. nem értem
- D. sose tudod

Helyes megoldás: A

Terület: Szövegértés

Részterület: Irodalmi szöveg értelése

Eredménycélok:

ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a műnek.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: közepes

2. példa

Az alábbiakban egy állatkert látogatói térképét láthatod.

Állatházak, kifutók, játszóterek

- 1 Észak-amerikai növénygyűjtemény
- 2 Kelet-ázsiai növénygyűjtemény
- 3 Vízparti élet háza
- 4 Madagaskár-ház
- 5 India-ház
- 6 Mérgezház
- 7 Korallzátony-játszótér
- 8 Emberszabásúak háza
- 9 Elefántház
- 10 Szavannaház
- 11 Állatsimogató

- 1 Ajándékbolt
- 2 Lazac Bisztró
- 3 Fácánterasz
- 4 Norvégház Büfé
- 5 Kürtöskalácsos
- 6 Barlang Étterem
- 7 Csinos Palacsinta
- 8 Pénztár
- 9 tapiZoo állomás
- 10 Esőbeálló, fedett helyszín
- 11 Kérjük, az állatkert területén ne dohányozzon!

LégyOtt!

Közösségprogramok tavasztól őszig

- 10:00 1 Ragadozók etetése
- 10:30 2 Meglepetésállat testközelből
- 11:00 3 Fókatréning
- 11:30 4 Kertészeti bemutató
- 12:00 5 Állatok akcióban
- 12:30 6 Cápák világa
- 13:00 7 Gorillák etetése
- 15:00 8 Elefánttréning
- 16:00 9 Pingvinek etetése
- 16:30 10 Teknősök óriásai

Melyik helyszínen belső, fedett tér?

- A. Észak-amerikai növénygyűjtemény
- B. Mérgezház
- C. Korallzátony-játszótér
- D. Állatsimogató

Helyes megoldás: B

Terület: Szövegértés

Részterület: Gyakorlati szöveg értése

Eredménycélok:

ÁI MNY A.6.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, hallgat, a kommunikációs helyzetnek megfelelően értelmez. Kiemeli a szöveg lényegi pontjait.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: könnyű

3. példa

Mi az alábbi mondat állítmánya?

A feladatnak nem kell nehéznek lennie.

- A. kell
- B. lennie
- C. nem kell
- D. nehéznek

Helyes megoldás: C

Terület: Magyar nyelv és kommunikáció

Részterület: Nyelvtan és helyesírás

Eredménycélok:

ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondatípusokat ismer fel, megnevez és megkülönböztet.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: nehéz

4. példa

A vizsga e részében iskolai esszét kell írnod.

Az iskolai esszének legalább 200 szót kell tartalmaznia.

Olvasható kézírással, és feltétlenül írott betűkkel írd! A nagy, nyomtatott betűkkel írt, rendetlen vagy olvashatatlan dolgozatért nulla (0) pont jár.

Kreatív esszé
Utasítások

Írd legalább **200** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!

Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stílári követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

Terület: Szövegalkotás

Részterület: Fogalmazás

Eredménycélok:

ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándékának megfelelően.

ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondat-szerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.

ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.

ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a művek.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: nehéz

Az értékelésre vonatkozó kiegészítő utasítások

Az értékelés során a szöveg tartalmi, szerkezeti, stiláris és nyelvhelyességi jellemzői kerülnek figyelembevételre.

A szöveg tartalmában legyen pontos (a feladatban megadott témára vonatkozóan). Az ábrázolt szituáció legyen világos, meggyőző és eredeti! Az esszé írásképeiben és tartalmában is tagolódjon az alapvető szerkezeti egységekre (bevezetés, tárgyalás, befejezés), felépítése legyen logikus! Megfogalmazása legyen gördülékeny, a használt szókincs választékos! Kövesse a helyesírási és nyelvhelyességi normákat!

A diák esszéje nulla ponttal (0) értékelendő, ha a diák:

- írásműve követhetetlen vagy olvashatatlan
- írásművét nagy nyomtatott betűvel írta
- a diák témát téveszt
- írásműve nem felel meg a terjedelmi követelményeknek (ha kevesebb 180 szónál)
- illetlenül fejezi ki magát (káromkodik, gyűlöletbeszéddel él, firkál stb.).

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK

5.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom vještinom čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkoga jezika i književnosti.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)¹¹ (NN, br. 114/19).

5.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz četiriju područja od kojih prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. Čitanje s razumijevanjem
 - a) Čitanje lirskoga teksta
 - b) Čitanje epskoga teksta
 - c) Čitanje neknjiževnoga teksta
2. Češki jezik
3. Češka književnost
4. Pisanje.

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika za učenike osmih razreda osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A).

U tablici 9. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 9. Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta	OŠ ČJA.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta. OŠ ČJA.5.7. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima. OŠ ČJC.5.1. Učenik razlikuje izvore informacija i pronalazi potrebne informacije. OŠ ČJA.6.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta u cjelini. OŠ ČJC.6.1. Učenik razlikuje izvore informacija, pronalazi i izabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost.	♦ čita s razumijevanjem tekstove ♦ čita tekst i izdvaja ključne riječi da bi razumio značenje teksta u cjelini ♦ odgovara na postavljena pitanja o pročitanoj tekstu ♦ prepoznaje, uočava i objašnjava obilježja tekstova prema vrsti, obliku, sadržaju i svrsi ♦ uočava različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu ♦ uočava razliku između književnih, neknjiževnih i razgovornih riječi i oblika ♦ provjerava točnost informacija u polaznoj tekstu ♦ prepoznaje značenje ključnih riječi i glavnih ideja u kontekstu čitanoga teksta
Čitanje epskoga teksta	OŠ ČJA.7.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, uspoređuje podatke ili činjenice prema važnosti te interpretira značenje teksta u cjelini. OŠ ČJA.7.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.	♦ pregledava, traži i odabire bitne podatke iz čitanoga teksta ♦ tuđice zamjenjuje češkim riječima ♦ odabire potrebne informacije, tj. odgovore ♦ uspoređuje značenje riječi ♦ razlikuje sinonime, homonime i antonime
Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJC.7.1. Učenik samostalno izabire informacije iz različitih izvora (časopis, internet) te provjerava njihovu korisnost i točnost koje su bitne za rješavanje postavljenih zadataka. OŠ ČJA.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.	♦ razlikuje standardni i nestandardni češki jezik ♦ analizira različita značenja tekstova ♦ izvodi zaključke na temelju jednoga ili više dijelova čitanoga teksta

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta Čitanje epskoga teksta Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJ A.8.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima, samostalno istražuje informacije o tekstnim vrstama i događajima važnima za razvoj češkoga jezika. OŠ ČJ C.8.1. Učenik vrednuje informacije i izvore informacija te organizira izabrane informacije i povezuje ih s postojećim znanjem radi rješavanja problemske situacije. OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti. OŠ ČJ B.8.3. Učenik vrednuje književni tekst i argumentira vlastita zapažanja povezana s pročitanim tekstom, kritički vrednuje književni tekst i povezuje ga s vlastitim književnim iskustvom.	♦ uočava strukturu književnoga teksta (fabula i kompozicija književnoga teksta; stih i strofa kao jedinstveni i samostalni pjesnički oblik; dijalog, monolog, didaskalije) i primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja. ♦ razlikuje pripovjedača (u 1. i 3. licu) od autora ♦ razumije dublje značenje književnoga teksta ♦ uočava autorove poruke u književnome tekstu
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik i pisanje	OŠ ČJ A.5.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu. OŠ ČJ A.6.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema smjernicama. OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.	♦ koristi se pravilnim morfološkim oblicima svih vrsta riječi ♦ prepoznaje gramatičko ustrojstvo rečenice, tj. sljedeće sintaktičke kategorije: predikat, subjekt, objekt i priložne oznake te atribut i apoziciju na oglednim i čestim primjerima ♦ objašnjava rečenice po sastavu: jednostavne i složene rečenice ♦ točno prepoznaje ispred kojih veznika pisati zarez ♦ prepoznaje sinonime, antonime i homonime ♦ prepoznaje jednoznačne i višeznačne riječi ♦ odabire riječi i rečenice u skladu s pravopisnom i gramatičkom normom

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik i pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	OŠ ČJA.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse. OŠ ČJB.5.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima. OŠ ČJB.6.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima. OŠ ČJB.7.4. Učenik se samostalno i stvaralački izražava prema vlastitim željama, osjećajima, stavovima i interesima potaknut različitim iskustvima i doživljajima tijekom učenja i poučavanja. OŠ ČJB.8.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima.	♦ razlikuje književne i razgovorne riječi i oblike ♦ pravilno konjugira glagole, te primjenjuje stečena morfološka znanja o glagolskim oblicima u svim vremenima i svim trima glagolskim načinima ♦ prepoznaje vrste riječi Vrste tekstova*: ♦ vijest ♦ pismo ♦ obavijest ♦ opis ♦ karakteristika ♦ rasprava ♦ pripovijedanje Pravopisni sadržaji: ♦ piše u skladu s pravopisnom normom sve češke glasove i dvoglasce ♦ točno piše slogove dž, tđ, ně, bđ, pđ, vđ, mđ i bje, vje kad korijen riječi počinje slovom j ♦ točno piše zarez ♦ veliko početno slovo ♦ pisanje – i/–í i –y/–ý iza tvrdih i mekih suglasnika ♦ pisanje odabranih i srodnih riječi ♦ pisanje dugih i kratkih samoglasnika ♦ pravilno piše pravopisne znakove u rečenici ♦ upravni i neupravni govor ♦ sklonidba promjenjivih vrsta riječi ♦ sročnost subjekta i predikata u rečenici *Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području Češkoga jezika.
ČEŠKA KNJIŽEVNOST		
	OŠ ČJB.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta i izražava vlastiti literarni doživljaj.	♦ razlikuje izražavanje u prozi i u stihu ♦ razlikuje različite vrste umjetničkih i neumjetničkih tekstova

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČEŠKA KNJIŽEVNOST		
	OŠ ČJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i književnoteorijskoga znanja. OŠ ČJ B.7.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta, tj. djela i samostalno promišlja o smislu književnoga teksta, tj. djela na osnovi vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja iz teorije književnosti. OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti. OŠ ČJ B.8.4. Učenik obrazlaže vlastiti izbor književnih tekstova s obzirom na tematiku, likove i načine izlaganja, argumentirano prosuđuje samostalno izabrani književni tekst i promišlja o njegovoj svrsi, obilježjima pripadajuće književne vrste, žanra i autora primjenjujući osnovno znanje iz teorije književnosti.	♦ razlikuje književne vrste ♦ razlikuje temeljna žanrovska (poetska, prozna, dramska) obilježja na osnovi tematike, likova i načina izlaganja strukture teksta (vizualna i grafička obilježja) i primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ♦ prepoznaje temeljna jezično–stilsku obilježja književnoga teksta: preneseno značenje, pjesničku sliku, onomatopeju, epitet, personifikaciju ♦ razlikuje bajku i basnu od ostalih pripovjednih vrsta ♦ razlikuje sastavnice književnoga teksta: likovi, događaji, mjesto, vrijeme te primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ♦ uočava ulogu metrike i ponavljanja u poeziji: stih, strofa, rima, ponavljanje ♦ prepoznaje i razlikuje stilsku izražajna sredstva: epitet, metaforu, simbol, anaforu, refren, personifikaciju, kontrast, apostrofu ♦ uočava zajedničke karakteristike žanra i autora ♦ razlikuje književne tekstove po kriteriju žanra, autora, tematike i sl.

5.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te četiriju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina ispituje tri područja: *Čitanje s razumijevanjem*, *Češki jezik* i *Češka književnost*.

Područje *Čitanje s razumijevanjem* sadrži 20 zadataka (sedam zadataka u potpodručju *Čitanje lirskoga teksta*, osam zadataka u potpodručju *Čitanje epskoga teksta*, pet zadataka u potpodručju *Čitanje neknjiževnoga teksta*). Područje *Češki jezik* sadrži 18 zadataka. Područje *Češka književnost* sadrži osam zadataka.

Druga ispitna cjelina ispituje područje *Pisanje* i potpodručje *Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta* te sadrži jedan zadatak koji donosi 24 boda.

Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i donosi ukupno 70 bodova.

U tablici 10. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 10. Broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	POTPODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje s razumijevanjem	Čitanje lirskoga teksta	7	7
		Čitanje epskoga teksta	8	8
		Čitanje neknjiževnoga teksta	5	5
	Češki jezik	Pravopis	9	9
		Gramatika	9	9
	Češka književnost	Osnove teorije književnosti	4	4
		Poznavanje pročitanih književnih djela	4	4
2.	Pisanje	Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

5.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorně si přečtěte následující text.

Krajíc

To už tak bývalo.

Ať vešel k nám, kdo vešel,
příbuzný, cizí, z dálky, z nedaleka,
už na stole se zjevil hrnec mléka
a při něm krajíc, tlustý na palec.

Taková je to obyčejná věc,
mít v uctivosti hosta — člověka,
že všechny stejně tamta odvléká,
že stejní jsme i ve smíchu i v pláči,
že víme stejně, kde nás noha tlačí.

Takový je to obyčejný zvyk.
Ale on vládne tajně po světě,
ať jsou tam palmy, trnky nebo túje,
ať kdo chce, krajíc hostu zakazuje.

Nu, zakazuje, ale nezakáže.
Ten zvyk se jednou ozve silou hromu,
ať přijdeš, kam chceš, přijdeš jako domů.

A jak by nic, tě zase uhostí
tím hrnkem mléka sladkého jak život
s krajícem prosté družnosti.

Josef Kainar

Symbolem čeho je v této básni krajíc chleba?

- A. vítězství
- B. bohatství
- C. množství
- D. přátelství

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima, samostalno istražuje informacije o tekstnim vrstama i događajima važnima za razvoj češkoga jezika.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

2. primjer

Která z následujících vět je správně napsána?

- A. Mladí mislivec stál pod vysokou jedlí.
- B. Mladý myslivec stál pod visokou jedly.
- C. Mladý myslivec stál pod vysokou jedlí.
- D. Mladý mislivec stál pod visokou jedlí.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Češki jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Kdo je autorem děl *Didaktica*, *Svět v obrazech* a *Labyrint světa a ráj v srdce*?

- A. Alois Jirásek
- B. Karel Jaromír Erben
- C. Jan Amos Komenský
- D. Adam Václav Michna z Otradovic

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Češka književnost*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ B.8.4. Učenik obrazlaže vlastiti izbor književnih tekstova s obzirom na tematiku, likove i načine izlaganja, argumentirano prosuđuje samostalno izabrani književni tekst i promišlja o njegovoj svrsi, obilježjima pripadajuće književne vrste, žanra i autora primjenjujući osnovno znanje iz teorije književnosti.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

POKYNY KE PSANÍ

Pozorně si přečtěte zadané téma a pokyny ke psaní písemné práce.

Svou písemnou práci vypracujte jako jeden celek, který bude mít **úvod, hlavní část a závěr**.

Soustředte se přitom na **gramatickou a pravopisnou správnost**.

Písemná práce má obsahovat minimálně **180** slov.

Písemná práce se bude bodovat nula (0) body, jestli nemá dostatečný počet slov, jestli bude napsaná velkými tiskacími písmeny nebo nebude napsaná čitelně, pokud obsahem nebude splňovat zadání a pokud budou použita nevhodná slova (urážky, nadávky, vyjádření nenávisti, apod.).

Téma (zadání):

Popis a charakteristika učitelky nebo učitele

Pokyny ke psaní písemné práce:

Rozhodněte se, koho budete popisovat.

1. V úvodu napište, koho budete popisovat a proč jste si vybrali právě tu osobu.
2. V hlavní části popište vzhled, vlastnosti, povahu a zájmy popisované osoby.
3. V závěru napište, jaký vztah máte k popisované osobě a čeho si vážíte u této učitelky nebo učitele.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5.1. CÍL ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka se zkouší jazykové kompetence, čtení literárních a neliterárních textů s porozuměním a znalosti z českého jazyka a literatury.

Zkouška vychází z Kurikula vyučovacího předmětu Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko Model A)¹² (NN, br.114/2019).

5.2. OBSAH ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy ze čtyř oblastí, přičemž první oblast obsahuje tři části (podoblasti):

1. *Čtení s porozuměním*
 - a) *Čtení lyrického textu*
 - b) *Čtení epického textu*
 - c) *Čtení neliterárního textu*
2. *Český jazyk*
3. *Česká literatura*
4. *Psaní.*

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy uvedené v Kurikulu pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A).

V tabulce 9 jsou uvedené oblasti a části (podoblasti) zkoušení, výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tabulka 9 Výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky podle oblastí a částí (podoblastí) zkoušky

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu Čtení epického textu Čtení neliterárního textu	ZŠ ČJA.5.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova a vysvětluje význam textu. ZŠ ČJA.5.7. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech. ZŠ ČJC.5.1. Žák rozlišuje zdroje informací a dokáže si vyhledat potřebné informace. ZŠ ČJA.6.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova, srovnává údaje podle důležitosti a vysvětluje celkový význam textu. ZŠ ČJC.6.1. Žák rozlišuje prameny informací, nalézá informace v různých pramenech a vybírá z nich, ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost. ZŠ ČJA.7.4. Žák čte text s porozuměním, srovnává údaje a fakta podle důležitosti a interpretuje, vysvětluje a vykládá celkový význam textu. ZŠ ČJA.7.6. Žák srovnává různé vztahy mezi slovy a vysvětluje jejich význam v různých kontextech. ZŠ ČJC.7.1. Žák samostatně vybírá informace z různých zdrojů (časopis, internet), vybírá ty důležité a ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost. ZŠ ČJA.8.4. Žák čte text s porozuměním, odhaduje a vysvětluje celkový význam textu, vyvozuje závěry a spojuje si je s doposud získanými vědomostmi a zkušenostmi. ZŠ ČJA.8.6. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech.	• čte s porozuměním texty • čte text a vybírá klíčová slova, aby rozuměl celkovému významu textu • odpovídá na kladené otázky o přečteném textu • rozlišuje rysy textů podle druhu, formy, obsahu, účelu • všímá si různých rolí synonym a antonym v kontextu • rozlišuje spisovná a nespisovná slova a tvary • ověřuje si pravdivost získaných informací ve výchozím textu • pozná význam klíčových slov a hlavních myšlenek v kontextu čteného textu • vyhledává a vybírá důležité údaje ze čteného textu • cizí slova nahrazuje českými slovy • třídí informace tj. odpovědi • porovnává význam slov • rozlišuje synonyma, homonyma, antonyma • rozlišuje spisovný a nespisovný český jazyk • analyzuje různé významy textů • vyvozuje závěry, usuzuje na základě jedné nebo více částí přečteného textu • všímá si struktury literárního textu (fabule a kompozice literárního textu, verš a sloka jako jedinečné a samostatné básnické formy, rozlišuje dialog, monolog a scénické poznámky) a používá základní vědomosti z literární teorie • rozlišuje vypravěče (v 1. a 3. osobě) od autora textu • rozumí hlubšímu významu literárního textu • všímá si autorových vzkazů v literárním textu

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu Čtení epického textu Čtení neliterárního textu	ZŠ ČJ C.8.1. Žák vyhledává informace, hodnotí informace a zdroje informací a organizuje, třídí vybrané informace a spojuje je se získanými vědomostmi, aby vyřešil zadaný problém. ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury. ZŠ ČJ B.8.3. Žák zdůvodňuje vlastní poznatky spojené s přečteným textem, kriticky hodnotí literární text a dává do vztahu s vlastní čtenářskou zkušeností.	
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu	ZŠ ČJ A.5.5. Žák píše v souladu s tématem a podle osnovy texty jednodušších vyprávěcích a popisných struktur. ZŠ ČJ A.6.5. Žák píše v souladu s tématem a podle pokynů jednodušší vyprávěčské a popisné texty. ZŠ ČJ A.7.5. Žák tvoří texty jednodušších struktur a při tom používá jazykové znalosti o morfologické a syntaktické stavbě věty na běžných příkladech. ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vyprávěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabyté vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe. ZŠ ČJ B.5.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými zkušenostmi a zážitky.	• používá správné morfologické tvary všech slovních druhů • rozlišuje syntaktické kategorie: přísudek, podmět, předmět, příslovecná určení, přívlastek a přístavek na vzorových příkladech • rozlišuje jednoduchou větu a souvětí • spojuje věty do textu a používá spojky a spojovací výrazy • rozlišuje synonyma, antonyma a homonyma • rozlišuje jednoznačná a mnohoznačná slova • používá slova a věty v souladu s pravopisnou a mluvnickou normou • rozlišuje spisovná a nespisovná slova a tvary • pozná a správně používá slovesné tvary ve všech časech a způsobech • rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu	ZŠ ČJ B.6.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky. ZŠ ČJ B.7.4. Žák se inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky samostatně tvořivě vyjadřuje podle vlastních přání, pocitů, postojů a zájmů. ZŠ ČJ B.8.5. Žák se tvořivě vyjadřuje podle vlastních zájmů inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky.	Druhy textů*: ♦ zpráva ♦ dopis ♦ oznámení ♦ popis ♦ charakteristika ♦ diskuse (úvaha) ♦ vyprávění Pravopisná látka*: ♦ píše podle pravopisné normy ♦ správně píše všechna česká písmena a diakritiku ♦ správně píše slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě a bje, vje, když kořen slov začíná písmenem j ♦ správně píše čárku ♦ psaní velkých písmen ♦ psaní i/y a í/ý po tvrdých a měkkých souhláskách ♦ psaní vyjmenovaných a příbuzných slov ♦ psaní dlouhých a krátkých samohlásek, dvouhlásek ♦ interpunkce ve větě ♦ přímá a nepřímá řeč ♦ skloňování ohebných slovních druhů ♦ shoda podmětu s přísudkem *Uvedená látka může být použita při zkoušení Českého jazyka.
TEORIE A DĚJINY ČESKÉ LITERATURY		
	ZŠ ČJ B.5.2. Žák rozlišuje základní rysy žánru literárního textu a vyjadřuje vlastní literární prožitek. ZŠ ČJ B.6.2. Žák vysvětluje podstatu – hlavní myšlenku literárního textu na základě vlastní čtenářské zkušenosti a vědomostí z literární teorie. ZŠ ČJ B.7.2. Žák vyvozuje smysl literárního textu na základě vlastních čtenářských zkušeností a znalostí z teorie literatury.	♦ rozlišuje vyjadřování v próze a v poezii ♦ rozlišuje literární druhy ♦ rozlišuje různé druhy uměleckých a neuměleckých textů ♦ rozlišuje základní žánrové (poetické, prozaické a dramatické) rysy na základě tematiky, postav, způsobu interpretace a stavby textu (vizuální a grafické prvky) a používá základní vědomosti z literární teorie ♦ pozná základní jazykově–stylistické prostředky literárního textu: přenesený význam, básnický obraz – motiv, onomatopoeie (zvukomalba), epiteton, personifikace

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČESKÁ LITERATURA		
	ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury. ZŠ ČJ B.8.4. Žák argumenty zdůvodňuje vlastní výběr literárního textu vzhledem k tématu, postavám a způsobu projevu, přemýšlí o jeho účelu, rysech daného literárního druhu, žánru a autora a používá základní vědomosti z literární teorie.	♦ rozlišuje pohádku a bajku od ostatních druhů vypravování ♦ rozlišuje složky literárního textu: postavy, děje, místo, čas a používá základní vědomosti z literární teorie ♦ vnímá roli metriky a opakování v poezii: verš, sloka, rým, opakování ♦ poznává umělecké prostředky: epiteton, metafora, symbol, anafora, refrén, personifikace, kontrast, apostrofa ♦ všímá si společných rysů žánru a autora ♦ rozlišuje literární texty podle kritérií žánru, autora a tematiky apod

5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY

Národní zkouška z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol má dva celky a čtyři oblasti. V prvním celku se zkouší tři oblasti: *Čtení s porozuměním*, *Český jazyk* a *Česká literatura*.

První oblast zkoušení *Čtení s porozuměním* obsahuje 20 úkolů, ze kterých se sedm úkolů vztahuje k části (podoblasti) *Čtení lyrického textu*, osm úkolů k části (podoblasti) *Čtení epického textu* a pět úkolů k části (podoblasti) *Čtení neliterárního textu*. Druhá oblast zkoušení *Český jazyk* obsahuje 18 úkolů. Třetí oblast zkoušení *Česká literatura* obsahuje osm úkolů.

Druhý celek *Psaní* s částí (podoblastí) *Psaní uměleckého nebo informačního textu* obsahuje jeden úkol, který se hodnotí 24 body.

Zkouška obsahuje úhrnem 47 úkolů a nese úhrnem 70 bodů.

V tabulce 10 je uveden počet úkolů a bodů v každém celku a každé oblasti a části (podoblasti) zkoušení z Českého jazyka.

Tabulka 10 Počet úkolů a bodů pro každý celek a pro každou oblast a část (podoblast) zkoušení

CELEK	OBLAST	ČÁST (PODOBLAST)	POČET ÚKOLŮ	POČET BODŮ
1	Čtení s porozuměním	Čtení lyrického textu	7	7
		Čtení epického textu	8	8
		Čtení neliterárního textu	5	5
	Český jazyk	Pravopis	9	9
		Gramatika	9	9
	Česká literatura	Základy teorie literatury	4	4
		Znalosti přečtených literárních děl	4	4
2	Psaní	Psaní uměleckého nebo informačního textu	1	24
ÚHRNEM			47	70

Národní zkouška z Českého jazyka trvá celkem **180 minut**. Každý celek trvá **90 minut**. Mezi prvního a druhého celku je přestávka v trvání **15 minut**.

5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ

1. příklad

Pozorně si přečtěte následující text.

Krajíc

To už tak bývalo.

Ať vešel k nám, kdo vešel,
příbuzný, cizí, z dálky, z nedaleka,
už na stole se zjevil hrnec mléka
a při něm krajíc, tlustý na palec.

Taková je to obyčejná věc,
mít v uctivosti hosta — člověka,
že všechny stejně tamta odvléká,
že stejní jsme i ve smíchu i v pláči,
že víme stejně, kde nás noha tlačí.

Takový je to obyčejný zvyk.
Ale on vládne tajně po světě,
ať jsou tam palmy, trnky nebo túje,
ať kdo chce, krajíc hostu zakazuje.

Nu, zakazuje, ale nezakáže.
Ten zvyk se jednou ozve silou hromu,
ať přijdeš, kam chceš, přijdeš jako domů.

A jak by nic, tě zase uhostí
tím hrnkem mléka sladkého jak život
s krajícem prosté družnosti.

Josef Kainar

Symbolem čeho je v této básni krajíc chleba?

- A. vítězství
- B. bohatství
- C. množství
- D. přátelství

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: čtení lyrického textu

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.6. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

2. příklad

Která z následujících vět je správně napsána?

- A. Mladí mislivec stál pod vysokou jedlí.
- B. Mladý myslivec stál pod visokou jedly.
- C. Mladý myslivec stál pod vysokou jedlí.
- D. Mladý mislivec stál pod visokou jedlí.

Správná odpověď: C

Oblast zkoušení: *Český jazyk*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vypravěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabyté vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe.

Kognitivní úroveň: pamatování

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

3. příklad

Kdo je autorem děl *Didaktica*, *Svět v obrazech* a *Labyrint světa a ráj v srdce*?

- A. Alois Jirásek
- B. Karel Jaromír Erben
- C. Jan Amos Komenský
- D. Adam Václav Michna z Otradovic

Správná odpověď: C

Oblast zkoušení: *Česká literatura*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ B.8.4. Žák argumenty zdůvodňuje vlastní výběr literárního textu vzhledem k tématu, postavám a způsobu projevu, přemýšlí o jeho účelu, rysech daného literárního druhu, žánru a autora a používá základní vědomosti z literární teorie.

Kognitivní úroveň: pamatování

Hodnocení obtížnosti: lehké

4. příklad

POKYNY KE PSANÍ

Pozorně si přečtěte zadané téma a pokyny ke psaní písemné práce.

Svou písemnou práci vypracujte jako jeden celek, který bude mít **úvod, hlavní část a závěr**.

Soustředte se přitom na **gramatickou a pravopisnou správnost**.

Písemná práce má obsahovat minimálně **180** slov.

Písemná práce se bude bodovat nula (0) body, jestli nemá dostatečný počet slov, jestli bude napsaná velkými tiskacími písmeny nebo nebude napsaná čitelně, pokud obsahem nebude splňovat zadání a pokud budou použita nevhodná slova (urážky, nadávky, vyjádření nenávisti, apod.).

Téma (zadání):

Popis a charakteristika učitelky nebo učitele

Pokyny ke psaní písemné práce:

Rozhodněte se, koho budete popisovat.

1. V úvodu napište, koho budete popisovat a proč jste si vybrali právě tu osobu.
2. V hlavní části popište vzhled, vlastnosti, povahu a zájmy popisované osoby.
3. V závěru napište, jaký vztah máte k popisované osobě a čeho si vážíte u této učitelky nebo učitele.

Oblast zkoušení: *Psaní*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vyprávěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabitě vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

6. ENGLISKI JEZIK

6.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Engleskoga jezika ispituje se samostalna i točna upotreba jezika u komunikacijskim situacijama. Polazeći od spoznaje da je jezik sredstvo komunikacije, ispitom se provjerava sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹³ (NN, br. 7/19).

6.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Engleskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje*.

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih i srednje dugih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim engleskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Monološki tekst sadrži od 500 do 600 riječi te dijaloški, podijeljen u pet kratkih dijaloga, sadrži sveukupno od 500 do 600 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 11. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

¹³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_139.html

Tablica 11. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJA.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju. ¹⁴	♦ globalno i selektivno razumije tekst ♦ izdvaja ključne i specifične informacije ♦ primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri slušanju	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture¹⁵

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike srednje dugih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Svaki tekst sadrži od 500 do 600 riječi.

U tablici 12. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje.

Tablica 12. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJA.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju. ¹⁶	♦ globalno i selektivno razumije tekst ♦ izdvaja ključne i specifične informacije ♦ primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri čitanju	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture

14 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

15 izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija)

16 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst na zadanu temu od najmanje 100 riječi poštujući sve sadržajne odrednice.

U tablici 13. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 13. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJ A.8.6. Piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku. ¹⁷	♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila ♦ uređuje, tj. ispravlja svoj tekst	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

17 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

6.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanje* i *Čitanje*, a sadrži 30 zadataka (11 zadataka višestrukoga izbora, 6 kombiniranih zadataka dopunjavanja i višestrukoga izbora, 5 zadataka povezivanja i 8 kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja ponuđenim dijelovima rečenica). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 14. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 14. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak povezivanja	5	10	približno 20 minuta ¹⁸
		zadatak višestrukoga izbora	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	6	20	40 minuta
		kombinirani zadatak dopunjavanja i višestrukoga izbora	6		
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja ponuđenim dijelovima rečenica	8		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	20	45 minuta
UKUPNO			31	50	PRIBLIŽNO 105 MINUTA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika traje približno **105 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

¹⁸ Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Moj dom i mjesto
2. Moja domovina i druge zemlje
3. Svijet oko mene
4. Svijet znanosti i umjetnosti
5. Tehnologija
6. Drugi i drugačiji
7. Zdrav život
8. Planovi za budućnost
9. Suvremene promjene u svijetu
10. Okoliš i ekološke promjene
11. Obrazovanje i život u školi
12. Obiteljsko i društveno okruženje
13. Mladi i njihovi interesi
14. Mediji
15. Slobodno vrijeme, zabava, sport
16. Putovanja
17. Kultura i običaji
18. Književnost za mlade
19. Zemlje i nacionalnosti
20. Zbilja i mašta
21. Posebni dani i datumi

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - pomoćni glagoli *be, do, have*
 - Present Simple, Present Continuous, Present Perfect Simple, Past Simple, Past Continuous, Future Simple, Going to Future
 - modalni glagoli
2. Zamjenice
 - osobne zamjenice
 - odnosne zamjenice
 - posvojne zamjenice
 - povratne zamjenice
 - neodređene zamjenice
 - pokazne zamjenice

-
- upitne zamjenice

3. Imenice

- pravilna i nepravilna množina imenica
- brojive i nebrojive imenice
- posvojni genitiv ('s)

4. Članovi

- određeni (*the*), neodređeni (*a, an*), bez člana ($\emptyset$)

5. Pridjevi

- opisni pridjevi
- posvojni pridjevi
- stupnjevanje pridjeva

6. Prilozi

- prilozi načina, mjesta, vremena i učestalosti te njihovo mjesto u rečenici

7. Brojevi

- glavni i redni brojevi, nadnevc

8. Prijedlozi (npr. vrijeme, mjesto, uzrok, kretanje)

9. Veznici

10. Rečenica

- redosljed riječi u rečenici

6.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

You will hear five short dialogues.
Match each dialogue (1–5) to the correct answer (A–H).
You will hear each recording **twice**.

What type of holidays are the people talking about?

A: What are you doing now?

B: Oh, I'm just looking for a holiday destination.

A: What have you found so far? Anything other than lying under the parasol?

B: Nothing yet, everything seems so boring. You know I like something that keeps my heart pumping.

A: Yeah, I know you like the adrenaline rush. Aren't you into cave-diving?

B: Oh that's so last year. I'm up for a new challenge.

A: What does your family say to that?

B: My mother is never thrilled with my holiday choices, she'd love me to stay at home.

A: Mums are like that. They prefer us taking a break from travelling.

A a safari

B a cruise

C a city break

D a staycation

E a beach holiday

F a camping holiday

G a sightseeing holiday

H an adventurous holiday

Točan odgovor: H

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik globalno i selektivno razumije tekst.

2. primjer

Read the text below.

For each item (11–16), choose the correct answer (A, B, C or D).

Mark your answer on the answer sheet.

There is an example at the beginning (0→B).

Sound and Vision

Laura is sitting in front of a TV screen in her home studio. The room is a mess and the windows are closed. She is surrounded by instruments – saxophones, guitars, flutes and a clarinet. Sheet music and food leftovers are scattered among the computers and keyboards at her workplace. They are evidence of her creative process and long hours spent perfecting her craft. Nevertheless, the smell of pizza doesn't bother her while she is deeply focused on her work. The room is her sanctuary, a place where she can dive into the world of music. Her eyes are firmly glued to the screen and her fingers are swiftly moving to the rhythm of the imaginary song playing out in her head. At any moment she could jump up from her chair, grab the saxophone or the guitar and start playing.

She is watching the man on the screen for a while and then replaying the scene once again. There is something strange here. It seems cold and unnatural. This is because there is no music in it at all. Laura's job is to add music and create the right mood for the scene. It is not just about putting a song in the background. She has to find the right mix of instruments and voice to express the right emotions for each scene. It is not as easy as it sounds.

She is currently working on a TV series for a well-known production house and has to compose music for about twenty different scenes. There were times when she had to work on sixty scenes per twelve-episode series. In her early years, a single episode could take her up to twelve weeks to finish, and a particularly complex one would sometimes keep her working for twenty days straight. Composing and digitising music for a one-hour episode of TV mostly takes about a week.

The producers of the series usually send Laura a video file with dialogue, but without the music to go with it. She gets instructions on what kind of emotions the producers want her to bring out in the scene. Each scene demands a unique musical identity. Laura's expertise lies not only in composing but also in her ability to understand the subtleties of storytelling. She listens to the unspoken words, the emotions hidden between the lines, and translates them into melodies that speak directly to the hearts of the television audience. Sometimes she even gets inspiration from digital tools. Most often Laura starts from scratch with brand new tunes which appear suddenly while she is watching the scene roll out. On the other hand she sometimes uses music she has already recorded in the past. It all depends on the way she processes the complete story. She works through each scene adding music until everything feels right.

Laura has been in the business for years now. She is quite successful in what she does. She has already won four awards she was nominated for, and she has a great chance of winning three more this year. Despite her success, Laura remains humble and deeply grateful for the opportunities that have come her way. She always thought she would become a wealthy lawyer like her father, but one day at university a good friend asked her to write music for a short film he was making. Laura said yes without thinking too much about it. The film turned out to be a real success, and from that moment on Laura's future was sealed. She decided to choose a career in art and not to pursue financial security. Money doesn't bring you happiness anyway.

0. Where does Laura work?
A. In her sitting room. B. In her music studio. C. In the instrument store. D. In the production house.
11. What is Laura's room like?
A. Messy and very stuffy. B. Clean and quite bright. C. Empty and rather silent. D. Tidy and neatly organized.
12. Why is Laura replaying the scene?
A. To practise on her instruments. B. To hear the dialogue better. C. To catch up on the plot. D. To feel the atmosphere.
13. How long does she need for one TV episode, approximately?
A. One hour. B. One week. C. Twenty days. D. Twelve weeks.
14. What kind of music does Laura use?
A. Music from the original video files. B. Music from other famous artists. C. Her own original music. D. AI generated music.
15. How did Laura choose her career?
A. She planned it. B. Her friend talked her into it. C. She inherited the family business. D. It happened almost completely by chance.
16. What word best describes Laura's job?
A. Profitable B. Imaginative C. Conventional D. Groundbreaking

Točni odgovori: 11 A, 12 D, 13 B, 14 C, 15 D, 16 B

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik globalno i selektivno razumije tekst, izdvaja ključne i specifične informacije te primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri slušanju.

3. primjer

Read the text below.

For each item (17–22), choose the correct answer (A, B, C or D).

Mark your answer on the answer sheet.

There is an example at the beginning (0→C).

The Quiet Disappearance of the Unusual

Most people can name a few endangered animals, such as pandas or tigers. However, many other species are also at risk, and people often fail to notice them. Scientists say that animals are disappearing faster than ever before, mainly because of human activity. This is worrying not only because of the number of species we are (0) C, but also because many of them are unusual and fascinating in surprising ways.

Take the axolotl, for example, a small amphibian that lives in the lakes near Mexico City. Unlike most animals, it never grows into its adult form but stays in a young state its entire life. This animal also has an incredible ability to regrow parts of its body, including its legs and even parts of its heart. (17) _____ this, the axolotl is now in serious danger because its natural habitat is being polluted and destroyed. Scientists and volunteers are working hard to prevent it from disappearing.

Another interesting species is the kakapo, a large parrot from New Zealand. It is the only parrot in the world that cannot fly. The kakapo can live for many years, but it has very poor survival skills. When it senses danger, it often freezes instead of escaping. This behaviour has led to a sharp (18) _____ in its population, especially after humans first introduced animals such as cats and rats into its environment. Those species consider the parrot an easy prey.

In the ocean, the vaquita, a very small type of dolphin, is also close to extinction. This marine mammal often gets trapped in fishing nets that are not meant for it. Although there have been efforts to protect it, illegal fishing still continues. Experts warn that if action is not taken soon, the species will (19) _____ out in the near future. Not all endangered animals are large or easy to find. Some are small or live in hidden places. The olm, for example, lives in underground caves in parts of Europe. It can live for more than 100 years and survive without food for a very long time. Because the olm lives in complete darkness, this aquatic salamander has lost its eyesight. However, this endangered species can (20) _____ even very small changes in the water, which makes it extremely sensitive to pollution.

One of the biggest challenges in protecting endangered species is that many of them disappear before people even discover them. In some cases, animals become endangered simply because humans do not realise how important they are. Campaigns to raise awareness often struggle to attract (21) _____, as people tend to focus on more famous animals. As a result, many species are forgotten and disappear without notice.

Despite these problems, there is still hope. Around the world, scientists, governments, and local communities are working together to protect endangered species. They are creating protected areas, improving natural habitats, and introducing stricter laws. While these efforts cannot solve everything, they can make a real (22) _____ and help prevent further loss.

In the end, the future of these species depends on us. If we choose to act now, we can help protect some of the most unique and surprising animals on our planet. If not, we risk losing them forever.

0.
A. gaining B. keeping C. losing D. wasting
17.
A. Besides B. Comparing C. Despite D. Regarding
18.
A. boost B. drop C. increase D. loss
19.
A. die B. go C. pass D. run
20.
A. assess B. detect C. inspect D. suspect
21.
A. attention B. criticism C. information D. money
22.
A. choice B. claim C. decision D. difference

Točni odgovori: 17 C, 18 B, 19 A, 20 B, 21 A, 22 D

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik globalno i selektivno razumije tekst, izdvaja ključne i specifične informacije te primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri čitanju.

4. primjer

Read the text below

For each item (21–28), choose the correct answer (A–L).

There are four letters that you do not need. Mark your answer on the answer sheet.

There is an example at the beginning (O→M).

Digital Art

In the past, creating art often required private lessons and expensive materials. Many artists learned through expert guidance, and musicians performed with traditional instruments. But things have changed. Today, thanks (O) M, more people, especially youngsters, can make digital content at home. Modern tools are more affordable, and art is now more accessible than ever before. Moreover, students don't have to wait for formal education, but with the right tools and good will, they can explore their creativity immediately.

The future of digital art is still uncertain. Some believe that traditional styles will become popular again, especially among people who want to reconnect with the past. Others think museums will eventually stop showing digital pieces because they still (23) _____ more. Still, the majority expects that artists will work more closely with engineers and developers to create new types of interactive work. New tech like artificial intelligence (AI), 3D printing, and augmented reality (AR) might redefine what art means and who can create it in the years to come.

Take Mia, for example, a 13-year-old girl who loves to draw. She used to work only with pencils and paper. Now she uses a tablet and stylus. While some of her friends took (24) _____ or used professional software right away, Mia started simple. "At first, I just played around with a user-friendly app," she says. "Later I moved on to more advanced programs." She also made an (25) _____ her work. Her teacher told her that if she kept improving, she might win a scholarship for a local art school. Some classmates joked she'd soon get a free tablet from a sponsor. But something else happened — one of her drawings was spotted by an editor of a youth magazine and featured in their monthly art section. For Mia, it was huge, which made her think (26) _____ studying art and possibly turning her passion into a career. It was the first time someone outside school noticed her talent.

Then there's Leo, an 18-year-old student who creates short animated films. His parents suggested finding him a tutor, and the school offered to (27) _____ by organizing extra lessons — but Leo rolled up his sleeves. He watched tutorials online and practised daily. "Without the Internet, I wouldn't have learned so fast," he says. As someone who uses tech in art, Leo often hears people say science and art don't go together, or that tech makes art less meaningful. Leo disagrees. He believes that when creativity and technology (28) _____, they can deliver powerful messages and even change how people see the world. However, digital art also comes with risks and is sometimes criticized because it's easy to plagiarise others online. Creators of digital content raise concerns regarding copyrights, which (29) _____. Moreover, digital technology provides opportunities for the fabrication of fake images or misleading videos, spreading false information.

On the other hand, it has recently proven beneficial in diagnosing and treating mental health conditions, showing how art and science can support each other in unexpected ways. There are some who say that traditional art evokes a (30) _____ than the digital one, but it is not really the case. Recent studies have shown that digital tools boost creativity, especially for those who are shy or those who appreciate solitude. There are infinite applications to exploring digital art, some of which don't even exist at the moment. Who knows what the future holds?

- A. emotional reaction from viewers about
- B. incorporate creativity and responsibility
- C. lend a hand
- D. up art classes
- E. more emotional response
- F. more certain about
- G. practice creativity daily
- H. more seriously about
- I. value classical techniques
- J. in art classes
- K. online portfolio to show
- L. go hand in hand
- M. to the latest technology

Točni odgovori: 23 I, 24 D, 25 K, 26 H, 27 C, 28 L, 29 B, 30 E

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine i poznate tematike pri čitanju i slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik globalno i selektivno razumije tekst, izdvaja ključne i specifične informacije te primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri čitanju.

5. primjer

Read the task carefully and write a composition on the given topic.

Be sure to include **all** the information requested.

Write **at least 100** words.

Write your composition on the next page.

Topic: My Role Model

Write about your role model; this person can be a friend, a schoolmate, a family member or a famous person.

Name your role model and describe at least four things related to this person's physical appearance.

Describe at least two positive qualities that make this person stand out.

Retell something memorable regarding this person.

What would you change about this person and why?

Do you think in five years' time this person will still play an important role in your life? Explain why/why not.

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih gramatičkih struktura.

Potiče se upotreba raznolikih i manje učestalih riječi (*low frequency words*) i složenijih gramatičkih struktura.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Brojevi napisani znamenkama ne ulaze u broj riječi.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži manje od 100 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

My classmate Tara is of medium height with gorgeous blue eyes. She usually wears her hair in a ponytail. Even though she is slim, she wears baggy clothes. Tara is a true friend and an outstanding student who always lends a helping hand. Once we were on a school trip, I forgot my umbrella and she bought me one with her pocket money since it was raining cats and dogs. I wouldn't like to change anything about her because she is exceptional in everything she does. Hopefully, Tara will stay in my life forever because she is the person to look up to.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.6. Učenik piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik planira strukturu i sadržaj teksta, koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti, primjenjuje pravopisna pravila te uređuje, tj. ispravlja svoj tekst.

7. NJEMAČKI JEZIK

7.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Njemačkoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹⁹ (NN, br. 7/19).

7.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje.*

Za svako područje ispitivanja navedena su potpodručja ispitivanja, razrađeni su odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom i navedeni su jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

¹⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_141.html

1. Slušanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili malo prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim njemačkim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Monološki tekst sadrži do 400 riječi, a dijaloški, podijeljen u šest kratkih dijaloga, sadrži ukupno do 500 riječi.

U tablici 15. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

Tablica 15. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
- globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla) - detaljno razumijevanje (razumijevanje određenih informacija)	OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.²⁰	- globalno, selektivno i detaljno razumije jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama - vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu - izvodi zaključke na temelju slušanoga sadržaja - provjerava osobno razumijevanje - razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture

20 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama.

Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Svaki tekst sadrži između 450 i 500 riječi.

U tablici 16. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje.

Tablica 16. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla)	OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.²¹	- razumije globalno, selektivno i detaljno srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama - vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu - izvodi zaključke na temelju pročitana sadržaja - provjerava osobno razumijevanje	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture

21 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ova ispitna cjelina sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati kratak pisani tekst duljine od najmanje **80** riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje zadana je tema.

U tablici 17. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 17. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
izvršenje zadatka i uporaba jezika i struktura	OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.²²	- primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta - upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova - planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst, upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta - samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza - ispravno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture - pravopisne norme

22 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

7.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži 29 zadataka (14 zadataka višestrukoga izbora, pet zadataka povezivanja i 10 kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni opis.

U tablici 18. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 18. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	6	11	približno 20 minuta ²³
		zadatak povezivanja	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima	10		
2.	Pisanje	vođeni opis	1	21	45 minuta
UKUPNO			30	50	PRIBLIŽNO 110 MINUTA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika traje približno **110 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

23 Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Obitelj, prijatelji i ja
 - opisivanje i imenovanje članova obitelji i prijatelja
 - vanjski izgled i osobine
 - moje tijelo i zdravlje
 - kućni ljubimci
 - odjeća
2. Škola, školske aktivnosti i svakodnevnica
 - školski pribor
 - aktivnosti i školski predmeti
 - raspored sati
 - slobodno vrijeme, hobiji i sportovi
 - glazba, tehnologija
 - dnevne rutine
3. Moj dom i mjesto stanovanja
 - stanovanje u gradu i selu
 - promet, prijevozna sredstva
 - prostorije, kućni poslovi
 - jelo i piće
 - ustanove u zajednici
4. Putovanja
 - opis putovanja
 - snalaženje u prostoru
 - znamenitosti
 - vremenske prilike
 - kupovina, razgovor u restoranu, trgovini

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola
 - prezent i preterit modalnih glagola

- preterit *sein* i *haben*
 - perfekt nekih najučestalijih pravilnih i nepravilnih glagola
 - imperativ
2. Zamjenice
 - osobne i posvojne zamjenice bez genitiva
 - upitne zamjenice
 - neodređena zamjenica *man*
 3. Imenice
 - imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, dativu i akuzativu
 4. Pridjevi
 - stupnjevanje pridjeva
 5. Prilozi
 6. Prijedlozi s dativom i akuzativom
 7. Negacija *nicht*, *nein*, *kein*
 8. Rečenice
 - jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice
 - nezavisnosložene rečenice s veznicima
 - zavisnosložene rečenice s veznicima

7.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Du hörst jetzt sechs kurze Gespräche.
Wähle für jede Frage (1–6) die richtige Antwort (A, B oder C) aus.
Jedes Gespräch hörst du zweimal.
Für jede richtige Antwort bekommst du einen Punkt.

Pia: Du, Erich, wir sollen ein Abschiedsfest zum Ende des Schuljahrs für uns Achtklässler organisieren. Was sagst du dazu?

Erich: Eine tolle Idee, Pia! Wo organisieren wir das Fest? In unserer Schulkantine?

Pia: Nein, sie ist zu klein. Auf dem Schulhof gibt es mehr Platz. Ich hoffe nur, dass es an diesem Tag nicht regnet.

Erich: Das hoffe ich auch. Doch am besten feiern wir in der Sporthalle. Dann ist der Regen auch kein Problem.

Pia: Ja, genau. Da hast du recht. Dort gibt es auch viel Platz.

1. Wo möchten die achten Klassen ein Schulfest vorbereiten?

A. In der Schulkantine.

B. Auf dem Schulhof.

C. In der Sporthalle.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Izvodi zaključke na temelju slušanoga sadržaja.

2. primjer

Du hörst einen Text.

Ordne jeder Frage (7–11) die passende Antwort (A–H) zu.

Du darfst jede Antwort nur einmal benutzen. Drei Antworten bleiben übrig. (O→I) ist ein Beispiel.

Du hörst den Text zweimal. Für jede richtige Antwort bekommst du einen Punkt.

Ich heiße Marko und gehe in die achte Klasse der Grundschule „Vladimir Nazor“ in Đakovo. Bald soll ich eine Mittelschule wählen. Das finde ich schwierig, denn viele in meiner Familie haben ihre eigenen Ideen, was ich werden soll. Zum Beispiel: mein Vater repariert Autos und ich helfe ihm gern dabei. Das mache ich ziemlich gut. Deshalb findet mein Vater, dass ich ein guter Mechaniker werden kann.

In den Sommerferien helfe ich manchmal auch meinem Onkel in seinem Obstgeschäft. Mein Onkel findet, ich bin gut organisiert und hilfsbereit und sagt, ich soll Verkäufer werden. Ich weiß nur, ich muss mich bald für einen Beruf entscheiden. Doch am liebsten koche ich mit meiner Mutter in der Küche. Meine Schwester denkt, ich backe die beste Pizza in der Familie. Deshalb finde ich, Koch ist der ideale Beruf für mich.

Schon mit fünf Jahren habe ich meiner Oma beim Frühstück geholfen. Wir haben dann immer Pfannkuchen gemacht. Ich koche ab und zu das Mittagessen für die ganze Familie. Dann mache ich am liebsten Nudeln mit Gemüse oder Fleisch mit Reis. Oft bekomme ich Komplimente, dass ich sehr gut kochen kann. Manchmal machen meine Schwester und ich etwas Leckeres zu Abend, zum Beispiel Pflaumenknödel. Wir freuen uns immer, wenn wir gemeinsam kochen.

In der Schule haben wir letzten Monat als Projektarbeit typisch deutsche Rezepte im Internet gesucht. In unserer Gruppe hat Tin auf einer Kochwebseite das Rezept „Bratfisch in Soße“ gefunden. Luka hat das Plakat erstellt, denn er schreibt am schönsten von uns dreien. Zum Schluss habe ich das Rezept unserer Klasse vorgestellt. Tin hat sogar zu Hause dieses Rezept mit seiner Mutter zubereitet.

Mein Cousin Filip geht schon in die Mittelschule. Er möchte auch Koch werden. Jeden Sommer macht er ein Praktikum in einem Restaurant. Dort darf er alles für das Kochen vorbereiten, zum Beispiel Tomaten oder Karotten schneiden. Filips Praktikum finde ich interessant. Eines Tages möchte ich auch Koch werden. Dafür muss ich eine gute Ausbildung machen. Zuerst möchte ich auf einem Schiff arbeiten, denn mich interessieren Reisen und exotische Spezialitäten. Später kann ich in einem luxuriösen Hotel als Chefkoch arbeiten. Dafür brauche ich aber mehr Erfahrung. Ach ja, ein bisschen Erfahrung habe ich schon. Letzten Winter haben Filip und ich sogar Würstchen auf einem Weihnachtsmarkt gebraten. Doch mein größter Traum ist, eines Tages mein eigenes Restaurant zu führen. Hoffentlich schaffe ich das.

0. Wer erzählt diesen Text?

7. Wer findet, Mechaniker ist der beste Beruf für Marko?

8. Wer findet, Verkäufer ist der beste Beruf für Marko?

9. Wer macht ab und zu das Abendessen mit Marko?

10. Wer hat „Bratfisch in Soße“ zu Hause ausprobiert?

11. Wer hat am Weihnachtsmarkt mit Marko Würstchen gebraten?

A. Tin.

B. Filip.

C. Luka.

D. Markos Oma.

E. Markos Vater.

F. Markos Onkel.

G. Markos Mutter.

H. Markos Schwester.

I. Marko.

Točni odgovori: 0 I, 7 E, 8 F, 9 H, 10 A, 11 B

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Izvodi zaključke na temelju slušanoga sadržaja.

3. primjer

Du liest einen Text.

Wähle für jede Frage (12–19) die richtige Antwort (A, B oder C) aus.

(0→C) ist ein Beispiel.

Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.

Mein Schulblog

Hallo, liebe Leserinnen und Leser unseres Blogs! Mein Name ist Sandra Müller. Alle meine Freunde nennen mich Sandy. Bald bin ich vierzehn Jahre alt. Ich wohne in einem kleinen Dorf, das nicht weit von Berlin, der größten Stadt Deutschlands, liegt. Die Hermann-Hesse-Schule besuche ich in Werder. Das ist eine kleine Stadt in unserer Nähe. Bei uns im Dorf gibt es leider keine Schule.

Mein Tag fängt dynamisch an. Ich stehe jeden Tag um Viertel vor sieben auf. Das fällt mir besonders schwer, denn ich liebe es, lange zu schlafen. Ich möchte morgens mindestens bis Viertel vor acht im Bett bleiben. Trotzdem stehe ich gleich auf. Mein älterer Bruder steht um Viertel nach sieben auf und meine jüngere Schwester auch. Die beiden ärgern sich, weil sie wegen mir oft zu spät sind. Ich weiß nicht, wie sie sich immer so schnell für die Schule fertig machen können. Ich brauche morgens viel mehr Zeit.

Für mich ist es sehr wichtig, am Morgen rechtzeitig aufzustehen. Deswegen stelle ich dreimal den Alarm: auf meinem Handy, meinem Laptop und meinem Wecker. Als Erstes klingelt mein Wecker. Ich muss mich beeilen, damit ich die Erste im Badezimmer bin. Meine Geschwister brauchen nicht so viel Zeit im Badezimmer wie ich. Zuerst dusche ich ungefähr eine halbe Stunde. Nach dem Duschen putze ich mir die Zähne und wasche mir das Gesicht. Dann ziehe ich mich an. Zuletzt kämme ich mich in meinem Zimmer vor einem großen Spiegel.

In der Küche mache ich mir schnell etwas zum Frühstück. Mein Lieblingsfrühstück ist lecker und gesund. Es ist Müsli mit Milch. Das esse ich fast jeden Tag. Wenn ich keine Zeit habe, mir das Frühstück zu machen, esse ich einen Becher Joghurt. Nur manchmal esse ich nicht so gesund. Dann kaufe ich mir ein Stück Pizza in einer kleinen Bäckerei neben der Schule.

Ich fahre meistens mit dem Bus zur Schule. Der Busfahrer ist sehr nett und hilft uns mit unseren schweren Schultaschen. Zu Fuß gehe ich nie, weil meine Schule ziemlich weit weg ist. Nur wenn es nicht kalt ist, fahre ich mit dem Rad zur Schule. Meistens kommt meine beste Freundin Ines mit. Unterwegs unterhalten wir uns über unsere Lieblingsmusiker. In der Schule ist unser Lieblingsfach Musik.

Nachmittags nach dem Mittagessen mache ich Hausaufgaben und lerne. Wenn ich nicht viel für die Schule machen muss, treffe ich meine Freunde auf dem Sportplatz. Wir spielen meistens Handball oder Basketball. Am Mittwoch- und Freitagnachmittag lerne ich Englisch in einer Sprachschule. Am Abend ist es sehr ruhig bei uns zu Hause. Die Eltern sehen oft fern. Meine Geschwister und ich spielen Brettspiele, hören Musik oder lesen Comics. Wenn es nicht zu spät ist, plaudern wir alle noch über den Tag. Vor dem Schlafen chatte ich kurz mit Freunden. Gegen 22 Uhr gehe ich schlafen.

0. Wer erzählt diesen Text?

- A. Ein Junge.
- B. Eine Frau.
- C. Ein Mädchen.**

12. Wo befindet sich Sandras Schule?

- A. Auf dem Lande.
- B. In einer Kleinstadt.
- C. In einer Großstadt.**

13. Wann steht Sandra auf?

- A. Um 6:45.
- B. Um 7:15.
- C. Um 7:45.**

14. Was weckt Sandra zuerst?

- A. Ihr Handy.
- B. Ihr Laptop.
- C. Ihr Wecker.**

15. Was macht Sandra zuletzt im Bad?

- A. Sandra putzt sich die Zähne.
- B. Sandra kämmt sich die Haare.
- C. Sandra zieht sich ihre Klamotten an.**

16. Was frühstückt Sandra am liebsten?

- A. Müsli mit Milch.
- B. Ein Stück Pizza.
- C. Einen Becher Joghurt.**

17. Wie kommt Sandra bei warmem Wetter zur Schule?

- A. Zu Fuß.
- B. Mit dem Bus.
- C. Mit dem Fahrrad.**

18. Wie oft geht Sandra zum Englischkurs?

- A. Einmal pro Woche.
- B. Zweimal pro Woche.
- C. Dreimal pro Woche.**

19. Was ist das Hauptthema des Textes?

- A. Sandras Schulweg.
- B. Sandras Tagesroutine.
- C. Sandras Familienleben.**

Točni odgovori: 12 B, 13 A, 14 C, 15 C, 16 A, 17 C, 18 B, 19 B

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik određuje osnovni smisao teksta i razlikuje pojedine informacije.

4. primjer

Du liest einen Text.

Finde für jede Lücke (20–29) das passende Wort (A–M).

Du darfst jedes Wort nur einmal benutzen.

Drei Wörter bleiben übrig.

Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.

(O→N) ist ein Beispiel.

Welche Berufe wählen Jugendliche heutzutage nach der Schule?

Viele Jugendliche möchten heute nach der Schule in interessanten Berufen arbeiten. Manche (O) N sind schon bekannt, wie zum Beispiel Arzt, Automechaniker, Lehrer oder Polizist. Andere Berufe sind noch neu, wie zum Beispiel Influencer, Videoblogger oder Podcaster.

Ein häufiger Beruf ist der Verkäufer oder die Verkäuferin. Ihre Arbeitsstellen sind oft in Geschäften, Boutiquen und Supermärkten. Ein Verkäufer hilft Kunden und (20) _____ Sachen. Es ist ein Beruf, bei dem man viel mit Menschen in Kontakt ist. Ein weiterer Beruf ist der Bäcker oder die Bäckerin. Bäcker machen Brot, Brötchen, Krapfen und Kuchen. Das ist ein traditioneller Beruf, der heute immer noch bei manchen Jugendlichen populär ist. Sie (21) _____ früh am Morgen auf und backen frisches Brot für die Kunden. Manche Jugendliche möchten im Friseursalon arbeiten, also Haare waschen, schneiden, föhnen und Frisuren machen. Das macht Spaß, wenn man gern mit Händen arbeitet. Wenn Jugendliche in einem Restaurant oder Café arbeiten wollen, (22) _____ sie Kellner oder Kellnerin. Sie bringen Essen oder Getränke zu den Gästen. Höflichkeit und Freundlichkeit sind hier sehr wichtig. Für eine junge Person, die gerne anderen (23) _____, ist die Pflege eine passende Branche. Das Pflegepersonal pflegt Patienten im Krankenhaus oder kümmert sich um ältere Menschen im Altersheim. Auch im Tourismus gibt es Berufe, zum Beispiel den Reiseleiter oder die Reiseleiterin. Sie arbeiten mit Touristen, planen Reisen und zeigen Reisenden (24) _____ Orte. Das ist ein Beruf für Menschen, die gern reisen und anderen Menschen Freude machen wollen. Einige Jugendliche möchten auch in Medien als Journalisten oder Fotografen arbeiten. Das ist auch ein (25) _____ Beruf, in dem man viel Neues erleben kann und viel unterwegs ist. Als Fotograf oder Journalist macht man Fotos, schreibt Artikel oder macht Interviews mit unterschiedlichen Menschen. Viele Jugendliche möchten im IT-Bereich als IT-Experten oder Programmierer arbeiten. Diese Berufe sind modern und relativ neu. Dann arbeitet man (26) _____ Computern und programmiert Software oder Apps. Viele Firmen brauchen heute Computerexperten. Ein beliebter Beruf ist der Social-Media-Manager. In diesem Beruf benutzt man soziale Netzwerke, macht Werbung und sorgt dafür, dass Firmen ihr Image entwickeln. Das ist ein moderner Beruf für Jugendliche, die gern (27) _____ Internet sind. Der neueste Trend ist, sich für die Umwelt einzusetzen. Dann arbeiten Jugendliche als Umweltingenieure. Sie (28) _____, die Natur zu schützen und umweltfreundlicher zu leben. Das ist sehr wichtig für die Zukunft, denn der Klimawandel, die Umweltverschmutzung und der Wassermangel sind ein großes Problem für unsere Erde. Deswegen versuchen neue Berufe, diese Probleme zu lösen. Auch im Bereich Design gibt es viele spannende Berufe. Jugendliche (29) _____ Grafikdesign oder Webdesign studieren. Sie kreieren schöne Bilder, Logos oder Webseiten. Die Firmen brauchen ständig attraktive und moderne Werbung.

Jugendliche sollen einen Beruf wählen, der zu ihren Interessen und Fähigkeiten passt. Es ist gut, einen Beruf zu haben, der Spaß macht und bei dem man neue Sachen dazulernen kann. So ist man glücklich in seinem Berufsleben.

- A. Arbeit
- B. bekommen
- C. helfen
- D. hilft
- E. im
- F. können
- G. kreativer
- H. mit
- I. möchte
- J. schöne
- K. stehen
- L. verkauft
- M. werden
- N. Berufe**

Točni odgovori: 20 L, 21 K, 22 M, 23 D, 24 J, 25 G, 26 H, 27 E, 28 C, 29 F

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

5. primjer

Vođeni opis

Lies die Aufgabe.

Schreibe einen Aufsatz zum Thema „Etwas über mich“.

Achte dabei auf die fünf Fragen/Hinweise unten.

Schreibe mindestens **80** Wörter.

Wenn du weniger Wörter schreibst, bekommst du weniger Punkte.

1. Schreibe mindestens eine Information über deine Schule und eine über deine Klasse.
2. Was musst du jeden Tag in der Schule machen? Nenne mindestens zwei Aktivitäten.
3. Was machst du oft zu Hause? Nenne mindestens zwei Aktivitäten.
4. Treibst du Sport? Warum/Warum nicht?
5. Was hast du letztes Wochenende in der Freizeit gemacht?
Was hast du am Wochenende für die Schule gemacht?

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i sve zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak. Pritom nije nužno pratiti redoslijed zadanih smjernica.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih jezičnih struktura propisanih Kurikulumom za predmet Njemački jezik za osmi razred.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja istih gramatičkih i leksičkih struktura i nepotrebnu upotrebu anglizama.

Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Nije dopušteno pisanje punoga imena i prezimena.

Brojevi napisani znamenkama i riječi koje se ne koriste u njemačkome jeziku ne ulaze u broj riječi.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži nedovoljan broj riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i slično).

Primjer sastavka

Ich besuche eine Grundschule in Varaždin. Meine Schule ist groß und modern. Ich gehe in die achte Klasse. In meiner Klasse gibt es dreizehn Schüler und acht Schülerinnen. Jeden Tag muss ich in der Schule lernen und viel schreiben.

Zu Hause helfe ich manchmal meinen Eltern. Ich wasche das Auto oder sauge Staub. Wenn das Wetter schön ist, spiele ich im Garten. Dreimal pro Woche trainiere ich Basketball, weil Sport für mich wichtig ist. Letztes Wochenende habe ich mit meinen Freunden Videospiele gespielt und Musik gehört. Für die Schule habe ich ein Buch gelesen und einen Aufsatz geschrieben.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik oblikuje smisleno i logički organiziran i razumljiv tekst neformalnoga stila prema sadržajnim odrednicama.

8. FRANCUSKI JEZIK

8.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Francuskoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj²⁴ (NN, br. 7/19).

8.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Francuskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje*.

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih i srednje dugih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim francuskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno 550 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 19. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

²⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_140.html

Tablica 19. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst. ²⁵	• pokazuje globalno razumijevanje • pokazuje selektivno razumijevanje • izdvaja ključne i specifične informacije	• leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) • gramatičke strukture²⁶

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike dugih i srednje dugih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi ukupno sadrže približno 550 riječi.

U tablici 20. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje.

Tablica 20. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst. ²⁷	• pokazuje globalno razumijevanje • pokazuje selektivno razumijevanje • izdvaja ključne i specifične informacije • predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta	• leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) • gramatičke strukture

25 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

26 izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnog predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija)

27 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst duljine od **100 do 120** riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje preciziraju se komunikacijska situacija, tekstna vrsta, tema, potencijalni čitatelj i odnos autora teksta i čitatelja.

U tablici 21. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 21. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst. ²⁸	♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

28 „Učeničko napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

8.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži ukupno 28 zadataka (18 zadataka višestrukoga izbora, 10 kombiniranih zadataka dopunjavanja i višestrukoga izbora). Druga ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Pisanja* te sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 22. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 22. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	10	10	20 – 25 minuta ²⁹
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak dopunjavanja i višestrukoga izbora	10		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	22,5	45 minuta
UKUPNO			29	50,5	110 – 115 MINUTA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika traje između **110 i 115 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je **15 minuta**.

²⁹ Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Abeceda
2. Brojevi
3. Susreti, upoznavanja i pozdravi
4. Obitelj
5. Slobodno vrijeme i aktivnosti
6. Škola i školske aktivnosti
7. Dani u tjednu, mjeseci i godišnja doba
8. Moji prijatelji
9. Stanovanje
10. Putovanja i znamenitosti
11. Sport
12. Hrana i piće
13. Praznici i blagdani
14. Odjeća
15. Kupovina i usluge
16. Vremenske prilike
17. Proslave
18. Mediji
19. Ekologija i okoliš
20. Tijelo i zdravlje
21. Život u gradu / na selu
22. Javni prostori
23. Životinje
24. Poznate osobe
25. Prijevozna sredstva
26. Školski praznici
27. Dnevna rutina
28. Kultura i umjetnost
29. Zanimanja
30. Tehnologija

Gramatičke strukture

1. L'article
 - Les articles définis
 - Les articles indéfinis
 - Les articles partitifs
 - Les articles contractés
 - L'article zéro : être + profession

2. Le nom

- Le genre (masculin/féminin)
- Le nombre (singulier/pluriel)
- Le complément du nom avec « de » – *l'appartenance* (le sac de Pierre)
- Le complément du nom (en ou de) – *la matière* (T-shirt en coton)
- Le complément du nom (à ou de) – *l'usage* (brosse à dents), *la contenance* (verre d'eau)

3. L'adjectif

- L'accord : masculin/féminin ; singulier/pluriel
- Les adjectifs qualificatifs
- La place des adjectifs (de nationalité, de couleur)
- La comparaison
- Les adjectifs interrogatifs
- Les adjectifs possessifs
- Les adjectifs démonstratifs
- Les adjectifs indéfinis (tout/toute/tous/toutes)

4. Les pronoms

- Les pronoms personnels sujets
- Les trois valeurs de « on » : nous, ils, quelqu'un
- Les pronoms toniques
- Les pronoms COD et COI – *les verbes indirects* (ex: parler, téléphoner, demander... à qqn)
- Les pronoms interrogatifs
- Les pronoms relatifs simples (qui, que, où)

5. Les verbes

- Verbes avoir, être, 1er groupe, 2e groupe, les verbes les plus fréquents du 3e groupe (venir, aller, mettre, savoir, voir, prendre, faire...)
- Verbes (vouloir, pouvoir, devoir) + infinitif
- Il faut / Il ne faut pas + infinitif
- Les verbes pronominaux
- Le présent de l'indicatif
- Impératif positif et négatif
- Le passé composé
- Le futur proche

- Le conditionnel présent – *la politesse* (j'aimerais, je voudrais, pourriez-vous...), *la proposition* (on pourrait + infinitif...)
6. Les prépositions
- L'expression du moment : prépositions + date, mois, saison, année
 - Prépositions de lieu (sur, dans, à...)
 - *Le lieu* : aller à/être à/venir de...
7. Les adverbes
- L'expression de la quantité (beaucoup, un peu...)
 - La localisation temporelle (aujourd'hui, maintenant, demain, depuis, il y a...)
 - La fréquence (souvent, toujours, parfois, jamais...)
 - L'intensité (très, trop, assez, pas du tout...)
8. Les nombres
- Les nombres cardinaux
 - Les nombres ordinaux
9. Les conjonctions
- Quelques articulateurs du discours (et, ou, alors, mais, parce que, quand)
10. Les phrases
- La négation
 - Les présentateurs : c'est/voilà
 - La phrase exclamative
 - La phrase interrogative
11. Jezično-komunikacijske funkcije
- Pozdravljanje i oslovljavanje (razlikovanje « tu » i « vous »)
 - Predstavljanje sebe i drugoga
 - Čestitanje
 - Imenovanje osoba, stvari, događaja, aktivnosti
 - Izricanje jednostavnih izjava, zahtjeva i pitanja
 - Opisivanje navika i rutinskih radnji
 - Traženje i davanje uputa
 - Izricanje vremena i mjesta
 - Upotreba brojeva

- Razmjena informacija
- Opisivanje osoba, stvari, mjesta, radnji
- Oblikovanje potvrdnih i niječnih izjava, jednostavnih pitanja i zahtjeva
- Jednostavno izvještavanje o svakodnevnim događajima
- Izražavanje osjećaja
- Izražavanje poziva
- Davanje prijedloga i savjeta
- Prihvatanje i odbijanje poziva, prijedloga i savjeta
- Izricanje želja
- Izvještavanje o osobnim iskustvima
- Opisivanje prošlih događaja
- Izražavanje planova za budućnost
- Izražavanje (ne)slaganja
- Izražavanje obveze, potrebe i savjeta
- Izražavanje zamolbe
- Uspoređivanje
- Izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu

8.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Tu vas entendre quatre dialogues.

Pour chaque question (1-4) choisis la réponse correcte (A, B ou C).

DOCTEUR : Bonjour Madame Dupont. Qu'est-ce qui ne va pas ?

PATIENTE : Je ne me sens pas bien. Je suis malade depuis hier : je tousse et j'ai mal aux jambes.

DOCTEUR : Bon, je vais vous examiner tout de suite. Respirez bien fort ! Vous avez de la fièvre ?

PATIENTE : Oui, j'ai la tête qui brûle. Ma température est de 38 degrés.

DOCTEUR : Je pense que vous avez la grippe. Restez au lit et prenez beaucoup de thé chaud.

1 De quoi parle-t-on ?

A D'une activité physique.

B De la santé.

C De la météo.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik pokazuje globalno razumijevanje.

2. primjer

Lis le texte suivant et pour chaque question (19–28) choisis parmi les solutions proposées (A, B ou C) la plus appropriée. Recopie tes réponses sur la feuille de réponses.
Exemple : (0 → A)

Le centre Pompidou

Le centre Pompidou ou Beaubourg est un musée d'art moderne et contemporain, riche d'une collection de 120 000 œuvres. C'est aussi une bibliothèque, des salles de cinéma, des spectacles de danse... Il est situé (0) _____ Paris dans le 4e arrondissement. Il a été ouvert (19) _____ 1977, et il a été visité par plus de cent millions de personnes. On peut le visiter tous les jours, sauf (20) _____ mardi.

Au début, les gens (21) _____ le centre Pompidou pour son architecture parce qu'il avait un style très moderne pour l'époque. Mais il a finalement été accepté par les Parisiens.

Les temps (22) _____, et Beaubourg doit s'adapter. Beaucoup (23) _____ activités culturelles sont proposées à Paris, et aujourd'hui, il n'est plus nécessaire d'aller (24) _____ musée ou dans une bibliothèque pour accéder à la culture. Pour cette raison, Beaubourg évolue et propose aux visiteurs des activités culturelles (25) _____ permettent une participation plus active pendant la visite.

Le Centre Pompidou propose aussi de (26) _____ activités gratuites pour les enfants et leur famille.

La Galerie des enfants est un espace d'exposition ouvert à (27) _____ les disciplines artistiques. Les enfants doivent obligatoirement être accompagnés d'un adulte pendant (28) _____ visite.

D'autres centres ont aussi été ouverts en province et à l'étranger : à Metz, à Malaga, à Bruxelles et à Shanghai.

0

A à

B au

C en

19

A à

B au

C en

20

A à

B ø

C le

21

A ont critiqué

B sont critiqués

C vont critiquer

22
A change B changes C changent
23
A d' B de C des
24
A à B au C à la
25
A qui B que C où
26
A nombreuses B nombreuse C nombreux
27
A tout B tous C toutes
28
A sa B ses C leur

Točni odgovori: 19 C, 20 C, 21 A, 22 C, 23 A, 24 B, 25 A, 26 A, 27 C, 28 C

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

3. primjer

Écris un e-mail de 100 à 120 mots. Réponds à toutes les questions.

Tu es en vacances et tu écris un e-mail à ton/ta meilleur(e) ami(e). Réponds aux questions :

- Où es-tu et avec qui ? Décris la destination.
- Qu'est-ce que tu fais ? Décris les activités.
- Quel temps fait-il ?
- Qu'est-ce que tu aimes ou n'aimes pas en vacances ?
- Quand est-ce que tu rentres chez toi ?

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i sve zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu razno-likih jezičnih struktura propisanih Kurikulumom za predmet Francuski jezik za osmi razred. Riječi se broje prema načelu kako ih broji računalo. Riječ podrazumijeva sve zasebne ele-mente teksta odvojene prazninom. U broj riječi ubraja se uvodni pozdrav i završetak, a ne ubrajaju se ponavljanja, nabranja, nabranja osobnih imena, kao i nepotrebno ponavljane riječi i dijelovi rečenica, doslovno preuzeti dijelovi rečenica ili cijele rečenice iz drugih za-dataka u ispitu. Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži manje od 80 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

Salut Marc !

Je suis en France, à Nice, avec ma famille. C'est une très belle ville avec des plages magnifiques. Je me baigne chaque jour, je fais de la plongée avec ma sœur et de la planche à voile. Le soir, je me promène dans le centre-ville avec mes nouveaux amis. Hier soir, nous avons regardé ensemble le feu d'artifice pour la Fête nationale.

Ici, il fait beau et chaud, il y a beaucoup de soleil mais heureusement aussi un peu de vent. J'ai découvert des spécialités locales. J'aime beaucoup la salade niçoise mais je n'aime pas du tout la bouillabaisse.

Je vais rentrer chez moi mercredi prochain.

Bises,

Nico

Ovo je primjer sastavka koji odgovara na sve smjernice i ispunjava sve zadane kriterije.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik planira strukturu i sadržaj teksta, koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti i primjenjuje pravopisna pravila.

9. MATEMATIKA

9.1. CILJ ISPITIVANJA

Cilj je provedbe nacionalnoga ispita iz Matematike utvrditi razine postignuća učenika na nacionalnoj razini u ključnim dijelovima obrazovnih ciklusa.

Nacionalnim ispitom iz Matematike ispituju se matematička znanja i vještine, razina matematičke komunikacije i kompetencija rješavanja problema koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom cjelokupnoga osnovnoškolskog obrazovanja.

Ispit je sastavljen u skladu s Kurikulumom nastavnoga predmeta Matematika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁰ (NN, 7/2019).

9.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Matematike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Brojevi*
 - a) *Skup prirodnih brojeva s nulom*
 - b) *Skup cijelih brojeva*
 - c) *Skup racionalnih brojeva*
 - d) *Skup realnih brojeva*
2. *Algebra i funkcije*
 - a) *Algebarski izrazi*
 - b) *Jednadžbe s jednom nepoznanicom*
 - c) *Skupovi*
 - d) *Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost*
 - e) *Linearna ovisnost*
3. *Oblik i prostor*
 - a) *Skupovi točaka u ravnini*
4. *Mjerenje*
 - a) *Mjerne jedinice*
 - b) *Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini*
 - c) *Mjeriva obilježja oblika*
5. *Podatci, statistika i vjerojatnost*
 - a) *Prikazivanje i analiza podataka.*

U tablici 23. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju.

Tablica 23. Područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
BROJEVI	
Skup prirodnih brojeva s nulom	MAT OŠ A.5.6. Zaokružuje prirodne i decimalne brojeve. MAT OŠ A.6.1. Računa najmanji zajednički višekratnik i primjenjuje svojstva djeljivosti prirodnih brojeva.
Skup cijelih brojeva	MAT OŠ A.6.6. Prikazuje i primjenjuje cijele brojeve. MAT OŠ A.6.7. Računa s cijelim brojevima.
Skup racionalnih brojeva	MAT OŠ A.6.3. Primjenjuje različite zapise nenegativnih racionalnih brojeva. MAT OŠ A.7.1., MAT OŠ D.7.6. Računa postotak i primjenjuje postotni račun. MAT OŠ A.7.3. Primjenjuje različite zapise racionalnih brojeva. MAT OŠ A.7.4. Primjenjuje uspoređivanje racionalnih brojeva. MAT OŠ A.7.5. Primjenjuje računanje s racionalnim brojevima.
Skup realnih brojeva	MAT OŠ A.8.1. Računa s korijenima. MAT OŠ A.8.2. Računa s potencijama racionalne baze i nenegativnoga cjelobrojnog eksponenta. MAT OŠ A.8.3. Prepoznaje odnose među skupovima N, Z, Q, I i R te raspravlja o pripadnosti rješenja jednadžbe skupu brojeva.
ALGEBRA I FUNKCIJE	
Algebarski izrazi	MAT OŠ B.7.1. Računa s algebarskim izrazima u Q. MAT OŠ B.8.1. Računa s algebarskim izrazima u R.
Jednadžbe s jednom nepoznanicom	MAT OŠ B.6.1. Rješava i primjenjuje linearnu jednadžbu. MAT OŠ B.7.2. Rješava i primjenjuje linearnu jednadžbu.
Skupovi	MAT OŠ B.5.2. Prikazuje skupove i primjenjuje odnose među njima za prikaz rješenja problema.

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI
ALGEBRA I FUNKCIJE	
<i>Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost</i>	MAT OŠ B.7.3. Primjenjuje proporcionalnost i obrnutu proporcionalnost.
<i>Linearna ovisnost</i>	MAT OŠ B.7.4. Primjenjuje linearnu ovisnost.
OBLIK I PROSTOR	
<i>Skupovi točaka u ravnini</i>	MAT OŠ C.5.1. Opisuje skupove točaka u ravnini te analizira i primjenjuje njihova svojstva i odnose. MAT OŠ C.5.2. Opisuje i crta/konstruira geometrijske likove te stvara motive koristeći se njima. MAT OŠ C.6.1. Konstruira kut i njegovu simetralu. MAT OŠ C.6.2. Konstruira trokute, analizira njihova svojstva i odnose. MAT OŠ C.6.3. Konstruira četverokute, analizira njihova svojstva i odnose.
MJERENJE	
<i>Mjerne jedinice</i>	MAT OŠ D.6.1. Odabire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice. MAT OŠ D.7.5. Odabire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice.
<i>Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini</i>	MAT OŠ D.7.2. U pravokutnome koordinatnom sustavu u ravnini crta točke s racionalnim koordinatama i stvara motive koristeći se njima.
<i>Mjeriva obilježja oblika</i>	MAT OŠ D.6.2. Računa i primjenjuje opseg i površinu trokuta i četverokuta te mjeru kuta. MAT OŠ D.7.3. Odabire strategije za računanje opsega i površine mnogokuta. MAT OŠ D.7.4. Računa i primjenjuje opseg i površinu kruga i njegovih dijelova. MAT OŠ D.8.1. Primjenjuje Pitagorin poučak.
PODATCI, STATISTIKA I VJEROJATNOST	
<i>Prikazivanje i analiza podataka</i>	MAT OŠ E.5.1. Barata podacima prikazanim na različite načine. MAT OŠ E.7.1. Organizira i analizira podatke prikazane dijagramom relativnih frekvencija.

9.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Matematike za osmi razred osnovne škole sadrži 35 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (57,14 %), 10 zadataka kratkoga odgovora (28,57 %) i 5 zadataka produženoga odgovora (14,29 %). Dva zadatka kratkoga odgovora sastoje se od dviju čestica, a jedan zadatak kratkoga odgovora sastoji se od triju čestica.

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Zadatci kratkoga odgovora boduju se jednim, dvama ili trima bodovima, ovisno o broju čestica u zadatku. Četiri zadatka produženoga odgovora boduju se dvama bodovima, a jedan zadatak produženoga odgovora boduje se trima bodovima.

Broj zadataka u ispitu za svako područje ispitivanja naveden je u tablici 24.

Tablica 24. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	7	3	2	12
Algebra i funkcije	5	2	1	8
Oblik i prostor	3	2	0	5
Mjerenje	4	2	2	8
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	1	0	2
UKUPNO	20	10	5	35

U ispitu je moguće ostvariti 45 bodova.

U tablici 25. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 25. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	7	3	5	15
Algebra i funkcije	5	3	2	10
Oblik i prostor	3	3	0	6
Mjerenje	4	2	4	10
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	3	0	4
UKUPNO	20	14	11	45

Nacionalni ispit iz Matematike traje **90 minuta**.

9.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

U slastičarnici je 1875 kolača koji se pakiraju u kutije. Koliko se najviše kutija može napuniti tako da u svakoj bude točno 9 kolača?

- A. 28
- B. 29
- C. 208
- D. 209

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Brojevi*

Potpodručje ispitivanja: *Skup prirodnih brojeva s nulom*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ A.5.1. Brojevnim izrazom u skupu prirodnih brojeva s nulom modelira problemsku situaciju.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Lana je od žice izradila naušnicu oblika pravilnoga šesterokuta stranice duljine 18 mm. Odlučila je drugu naušnicu napraviti od žice jednake duljine. Koji je od navedenih oblika mogla izraditi?

- A. kvadrat sa stranicom duljine 28 mm
- B. pravokutnik sa stranicama duljine 28 mm i 30 mm
- C. paralelogram sa stranicama duljine 30 mm i 24 mm
- D. pravilni peterokut sa stranicom duljine 24 mm

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Mjerenje*

Potpodručje ispitivanja: *Mjeriva obilježja u ravnini i prostoru*

Odgojno-obrazovni ishod:

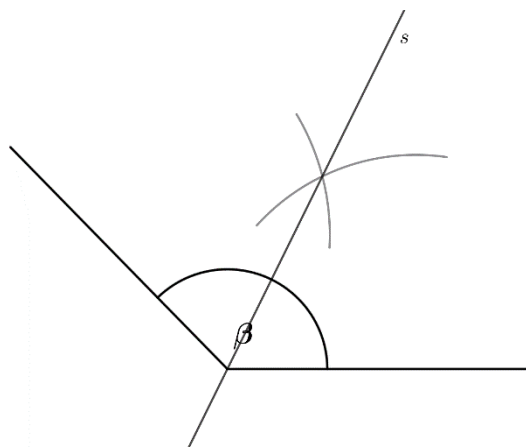
MAT OŠ D.7.3. Odabire strategije za računanje opsega i površine mnogokuta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Konstruiraj (ravnalom i šestarom) simetralu kuta veličine β na slici.

Točan odgovor:

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Skupovi točaka u ravnini*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ C.6.1. Konstruirati kut i njegovu simetralu.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

Izračunaj vrijednost izraza $10^2 \cdot a^2 + 10^3 : b^3$ ako je $a = 0.5$ i $b = 5$.

Odgovor: _____

Točan odgovor: 33

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Algebarski izrazi*

Odgojno-obrazovni ishod:

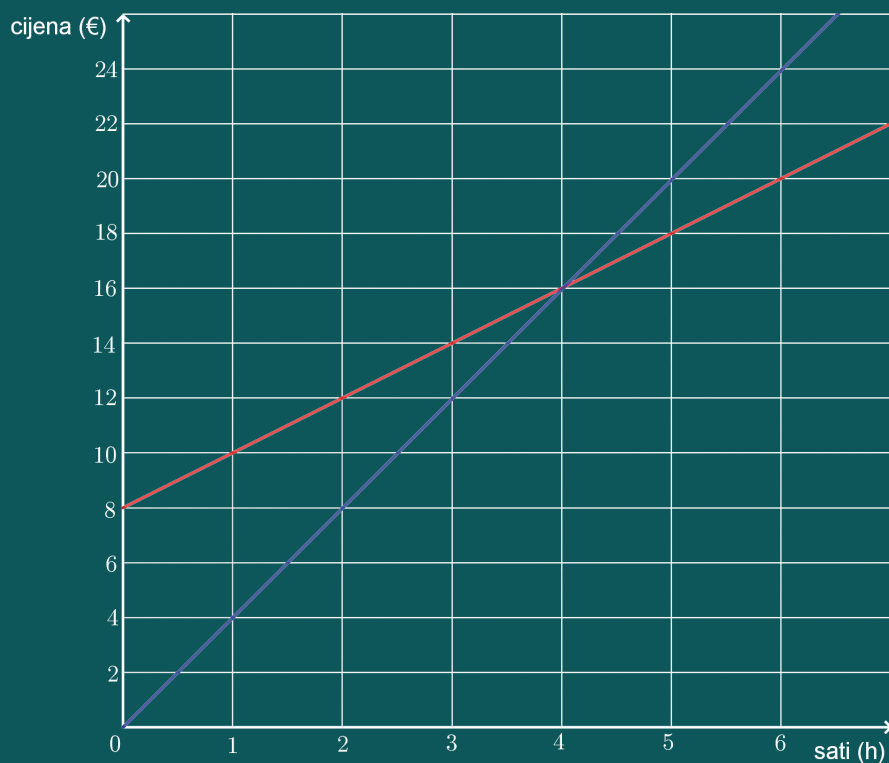
MAT OŠ B.8.1. Računa s algebarskim izrazima u R.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Toni i Niko uzajmili su romobil kod dvaju različitih iznajmljivača. Cijena koju plaćaju ovisi o najmu opreme i cijeni vožnje po satu, što je prikazano grafički.

Toni je ponio svoju opremu, a Niko je opremu trebao unajmiti. Koliko je Niko platio svaki sat vožnje romobilom?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 2 eura

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Linearna ovisnost*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ B.7.4. Primjenjuje linearnu ovisnost.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

10. BIOLOGIJA

10.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Biologije ispituju se temeljni biološki koncepti. Oni uključuju znanja o organiziranosti prirode, procesima i međuosobnostima u prirodi te energiji s naglaskom na živi svijet, a uz primjenu načela znanstvene metodologije.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Biologija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³¹ (NN, br. 7/19). S obzirom na to da se sadržaj nastavnoga predmeta Biologija konceptualno nadovezuje na sadržaj nastavnoga predmeta Priroda koji se poučava u petome i šestome razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj³² (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmome i osmome razredu osnovne škole kroz sadržaj nastavnoga predmeta Biologija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.2. Učenik objašnjava međuosobne životnih uvjeta i živih bića.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.1. Učenik objašnjava međusobne odnose živih bića s obzirom na zajedničko stanište.
- PRI OŠ B.6.3. Učenik objašnjava značenje ciklusa na primjerima iz žive i nežive prirode.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.5.1./PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međuosobne na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.

10.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Biologije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost živoga svijeta*
 - a) *Organizacijske razine živoga svijeta*
 - b) *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*

31 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_149.html

32 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_148.html

2. *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*
 - a) *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*
 - b) *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma*
 - c) *Nasljeđivanje*
 - d) *Životni ciklusi*
3. *Energija u živome svijetu*
 - a) *Energija – pokretač životnih procesa*
 - b) *Izmjena tvari i pretvorba energije*
4. *Prirodnoznatstveni pristup³³*
 - a) *Znanstvena metoda.*

1. Organiziranost živoga svijeta

U prvome području ispituju se temeljni i zajednički principi građe i raspodjele živoga svijeta te njihova povezanost s ulogama koje pojedine strukture obavljaju. Naglasak je na ispitivanju organizacije živih struktura na svim ustrojstvenim razinama.

U tablici 26. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost živoga svijeta*.

Tablica 26. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Organiziranost živoga svijeta

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Organizacijske razine živoga svijeta	BIO OŠ A.7.1. Uspoređuje različite veličine u živome svijetu te objašnjava princip građe živih bića. BIO OŠ A.7.2. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.	♦ ustrojstvo na razini organizma (stanica – tkivo – organ – organski sustav – organizam) ♦ organizacijske razine u prirodi (biosfera – ekosustav – životna zajednica – populacija – jedinka) ♦ povezanost građe stanice/organa s ulogom koju obavlja ♦ ekonomičnost građe stanice/organa/tijela – odnos volumena i površine ♦ smještaj, građa i uloga organa/organskih sustava ♦ povezanost usložnjavanja građe s razvojem novih svojstava
Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta	BIO OŠ A.8.1. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava i klasificira organizme primjenom različitih kriterija ukazujući na njihovu srodnost i raznolikost.	♦ temeljna obilježja predstavnika različitih skupina živih bića ♦ proučavanje stanica/organizama uporabom optičkih pomagala (lupa, mikroskop, dalekozor i dr.) ♦ ustrojstvo nasljedne tvari (gen – DNA – kromosom) ♦ klasifikacija živih bića primjenom različitih kriterija (npr. vanjskom oklopu, izgledu lista, simetriji)

33 Ostvarenost obrazovnih ishoda područja *Prirodnoznatstveni pristup* provjerava se integrirano s ishodima ostalih triju područja.

2. Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

U drugome području ispituju se procesi i interakcije na različitim razinama te razumijevanje održavanja ravnoteže u organizmu i održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi. Također, ispituju se međuovisnosti živoga svijeta i okoliša te životni ciklusi s osnovama nasljeđivanja i razvoja života na Zemlji.

U tablici 27. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*.

Tablica 27. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja
Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Međuovisnost živoga svijeta i okoliša	BIO OŠ B.7.1. Uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta. BIO OŠ B.7.3. Stavlja u odnos prilagodbe živih bića i životne uvjete. BIO OŠ B.8.1.* Analizira principe regulacije.	♦ prilagodba živih bića uvjetima staništa kao temelj opstanka ♦ ponašanje i preživljavanje živih bića u uvjetima staništa ♦ prilagodbe različitim načinima prehrane (autotrofi, heterotrofi – paraziti, saprotrofi, simbionti) ♦ prilagodbe organizama na nametnički način života ♦ zajednički principi funkcioniranja živih bića ♦ vrste i uloge toplinske izolacije u živome svijetu i različitog pokrova tijela ♦ promjenjivost kao obilježje živih bića ♦ povezanost građe i uloge organa / organskih sustava (probavni, dišni, optjecajni sustav, sustav organa za kretanje, razmnožavanje i izlučivanje) ♦ prijenos tvari kroz staničnu membranu (difuzija i osmoza) ♦ povezanost životnih navika i rizičnih čimbenika s bolestima i ozljedama ♦ preventivni postupci i pružanje prve pomoći ♦ primjena bioloških istraživanja i otkrića (cijepljenje, antibiotici, transfuzija krvi i sl.) ♦ krvni tlak i puls ♦ principi prijenosa tvari kroz tijelo živih bića ♦ uloga transpiracije i povezanost njezine regulacije s preživljavanjem biljaka

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma	BIO OŠ B.7.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite. BIO OŠ B.8.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.	♦ regulacija stalnoga sastava tjelesnih tekućina živih bića ♦ mjere sprečavanja širenja zaraze bolesti, uzročnici i prevencija ♦ temeljna obilježja spolnoga i nespalnoga razmnožavanja ♦ mitotička i mejoza ♦ mutacije kao promjene nasljedne upute ♦ nasljeđivanje spola ♦ nasljeđivanje roditeljskih osobina u čovjeka uporabom odgovarajuće simbolike ♦ menstrualni ciklus, oplodnja i trudnoća ♦ odgovorno spolno ponašanje i planiranje obitelji životni ciklus organizama (na primjerima čovjeka, ptice, žabe, kukca i kritosjemenjače)
Nasljeđivanje	BIO OŠ B.8.4.* Povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina i evolucijom.	
Životni ciklusi	BIO OŠ B.8.4.* Povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina i evolucijom. * Ostvarenost odgojno–obrazovnih ishoda označenih zvjezdicom provjerava se u skraćenome obliku: unutar ishoda BIO OŠ B.8.1. provjerava se samo dio vezan uz regulaciju stalnoga sastava tjelesnih tekućina, ali ne i sadržaji vezani uz primanje i prijenos informacija te reagiranje na podražaje; unutar ishoda BIO OŠ B.8.4. ne provjeravaju se sadržaji vezani uz evoluciju na Zemlji.	

3. Energija u živome svijetu

U trećemu području ispituju se procesi izmjene tvari i pretvorbe energije na razini stanice, organizma i ekosustava.

U tablici 28. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija u živome svijetu*.

Tablica 28. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Energija – pokretač životnih procesa</i>	BIO OŠ C.7.2. Uspoređuje energetske potrebe različitih organizama uzimajući u obzir potrebnu vrstu i količinu hrane za očuvanje zdravlja.	♦ uloga prehrane i disanja organizama u oslobađanju energije ♦ različiti načini prehrane (autotrofi, heterotrofi – paraziti, saprotrofi, simbionti)
<i>Izmjena tvari i pretvorba energije</i>	BIO OŠ C.7.1. Uspoređuje načine prehrane te procese vezanja i oslobađanja energije u različitim organizama. BIO OŠ C.8.2. Povezuje hranidbene odnose u biosferi s preživljavanjem organizama.	♦ uloga kloroplasta i mitohondrija u procesima vezanja i oslobađanja energije ♦ proces vezanja energije i nastanak biološki važnih spojeva (fotosinteza) ♦ procesi oslobađanja energije (stanično disanje, alkoholno i mliječno–kiselo vrenje) ♦ važnost energije za pravilno funkcioniranje organizma ♦ procesi izmjene tvari i pretvorba energije na razini ekosustava ♦ hranjive tvari i njihove uloge ♦ hranjive tvari u različitim namirnicama ♦ hranidbeni odnosi ♦ kruženje tvari i protjecanje energije ♦ pojam simbioze u različitim primjerima suživota (parazitiranje, lišaj i dr.) ♦ suživot organizama s aspekta ekonomičnosti/ neekonomičnosti za svakoga od sudionika

4. Prirodosnanstveni pristup

Četvrto područje obuhvaća biološku pismenost i ispituje se unutar prvih triju područja primjenom osnovnih načela znanstvene metodologije i tumačenja dobivenih rezultata. U tablici 29. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodosnanstveni pristup*.

Tablica 29. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodosnanstveni pristup*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	BIO OŠ D.7.1., BIO OŠ D.8.1. Primjenjuje osnovna načela znanstvene metodologije i objašnjava dobivene rezultate.	♦ istraživanje u biologiji ♦ metodologija istraživanja ♦ tablični i grafički prikaz rezultata istraživanja ♦ izvođenje zaključaka na osnovi prikazanih rezultata

10.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Biologije za osmi razred osnovne škole sadrži 35 zadataka (20 zadataka višestrukoga izbora (57 %) te 15 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja (43 %)). Svaki točan odgovor u zadacima višestrukoga izbora donosi jedan bod.

U zadacima kratkoga odgovora i dopunjavanja 10 zadataka donosi po jedan bod, a 5 zadataka donosi po dva boda.

U tablici 30. naveden je broj zadataka u ispitu za svako područje ispitivanja.

Tablica 30. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA		UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR I DOPUNJAVANJE	
<i>Organiziranost živoga svijeta</i>	5	5	10
<i>Procesi i međuovisnosti u živome svijetu</i>	10	6	16
<i>Energija</i>	5	4	9
UKUPNO	20	15	35

U ispitu je moguće ostvariti 40 bodova.

U tablici 31. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 31. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

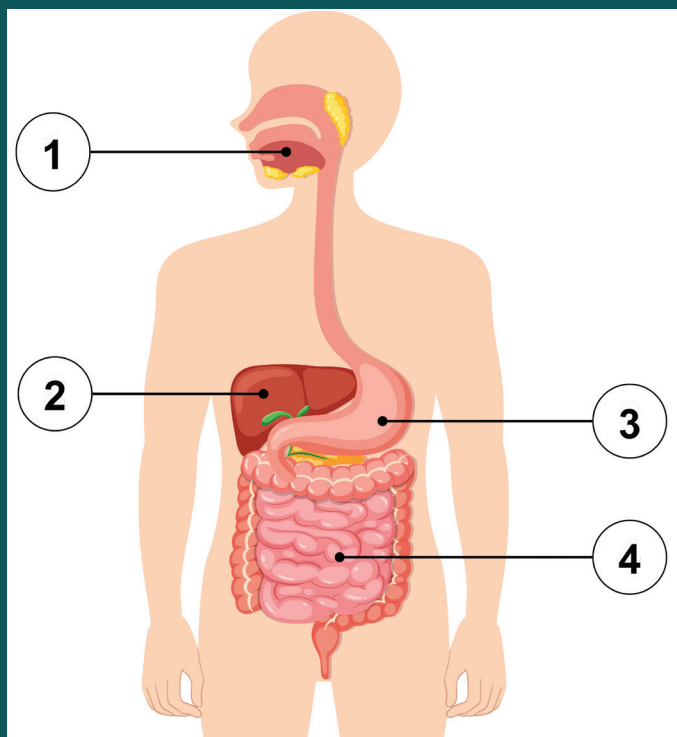
PODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA		UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR I DOPUNJAVANJE	
<i>Organiziranost živoga svijeta</i>	5	6	11
<i>Procesi i međuovisnosti u živome svijetu</i>	10	10	20
<i>Energija</i>	5	4	9
UKUPNO	20	20	40

Nacionalni ispit iz Biologije traje **70 minuta**.

10.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno promotri sliku koja prikazuje položaj pojedinih organa u tijelu čovjeka.

Kojim je brojem označen organ u kojemu započinje razgradnja proteina (bjelančevina)?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Organiziranost živoga svijeta*

Potpodručje ispitivanja: *Organizacijske razine živoga svijeta*

Odgojno-obrazovni ishod:

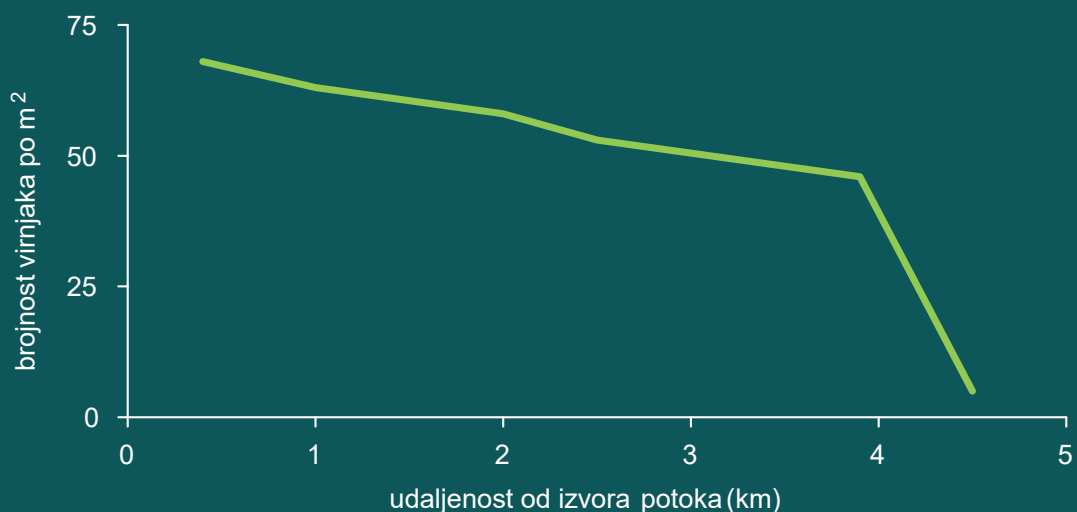
BIO OŠ A.7.2. Učenik povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Pozorno promotri graf koji prikazuje kako se brojnost virnjaka mijenja na različitim udaljenostima od izvora potoka. Potok prolazi kroz razvijenu industrijsku zonu i u njega se ispuštaju otpadne vode.

Koja je od navedenih tvrdnja točna uzimajući u obzir analizu grafičkoga prikaza i ulogu virnjaka kao bioindikatora?

- A. Brojnost virnjaka ovisi o kvaliteti vode.
- B. Brojnost virnjaka veća je što je voda onečišćenija.
- C. Brojnost virnjaka ne ovisi o količini štetnih tvari u vodi.
- D. Brojnost virnjaka povećava se s udaljenosti od izvora potoka.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Organiziranost živog svijeta*

Potpodručje ispitivanja: *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ A.8.1. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava i klasificira organizme primjenom različitih kriterija ukazujući na njihovu srodnost i raznolikost.

Kognitivna razina: primjena i analiza

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Naveden je slijed organizacijskih razina jednoga organizma. U slijedu nedostaje organizacijska razina označena slovom **X**.

Koja je organizacijska razina označena slovom **X**?

Odgovor: _____

Točan odgovor: srčano mišićno tkivo / mišićno tkivo

Područje ispitivanja: Organiziranost živog svijeta

Potpodručje ispitivanja: Organizacijske razine živoga svijeta

Odgojno-obrazovni ishod:

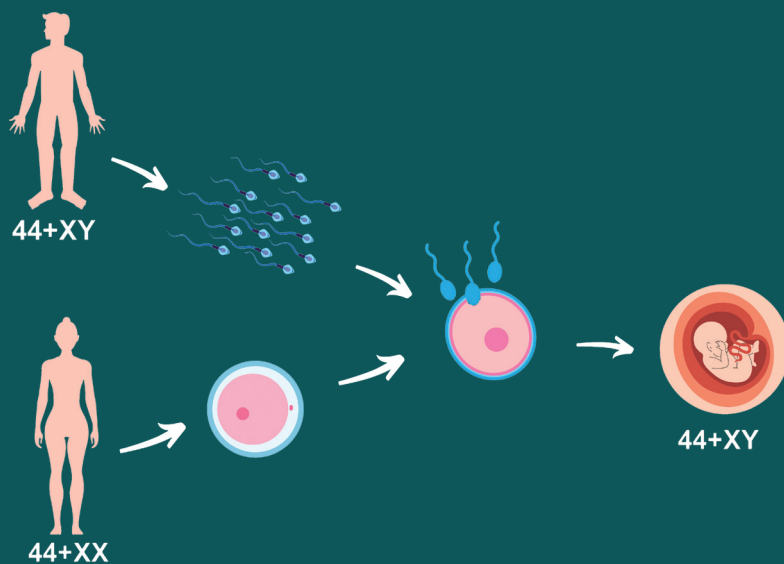
BIO OŠ A.7.2. Povezuje usloţnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

Pozorno promotri shematski prikaz procesa oplodnje i nastanka embrija čovjeka.

Koju kombinaciju tjelesnih i spolnoga kromosoma ima spermij koji je oplodio jajnu stanicu u prikazanome slučaju?

Odgovor: _____

Točan odgovor: 22 + Y / 23, Y

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*

Odgojno-obrazovni ishod:

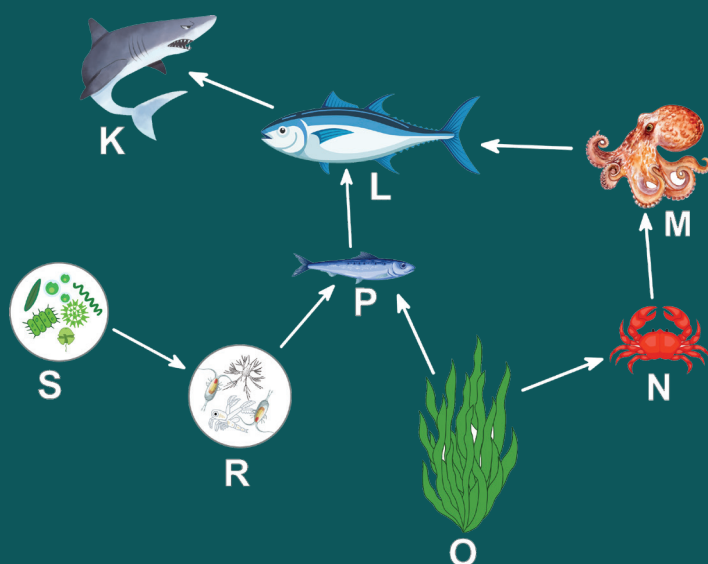
BIO OŠ B.8.4. Povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Pozorno promotri sliku koja prikazuje članove hranidbene mreže morskoga ekosustava označene slovima od **K** do **S**.

Kojim je slovom označen član hranidbene mreže koji može biti potrošač 1. reda, ali i potrošač 2. reda?

Odgovor: _____

Točan odgovor: slovom **P**

Područje ispitivanja: *Energija u živom svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Izmjena tvari i pretvorba energije*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ C.8.2. Povezuje hranidbene odnose u biosferi s preživljavanjem organizma.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

11. KEMIJA

11.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Kemije ispituju se temeljna i trajna znanja te razumijevanje građe i sastava tvari, pretvorbe jedne tvari u drugu i izmjene energije koja se događa tijekom reakcija. Također, provjerava se prirodoslovna pismenost. Kemija je eksperimentalna znanost te je ciljeve nastave poželjno ostvarivati izvođenjem eksperimentalnoga rada.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Kemija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁴ (NN, br. 10/19). S obzirom na to da se sadržaj predmeta Kemija nastavlja na prethodno postavljene temelje u okviru nastavnoga predmeta Priroda, predmeta koji se poučava u petome i šestome razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma za nastavni predmet Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmome i osmome razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Kemija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije ishode i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.2. Učenik raspravlja o važnosti održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi i uzrocima njegova narušavanja.

34 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_208.html

11.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Kemije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Tvari*
 - a) *Vrste tvari i njihova svojstva*
 - b) *Kemijska simbolika*
2. *Promjene i procesi*
 - a) *Fizikalne i kemijske promjene*
 - b) *Jednadžba kemijske reakcije*
3. *Energija*
 - a) *Izmjena energije između sustava i okoline*
4. *Prirodnoznanstveni pristup³⁵*
 - a) *Znanstvena metoda.*

35 Obrazovni ishodi područja *Prirodnoznanstveni pristup* ispituju se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalih triju područja.

1. Tvari

U prvome području *Tvari* ispituje se razumijevanje građe od elementarnih tvari do spojeva i smjese tvari opisanih simbolikom i nazivljem zajedno s njihovim fizikalnim i kemijskim svojstvima.

U tablici 32. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Tvari*.

Tablica 32. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Tvari*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Vrste tvari i njihova svojstva	KEM OŠ A.7.1. Istražuje svojstva i vrstu tvari.	- čiste tvari: elementarne tvari i kemijski spojevi - smjese: homogene i heterogene smjese - fizikalna svojstva tvari: boja, agregacijsko stanje, toplinska električna vodljivost, magnetičnost, gustoća, talište, vrelište, topljivost
Kemijska simbolika	KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari. KEM OŠ A.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.	- kemijska svojstva tvari: reaktivnost, kiselost, lužnatost - nezasićene, zasićene i prezasićene otopine - sastav otopine - građa atoma, protonski i nukleonski broj - simboli kemijskih elemenata prve četiri periode - stehiometrijski koeficijent i indeks - svojstva anorganskih i organskih tvari - građa i označavanje elementarnih tvari, kemijskih spojeva, iona i ionskih spojeva - valencije elemenata u kemijskim spojevima, nazivi i formule kemijskih spojeva - čestična građa tvari (molekule i formulske jedinice)

2. Promjene i procesi

U drugome području *Promjene i procesi* ispituje se razumijevanje fizikalnih i kemijskih promjena, a temelj njihova razumijevanja su znanja o građi i svojstvima tvari. Primjena znanja usvojenoga učenjem prvoga i drugoga područja ispituje se kroz jednadžbe kemijske reakcije i zakon o očuvanju mase s posebnim naglaskom na ispravno nazivlje i kemijsku simboliku, a ima svrhu u upotrebi u svakodnevnome životu.

U tablici 33. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i procesi*.

Tablica 33. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i procesi*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Fizikalne i kemijske promjene</i>	KEM OŠ B.7.1. Analizira fizikalne i kemijske promjene. KEM OŠ B.8.2. Analizira vrste kemijskih reakcija.	- fizikalne i kemijske promjene - povratne i nepovratne promjene - reaktanti i produkti kemijske reakcije - vrste kemijskih reakcija - promjene agregacijskih stanja tvari - utjecaj promjena na okoliš - jednadžbe kemijskih reakcija - kvalitativno i kvantitativno značenje jednadžbe kemijskih reakcija - zakon o očuvanju mase - kemijsko nazivlje i simbolika - valencije atoma
<i>Jednadžba kemijske reakcije</i>	KEM OŠ B.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje promjena.	

3. Energija

U trećemu području *Energija* ispituje se izmjena energije između sustava i okoline odnosno izmjena tijekom kemijske reakcije ili procesa.

U tablici 34. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 34. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Izmjena energije između sustava i okoline</i>	KEM OŠ C.7.1. Analizira izmjenu energije između sustava i okoline. KEM OŠ C.7.2. Povezuje promjene energije unutar promatranoga sustava s makroskopskim promjenama. KEM OŠ C.8.2. Procjenjuje učinkovitost i utjecaj različitih izvora energije na okoliš.	- endotermne i egzotermne promjene - fizikalne i kemijske promjene koje dovode do promjene energije - pretvorbe i izmjene energije pri različitim fizikalnim i kemijskim promjenama

4. Prirodoznanstveni pristup

Područje *Prirodoznanstveni pristup* ispituje se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalih triju područja.

U četvrtome području *Prirodoznanstveni pristup* provjeravaju se usvojenost prirodoznanstvenoga pogleda odnosno prirodoslovna pismenost, razumijevanje metoda znanstvenoga istraživanja, interpretacija podataka i pravila sigurnoga ponašanja. Naglasak je na primjeni matematičkih znanja u rješavanju kemijskih zadataka.

U tablici 35. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodoznanstveni pristup*.

Tablica 35. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Prirodoznanstveni pristup

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	KEM OŠ D.7.1. Povezuje rezultate i zaključke istraživanja s konceptualnim spoznajama. KEM OŠ D.7.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine. KEM OŠ D.8.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine. KEM OŠ D.8.3. Uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima.	- laboratorijsko posuđe i pribor - značenje piktograma - pravila sigurnoga ponašanja prilikom rukovanja kemikalijama, posuđem i priborom - postupci razdvajanja sastojaka smjese - očitanje te izračunavanje podataka iz brojčanih, tabličnih i grafičkih prikaza (primjerice volumen, temperatura, masa, gustoća, talište, vrelište, topljivost) - izračun relativne molekulske mase - izračun masenih udjela sastojka u smjesi - izračun masenih udjela kemijskih elemenata u spoju - čestična građa tvari prikazana modelima - jednadžba kemijske reakcije prikazana čestičnim crtežom - zakon o očuvanju mase u primjeni

11.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Kemije za osmi razred osnovne škole sadrži 35 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (57 %) i 15 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja (43 %).

Svaki zadatak višestrukoga izbora sastoji se od jedne čestice i vrednuje se jednim bodom. Od 15 zadataka kratkoga odgovora i dopunjavanja, 10 zadataka sadrži po jednu česticu i svaki se vrednuje jednim bodom, dok pet zadataka sadrži po dvije čestice i svaki se vrednuje dvama bodovima.

Raspodjela čestica prema vrstama zadataka i područjima ispitivanja prikazana je u tablici 36.

Tablica 36. Raspodjela čestica u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA		UKUPAN BROJ ČESTICA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR I DOPUNJAVANJE	
<i>Tvari</i>	8	7	15
<i>Promjene i procesi</i>	5	5	10
<i>Energija</i>	2	1	3
<i>Prirodnoznastveni pristup</i>	5	7	12
UKUPNO	20	20	40

U ispitu je moguće ostvariti 40 bodova.

U tablici 37. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 37. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA		UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR I DOPUNJAVANJE	
<i>Tvari</i>	8	7	15
<i>Promjene i procesi</i>	5	5	10
<i>Energija</i>	2	1	3
<i>Prirodnoznastveni pristup</i>	5	7	12
UKUPNO	20	20	40

Nacionalni ispit iz Kemije traje **70 minuta**.

11.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koja je kemijska formula sumporova(VI) oksida?

- A. SO_2
- B. SO_3
- C. SO_6
- D. S_6O

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Kemijska simbolika*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ A.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Koliko je elektrona u nitridnome ionu, N^{3-} ?

- A. 3
- B. 4
- C. 7
- D. 10

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Prirodnoznanstveni pristup*

Potpodručje: *Izmjena energije između sustava i okoline*

Odgojno-obrazovni ishod:

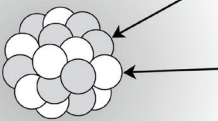
KEM OŠ D.8.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine.

Kognitivna razina: primjena i analiza

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Upiši naziv i naboje subatomskih čestica koji nedostaju na slici.

NAZIV	NABOJ
	+
NAZIV	NABOJ
neutron	
NAZIV	NABOJ
elektroni	

Odgovor: _____

Točan odgovor: proton, 0, –

Područje ispitivanja: *Tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Kemijska simbolika*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

Pozorno promotri tablični prikaz topljivosti iskazane masom soli **X** u 100 g vode pri različitim temperaturama.

t / °C	10	20	30	40	50
m(sol X u 100 g H ₂ O)	46,2	55,0	66,9	83,5	145,7

Izračunaj masu soli **X** koja se treba otopiti u 200 g vode pri 40 °C da bi otopina bila zasićena.

Postupak:

Odgovor: m(sol **X**) = _____ g

Točan odgovor: $m(\text{sol X}) = 167 \text{ g}$

Područje ispitivanja: *Prirodosnanstveni pristup*

Potpodručje ispitivanja: *Znanstvena metoda*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ D.8.3. Uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima.

Kognitivna razina: primjena i analiza

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Pozorno promotri prikazanu jednadžbu kemijske reakcije.

Napiši nazive ili kemijske oznake reaktanata u zadanoj jednadžbi kemijske reakcije.

Odgovor: _____

Točan odgovor: $\text{Ca}(\text{OH})_2$ i HCl / kalcijev hidroksid/lužina i klorovodična kiselina

Područje ispitivanja: *Promjene i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Fizikalne i kemijske promjene*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ B.7.1. Analizira fizikalne i kemijske promjene.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: teško

12. FIZIKA

12.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Fizike ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Fizika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁶ (NN, br. 10/19). S obzirom na to da osnovna znanja iz fizike usvajaju već u petome i šestome razredu kroz predmet Priroda, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmome i osmome razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Fizika:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ D.5.2. Učenik objašnjava cilj i ulogu znanosti te međudnos znanosti i društva.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.6.2. Učenik objašnjava osnovne principe znanosti te odnose znanosti, tehnologije i društvenoga napretka.

12.2. SADRŽAJ ISPITA

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablici 36. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

Nacionalnim ispitom iz Fizike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja:

1. *Struktura tvari*
2. *Međudjelovanja*
3. *Gibanje*
4. *Energija.*

36 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_210.html

1. Struktura tvari

U prvome području ispitivanja opisuje se na koji su način objekti iz svakodnevnoga života sastavljeni od osnovnih građevnih elemenata: kako se atomi drže zajedno, koje sile postoje među njima, koja su različita stanja tvari te što uzrokuje različita svojstva tvari.

2. Međudjelovanja

U drugome području ispitivanja proučavaju se ideje povezane s pitanjima: *Zašto tijela mijenjaju stanje gibanja?*, *Zašto tijela padaju na Zemlju?* te *Zašto se neka tijela privlače, a druga ne?*. U tu svrhu istražuju se različita međudjelovanja tijela i čestica. Ovo područje naglašava da je razumijevanje međudjelovanja važno za opis promjene gibanja tijela.

3. Gibanje

U trećemu području ispitivanja opisuju se gibanja uz pomoć koncepata pomaka, brzine, akceleracije, zakona očuvanja energije, količine gibanja te sudara tijela.

4. Energija

Energija je jedna od najraširenijih fizičkih veličina i pojam koji prožima sve grane fizike, ostale prirodne znanosti i tehniku. Energija se ne može stvoriti ili uništiti, već se može jedino pretvarati u različite oblike. U četvrtome području ispitivanja proučava se energija putem brojnih fenomena kao što su gibanje, svjetlost, zvuk, električno i magnetsko polje te unutarnja energija i toplina.

U tablici 38. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda ishoda područja ispitivanja *Struktura tvari*, *Međudjelovanja*, *Gibanje* i *Energija*.

Tablica 38. Područja ispitivanja, potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja iz Fizike

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI		
<i>Tijela i tvari</i>	FIZ OŠ A.7.1. Uspoređuje dimenzije, masu i gustoću različitih tijela i tvari.	♦ uspoređuje dimenzije tijela ♦ uspoređuje mase tijela ♦ objašnjava zapis i značenje fizičke veličine ♦ analizira gustoće tijela različitoga oblika i sastava ♦ opisuje mjerenje gustoće tijela
MEĐUDJELOVANJA		
<i>Sila i međudjelovanje</i>	FIZ OŠ B.7.2. Analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.	♦ analizira učinke međudjelovanja ♦ prepoznaje različite vrste sila ♦ određuje rezultantnu silu ♦ objašnjava silu težu i težinu ♦ povezuje produljenje opruge s težinom ovješena utega

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
MEĐUDJELOVANJA		
Sila i međudjelovanje	FIZ OŠ B.7.3. Interpretira silu trenja i njezine učinke.	- konstruira koncept sile trenja - objašnjava trenje - analizira učinke sile trenja - razlikuje trenje kotrljanja od trenja klizanja
	FIZ OŠ B.7.4. Analizira uvjete ravnoteže tijela i zakonitost poluge.	- konstruira zakonitost ravnoteže poluge - povezuje težište i ravnotežu - opisuje polugu - objašnjava primjene poluge (mjerjenje težine, razni alati...)
	FIZ OŠ B.7.5. Analizira utjecaj tlaka.	- konstruira koncept tlaka - kvalitativno objašnjava podrijetlo hidrostatičkoga i atmosferskoga tlaka - analizira utjecaj tlaka na primjerima
ENERGIJA		
Energija	FIZ OŠ D.7.6. Povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.	- opisuje kinetičku i potencijalnu energiju - povezuje rad i energiju - analizira pretvorbe energije - primjenjuje zakon očuvanja energije na primjerima pretvorbe energije
STRUKTURA TVARI, ENERGIJA		
Unutarnja energija i toplina	FIZ OŠ A.7.7. Objašnjava agregacijska stanja i svojstva tvari na temelju njihove čestične građe.	- razlikuje svojstva tijela - opisuje model čestične građe tvari - objašnjava agregacijska stanja modelom čestične građe tvari
	FIZ OŠ A.7.8. Povezuje promjenu volumena tijela i tlaka plina s građom tvari i promjenom temperature.	- objašnjava toplinsko širenje tijela - objašnjava promjenu gustoće tijela s temperaturom - povezuje temperaturu tijela s kinetičkom energijom molekula - povezuje promjenu tlaka plina s promjenom temperature
	FIZ OŠ D.7.9. Povezuje promjenu unutarnje energije i toplinu.	- primjenjuje koncepte unutarnje energije, topline i temperature - objašnjava načine promjene unutarnje energije topline (zračenje, strujanje i vođenje) - analizira promjenu unutarnje energije

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI, MEĐUDJELOVANJA, ENERGIJA		
Električna struja	FIZ OŠ B.8.1. Povezuje razdvajanja električnog naboja s električnom strujom i naponom.	♦ opisuje međudjelovanje električnih naboja ♦ objašnjava električnu struju u metalima i elektrolitima ♦ opisuje razdvajanje električnih naboja u bateriji ♦ opisuje elektromagnetske indukcije
	FIZ OŠ D.8.2. Analizira učinke električne struje i magnetizam.	♦ analizira učinke električne struje u jednostavnome strujnom krugu ♦ opisuje magnetsko djelovanje električne struje
	FIZ OŠ D.8.3. Analizira električnu struju i napon te primjenjuje koncepte rada i snage.	♦ objašnjava grananje električne struje u paralelnome spoju i dijeljenje električnog napona na pojedinim trošilima serijskoga spoja ♦ povezuje električnu energiju s radom električne struje ♦ analizira rad i snagu električne struje
	FIZ OŠ A.8.4. Objašnjava električni otpor vodiča.	♦ razlikuje električne izolatore i vodiče ♦ analizira električni otpor trošila ♦ objašnjava zašto vodič pruža otpor pri protjecanju električne struje ♦ objašnjava Ohmov zakon
GIBANJE		
Gibanje	FIZ OŠ C.8.5. Analizira gibanje tijela po pravcu.	♦ analizira jednoliko i nejednoliko gibanje ♦ određuje srednju brzinu tijela ♦ grafički i tablično prikazuje vremensku ovisnost puta i brzine

12.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Fizike za osmi razred osnovne škole sadrži 32 zadatka, od kojih je 62,5 % zadataka zatvorenoga tipa (20 zadataka višestrukoga izbora), a 37,5 % zadataka otvorenoga tipa (5 zadatak kratkoga odgovora i 7 zadatak produženoga odgovora).

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Zadatci kratkoga odgovora boduju se jednim ili dvama bodovima, ovisno o broju čestica u zadatku. Zadatci produženoga odgovora boduju se dvama bodovima.

U tablici 39. naveden je broj zadataka u ispitima prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 39. Broj zadataka u ispitima prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA		UKUPAN BROJ ZADATAKA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIP	ZADATCI OTVORENOGA TIP	
Tijela i tvari	2	2	4
Sila i međudjelovanje	5	4	9
Energija	3	1	4
Unutarnja energija i toplina	3	0	3
Električna struja	5	4	9
Gibanje	2	1	3
UKUPNO	20	12	32

U tablici 40. naveden je broj bodova u ispitima prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 40. Broj bodova u ispitima prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA		UKUPAN BROJ BODOVA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIP	ZADATCI OTVORENOGA TIP	
Tijela i tvari	2	3	5
Sila i međudjelovanje	5	7	12
Energija	3	2	5
Unutarnja energija i toplina	3	0	3
Električna struja	5	6	11
Gibanje	2	2	4
UKUPNO	20	20	40

Nacionalni ispit iz Fizike traje **90 minuta**.

12.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

U bazenu napunjenom do ruba nalazi se 9000 L vode. Koliki je volumen bazena?

- A. 9000 mm³
- B. 9000 cm³
- C. 9000 dm³
- D. 9000 m³

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Struktura tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Tijela i tvari*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ A.7.1. Uspoređuje dimenzije, masu i gustoću različitih tijela i tvari.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Objašnjava zapis i značenje fizičke veličine.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koja od navedenih tvrdnja najbolje opisuje svojstva vode u tekućemu agregacijskom stanju? Temperatura i tlak vode su stalni.

- A. Voda ima stalan oblik i stalan volumen.
- B. Voda ima stalan oblik i promjenjiv volumen.
- C. Voda ima promjenjiv oblik i stalan volumen.
- D. Voda ima promjenjiv oblik i promjenjiv volumen.

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Struktura tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Unutarnja energija i toplota*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ A.7.7. Objašnjava agregacijska stanja i svojstva tvari na temelju njihove čestične građe.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Objašnjava agregacijska stanja modelom čestične građe tvari.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Spremnik s 20 kg vode nalazi se na visini 2 m iznad vodne turbine. Izračunaj rad koji obavi voda kada je pustimo da slobodno pada na lopatice turbine.

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $W = m \cdot g \cdot h$ (1 bod)

$W = 400 \text{ J}$ (1 bod)

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Energija*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ D.7.6. Povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Povezuje rad i energiju.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Električni izvor obavi rad 15 J prenoseći naboj 3 C od jednoga do drugoga pola električnoga izvora. Izračunaj napon električnoga izvora.

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $U = \frac{W}{Q}$ (1 bod)

$$U = 5 \text{ V (1 bod)}$$

Područje ispitivanja: *Međudjelovanje, Gibanje*

Potpodručje ispitivanja: *: Električna struja*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ BC.8.1.Povezuje pojavu razdvajanja električnog naboja s pojavom električne struje i napona.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Povezuje električni napon s energijom jediničnoga naboja u izvoru.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Atletičar trči stalnom brzinom 5 m/s. Koliku udaljenost će pretrčati za 15 sekundi?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $s = v \cdot t$ (1 bod)

$$s = 75 \text{ m (1 bod)}$$

Područje ispitivanja: *Gibanje*

Potpodručje ispitivanja: *Gibanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ C.8.5. Analizira gibanje tijela po pravcu.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Analizira jednoliko i nejednoliko gibanje.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

U nastavku je prikazan popis formula i konstanti kojima se učenici smiju koristiti tijekom pisanja nacionalnoga ispita iz Fizike. List s formulama učenici će dobiti uz ispitne materijale.

Popis formula i konstanti

Formule:

$$A = a \cdot b$$

$$V = a \cdot b \cdot c$$

$$\rho = \frac{m}{V}$$

$$F = k \cdot \Delta \ell$$

$$F_g = m \cdot g$$

$$G = m \cdot g$$

$$F_{\text{tr}} = \mu \cdot G$$

$$F_1 \cdot \ell_1 = F_2 \cdot \ell_2$$

$$p = \frac{F}{A}$$

$$p = \rho \cdot g \cdot h$$

$$F_u = \rho \cdot g \cdot V$$

$$W = F \cdot s$$

$$P = \frac{W}{t}$$

$$E_{\text{gp}} = m \cdot g \cdot h$$

$$Q = m \cdot c \cdot \Delta t$$

$$v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$$

$$I = \frac{Q}{t}$$

$$I = \frac{U}{R}$$

$$U = \frac{W}{Q}$$

$$R = R_1 + R_2$$

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

$$R = \frac{\rho \cdot \ell}{A}$$

$$P = U \cdot I$$

$$W = U \cdot I \cdot t$$

Konstante:

količnik težine i mase	$g = 10 \text{ N/kg}$
elementarni naboj	$e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

13. POVIJEST

13.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Povijesti ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Od učenika se očekuje razumijevanje razdoblja i društva, kao i razumijevanje važnih obilježja povijesnih razdoblja i društava koja su predmet proučavanja uz primjenu prikladne terminologije. Također, očekuje se sagledavanje prošlosti uz korištenje vještina i tehničkih koncepata vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada s povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁷ (NN, br. 27/19).

13.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Povijesti za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja:

1. *Društvo*
2. *Ekonomija*
3. *Znanost i tehnologija*
4. *Politika*
5. *Filozofsko-religijsko-kulturno područje.*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablicama 41., 42., 43., 44. i 45. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

U školskoj godini 2026./2027. ispituju se zadana područja i potpodručja ispitivanja, ishodi i sadržaji, dok je za potrebe izrade zadatka stručna radna skupina područja ispitivanja spojila u tri cjeline: 1. *Društvo i ekonomija*, 2. *Politika*, 3. *Znanost i tehnologija / Filozofsko-religijsko-kulturno-područje.*

³⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_03_27_557.html

1. Društvo

U tablici 41. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Društvo*.

Tablica 41. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Društvo

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.5.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik uspoređuje život ljudi u starije i mlađe kameno doba u svijetu i na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik objašnjava društvene promjene: raslojavanje društva i teritorijalne zajednice u metalno doba (Vučedolska kultura, Iliri i Kelti) na hrvatskome povijesnom prostoru i u širem okruženju. Učenik opisuje društveni život u državama uz rijeke Tigris, Eufrat i Nil s posebnim osvrtom na razvoj pravnih normi. Učenik objašnjava društveni život u grčkim gradovima-državama i uzroke grčke kolonizacije na Sredozemlju i Jadranu. Učenik opisuje ustroj rimskoga društva uzevši u obzir rimske zakone.	• prve ljudske zajednice u prapovijesti • društveni razvoj u prapovijesti i starome vijeku • društvo i svakodnevica staroga Egipta i Mezopotamije • društveni razvoj u grčkim gradovima-državama na Sredozemlju i Jadranu • rimsko društvo i svakodnevica

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranom novom vijeku.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u srednjemu i ranom novom vijeku. Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u srednjemu i ranom novom vijeku. Učenik opisuje seobu naroda i kretanja stanovništva u srednjemu i ranom novom vijeku. Učenik objašnjava utjecaj vjerskih gibanja i ratova na srednjovjekovno i rano novovjekovno društvo.	- društveni razvoj u srednjemu i ranom novom vijeku - doba velikih migracija i ranosrednjovjekovna Europa - srednjovjekovno društvo – građanin, plemić i seljak - Hrvatska u srednjemu vijeku – kneževi, kraljevi i kraljice, župani, plemstvo, svećenstvo, seljaštvo
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranom novom vijeku.	Učenik uspoređuje društvene odnose u srednjemu i ranom novom vijeku.	- utjecaj križarskih ratova na europska i hrvatska društva - učinak osmanskoga širenja na europske i hrvatske prostore
	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću. Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću. Učenik objašnjava reforme Marije Terezije i Josipa II. te njihov utjecaj na hrvatske zemlje. Učenik kategorizira posljedice industrijskih i građanskih revolucija u Europi, svijetu i na prostoru hrvatskih zemalja.	- društveni razvoj u 18. i 19. stoljeću - hrvatske zemlje u vrijeme dvorskoga – prosvijećenoga apsolutizma - francuska vladavina u hrvatskim zemljama - hrvatski narodni preporod – ilirski pokret - industrijske revolucije – razvoj gradova i radničko pitanje; industrijalizacija Hrvatske

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	Učenik analizira utjecaj građanskoga zakonika na razvoj društva te razvijanje građanskih prava s posebnim osvrtom na hrvatske zemlje. Učenik objašnjava razvoj Hrvatske u doba ilirskoga pokreta, novoga apsolutizma i građanskih reformi tijekom druge polovine 19. stoljeća.	temelj moderne Hrvatske: izgradnja hrvatskoga građanskog društva
	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim društvima tijekom 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi tijekom 20. stoljeća. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi tijekom 20. stoljeća. Učenik povezuje društvene pojave i život tijekom 20. stoljeća. Učenik objašnjava posljedice ratova 20. stoljeća s obzirom na promjene u društvu.	društveni razvoj u međuratnome razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi

2. Ekonomija

U tablici 42. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Ekonomija*.

Tablica 42. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Ekonomija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik objašnjava pojavu proizvodnje hrane, obrta, trgovine i novca u pojedinim ljudskim zajednicama u prapovijesti i starome vijeku. Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoj gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik objašnjava pojavu proizvodnje hrane, obrta, trgovine i novca u pojedinim ljudskim zajednicama u prapovijesti i starome vijeku.	• od skupljača hrane i lovca do ratara, stočara, obrtnika i trgovca • stari Istok: grad postaje gospodarsko središte države • Feničani i Grci – pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i Jadranu • ekonomija antičkoga Rima

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoj gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskome povijesnom prostoru.	
	POV OŠ B.6.1. Učenik objašnjava gospodarsku dinamiku i njezinu važnost u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik objašnjava gospodarsku organizaciju srednjovjekovnoga i rano novovjekovnoga vlastelinstva. Učenik opisuje povezanost trgovine s razvojem gradova u Europi i Hrvatskoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik opisuje utjecaje izvaneuropskih civilizacija i kultura na europsko gospodarstvo.	- gospodarstvo na srednjovjekovnome i rano novovjekovnome vlastelinstvu - uspon obrta, trgovine i manufakture – razvoj srednjovjekovnih i rano novovjekovnih gradova – europski i hrvatski primjeri - gospodarske posljedice velikih geografskih otkrića
	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	- industrijske revolucije – razvoj gradova - industrijalizacija Hrvatske - gospodarske i demografske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik izdvaja gospodarske posljedice industrijskih revolucija i ranoga kapitalizma. Učenik raspravlja o utjecaju tehnološkoga napretka na svakodnevni život i razvoj gospodarstva s posebnim osvrtom na Hrvatsku.	
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik objašnjava višestruke utjecaje prirodnih nepogoda i ratnih zbivanja na gospodarske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća.	
	POV OŠ B.8.1. Učenik analizira gospodarsku aktivnost i gospodarske sustave pojedinih država tijekom 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik uspoređuje specifičnosti gospodarskoga razvoja svijeta, Europe i Hrvatske u međuratnome razdoblju.	- gospodarski učinci Velike svjetske gospodarske krize - Hrvatska u sklopu prve Jugoslavije (ekonomija)

3. Znanost i tehnologija

U tablici 43. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Znanost i tehnologija*.

Tablica 43. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Znanost i tehnologija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
ZNANOST I TEHNOLOGIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik navodi najznačajnije izume u prapovijesti i starome vijeku te opisuje njihovu upotrebu i usavršavanje. Učenik objašnjava kako su pismo i znanost u starome vijeku promijenili život ljudi te kako su oružja i transport postali izravna ratna i osvajačka sredstva. Učenik obrazlaže razvoj seoskih i gradskih kuća te javnih građevina, kao i gradnju cesta te razvoj komunikacija.	• izumi mijenjaju život ljudi • razvoj pisma i znanosti na Starome istoku • graditeljska dostignuća, komunikacije i prometnice u Starome svijetu
	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku.	• doprinosi Arapa i Židova u prijenosu i razvoju znanstvene misli na Sredozemlju i u Europi • tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novom vijeku

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
ZNANOST I TEHNOLOGIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranom novom vijeku.	Učenik opisuje oživljavanje antičkih znanja u Europi pod arapskim i židovskim kulturnim utjecajem. Učenik raspravlja o važnosti razvoja znanstvene misli i izuma te daje primjere upotrebe novih alata za napredak gospodarstva i društva.	
	POV OŠ C.7.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologija od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik raspravlja o utjecaju razvoja prirodnih znanosti na tehnološki razvoj. Učenik analizira utjecaj tehnološkoga razvoja na pojavu i razvoj militarizma.	• trijumf znanosti i tehnologije i njihova primjena u kapitalizmu • vojno–politički savezi i odnosi među državama
	POV OŠ C.8.1. Učenik analizira razvoj i upotrebu tehnologija koje su promijenile život čovjeka u 20. i 21. stoljeću.	Učenik prepoznaje razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik kategorizira razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik povezuje razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik istražuje razvoj tehnoloških dostignuća koja su promijenila svakodnevni život u 20. i 21. stoljeću.	• znanost i tehnologija u međuratnome razdoblju

4. Politika

U tablici 44. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Politika*.

Tablica 44. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Politika*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.	Učenik prepoznaje politički razvoj u starome vijeku. Učenik kategorizira politički razvoj u starome vijeku. Učenik povezuje politički razvoj u starome vijeku. Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova-država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine. Učenik objašnjava velike ratove Grka: Trojanski rat, grčko-perzijske ratove, Peloponeski rat i osvajanja Aleksandra Velikoga. Učenik objašnjava razvitak Rima od grada-države do Rimskoga Carstva, preobrazbu njegova ustroja te raspad. Učenik pokazuje na karti tijek rimske ekspanzije na hrvatski povijesni prostor i opisuje posljedice na život starosjedilaca.	• prve civilizacije • grčki gradovi-države: Sparta i Atena • ratovi stare Grčke • razvoj Rima, njegova teritorijalna ekspanzija i proces propadanja
	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik objašnjava utjecaj politike i ratova na teritorijalne promjene – bizantsko-franački ratovi, širenje arapske vlasti, osmanska osvajanja.	• Franci, Arapi i Bizantsko Carstvo – od velesila do pada • europske monarhije u srednjemu i ranomu novom vijeku – odabrani primjeri

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik obrazlaže procese nastanka europskih monarhija, dinastičke promjene i međusobne sukobe. Učenik objašnjava razvoj hrvatske srednjovjekovne države i njezin položaj u različitim državnim zajednicama.	• hrvatska kneževina, kraljevstvo, zajednica s Ugarskom, dio habsburških zemalja • uspon Osmanskoga Carstva do statusa svjetske velesile
	POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik objašnjava političku preobrazbu u Sjevernoj Americi i Francuskoj te njihov utjecaj na promjene u pojedinim državama Europe i svijeta. Učenik analizira revolucije 1848./1849., nacionalne pokrete u Europi i problem istočnoga pitanja.	• američki rat za nezavisnost, Francuska revolucija i Napoleonovo doba • revolucije 1848./1849. Stvaranje nacija i nacionalnih država • parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata • Prvi svjetski rat: izmjena granica u Europi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest	POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od preporodnoga doba do kraja Prvoga svjetskog rata. Učenik objašnjava postanak vojno–političkih saveza i uzroke, tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata.	
Nacionalna povijest	POV OŠ D.8.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21 stoljeću.	Učenik prepoznaje politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik kategorizira politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik povezuje politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.	• versajski poredak i novonastalo stanje u Europi i svijetu • Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi • sukob federalizma i unitarizma • režimska nasilja nad Hrvatima

5. Filozofsko–religijsko–kulturno područje

U tablici 45. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Filozofsko–religijsko–kulturno područje*.

Tablica 45. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Filozofsko–religijsko–kulturno područje*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ E.5.1. Učenik obrazlaže važnost povijesti, uspoređuje različite ideje, umjetnosti, predmete svakodnevne upotrebe te pojavu pismenosti u prapovijesti i starome vijeku. POV OŠ E.5.2. Učenik objašnjava obilježja religija u civilizacijama i kulturama staroga svijeta.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik opisuje važnost učenja povijesti, povijesnih izvora, arheoloških iskopavanja, računanja vremena i povijesnih razdoblja. Učenik objašnjava najstarija vjerovanja te prve poznate kalendare na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik razlikuje umjetnost oblikovanja predmeta svakodnevne upotrebe u prapovijesti i ranim civilizacijama. Učenik opisuje najstarija pisma i pojavu škola. Učenik objašnjava religije u starome svijetu, pojavu kršćanstva, progone i uspon kršćanstva u Rimskome Carstvu te širenje kršćanstva na hrvatskome povijesnom prostoru.	• uvod u povijest • prapovijest vjerovanja i počeci umjetnosti • Stari svijet – pismo, umjetnost, religija, filozofija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ E.6.1. Učenik objašnjava različite ideje, umjetničke stilove i književna djela u srednjemu i ranomu novom vijeku. POV OŠ E.6.2. Učenik raspravlja o obilježjima i sukobima religija u civilizacijama, društvima i kulturama srednjega i ranoga novog vijeka.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik opisuje širenje i sukobe religija na prostoru srednjovjekovne i rano novovjekovne Europe. Učenik uspoređuje različite umjetničke stilove i kulturne dosege srednjega i ranoga novoga vijeka. Učenik objašnjava razloge diobe kršćanstva tijekom srednjega i ranoga novog vijeka.	• kristijanizacija Europe i hrvatskih zemalja • uloga benediktinaca u kulturnome rastu i obnovi Europe • trojezična i tropismena kultura hrvatskoga srednjovjekovlja • podjele u kršćanstvu u srednjemu i ranomu novom vijeku • umjetnost od predromanike do baroka – europski i hrvatski primjeri • arapska i osmanska umjetnost u Europi
	POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik analizira prosvjetiteljske ideje na području filozofije, znanosti, religije, politike i ekonomije.	• doba prosvjetiteljstva • ideologije 19. stoljeća s osobitim osvrtom na oblikovanje hrvatske nacije • umjetnost modernoga doba – slikarstvo, glazba i književnost

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
<i>Opća povijest</i> <i>Nacionalna povijest</i>	POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik razlikuje temeljna obilježja konzervativizma, liberalizma, socijalizma i nacionalnih pokreta. Učenik objašnjava važnost hrvatskih preporoditelja u kulturi, umjetnosti i znanosti te njihovu ulogu u izgradnji političkih i kulturnih institucija. Učenik razlikuje značajke umjetničkih stilova modernoga doba u hrvatskome i svjetskome kontekstu.	

13.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Povijesti za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka od kojih je 21 zadatak zatvorenoga tipa (15 zadataka višestrukoga izbora, 4 zadatka kronologije i 2 zadatka povezivanja) te 9 zadataka otvorenoga tipa (7 zadataka kratkoga odgovora i 2 zadatka produženoga odgovora).

U tablici 46. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 46. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA					BROJ ZADATAKA PREMA PODRUČJU ISPITIVANJA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRONOLOGIJA	POVEZIVANJE	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Društvo i Ekonomija	8	1	1	2	1	13
Znanost i tehnologija te Filozofsko– –religijsko– –kulturno područje	2	1	1	4	0	8
Politika	5	2	0	1	1	9
UKUPNO	15	4	2	7	2	30

U tablici 47. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja. Učenik u ispitu može ostvariti 38 bodova.

Tablica 47. Broj bodova prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA					UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRONOLOGIJA	POVEZIVANJE	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Društvo i Ekonomija	8	1	3	2	3	17
Znanost i tehnologija te Filozofsko– –religijsko– –kulturno područje	2	1	3	4	0	10
Politika	5	2	0	1	3	11
UKUPNO	15	4	6	7	6	38

Nacionalni ispit iz Povijesti traje **70 minuta**.

13.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj povijesne izvore iz djela povjesničara Plutarha.

„Ocu nije bilo dopušteno da podiže i odgaja sinove po svojoj volji, nego čim su napunili sedam godina, sam ih je zakonodavac preuzimao i uvrštavao u skupine gdje su živjeli i hranili se zajedno (...)”.

„Tad najrazboritiji od (...), uvidjevši da je Solon jedini posvema čist od onih pogrešaka i da ne sudjeluje u nasilju bogataša (...), stane ga moliti da se prihvati javnih poslova i dokonča razdor.”

Obilježja kojih se dvaju gradova uspoređuju u povijesnim izvorima?

- A. Aleksandrije i Tebe
- B. Babilona i Akada
- C. Rima i Kartage
- D. Sparte i Atene

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova-država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine.

Sadržaj ispitivanja: grčki gradovi-države: Sparta i Atena

Koncept ispitivanja: usporedba i sučeljavanje

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske povijesti s početka 20. stoljeća?

- A.** proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
- B.** osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
→ proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
- C.** proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba → atentat u Narodnoj skupštini

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: nacionalna povijest*

Obrazovni ishod:

POV OŠ D.8.1. Učenik kategorizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću.

Razrada ishoda: Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.

Sadržaj ispitivanja: Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi

Koncept ispitivanja: vrijeme i prostor

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Pogledaj prikaz zamišljenoga krajolika iz feudalnoga razdoblja i riješi zadatak.

Svaki prikazani dio krajolika označen brojem poveži s odgovarajućim nazivom označenim slovom.

- A. alodij
- B. vodenica
- C. vjerski objekt
- D. kmetška kuća
- E. plemićki dvorac

Točan odgovor: 1E, 2D, 3C

Područje ispitivanja: *Društvo i ekonomija*

Potpodručje ispitivanja: *Društvo i ekonomija: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ B.6.1. Učenik objašnjava gospodarsku dinamiku i njezinu važnost u srednjemu i ranomu novom vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novom vijeku.

Sadržaj ispitivanja: gospodarstvo na srednjovjekovnome i rano novovjekovnome vlastelinstvu

Koncept ispitivanja: vrijeme i prostor

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Pozorno pročitaj povijesne izvore.

(...) danas u Hrvatskoj i Slavoniji vlada zločinačka banda, sastavljena od mađaronske stranke, kojoj je na čelu i koju vodi grof (...), hulja i moralna propalica, koja je u banovini narod do krajnosti osiromašila a inteligenciju demoralizirala.

Franko Potočnjak

Svatko je uvjeren u to, da ova osamnaestogodišnja banova era ističe znamenitim događajima u političkom i kulturnom životu naroda i da će se u hrvatskoj povijesti dugo spominjati ban, komu je bilo suđeno, da u dugačkom nizu godina stvori ili pomogne stvoriti vrlo važna politička i kulturna djela.

Martin Polić

Kako se naziva hrvatski ban koji je opisan u povijesnim izvorima?

Odgovor: _____

Točan odgovor: Károly Khuen-Héderváry, ban Khuen-Héderváry

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: nacionalna povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od preporodnoga doba do kraja Prvoga svjetskog rata.

Sadržaj: parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata

Koncept ispitivanja: povijesna perspektiva

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

5. primjer

Pročitaj tekst i riješi zadatke.

Hrvatsku povijest 19. stoljeća obilježile su brojne političke ličnosti. Najvažnije funkcije obnašali su hrvatski banovi, čije su odluke utjecale na cjelokupno društvo. Najpoznatiji među banovima bili su Josip Jelačić, Ivan Mažuranić i Károly Khuen-Héderváry.

Opiši djelovanje hrvatskih banova u 19. stoljeću.

U svom odgovoru navedi:

- jednu političku odluku bana Josipa Jelačića

- jednu reformu bana Ivana Mažuranića iz područja školstva

- jedno obilježje vladavine bana Khuena-Héderváryja.

MODEL TOČNOGA ODGOVORA:

- jednu političku odluku bana Josipa Jelačića

Neke od odluka koje je donio ban Jelačić bile su: ukidanje kmetstva, prekid odnosa s mađarskom vladom, osnivanje Banskoga vijeća, objava rata mađarskoj vladi, pripojenje Međimurja.

- jednu reformu bana Ivana Mažuranića iz područja školstva

Neke od reformi bana Ivana Mažuranića bile su: uvođenje zakona o pučkim školama, uvođenje opće obveze pohađanja osnovnih škola, oduzimanje nadzora nad školama Crkvi, škole su postale državne institucije, osnivanje prvoga hrvatskog modernog sveučilišta.

- jedno obilježje vladavine bana Khuena-Héderváryja.

Neka od obilježja vladavine bana Khuena bila su: namjera primirivanja Hrvata, gušenje hrvatskoga otpora prema Mađarima i Nijemcima, širenje mađarske državne ideje, provođenje interesa ugarske vlade u Hrvatskoj, provođenje mađarizacije, širenje mađarskoga jezika i institucija, ulaganje mađarskoga kapitala, pritisci i prijevare oko izbornih pravila, oslanjanje na Narodnu stranku, omogućavanje napredovanja i bogaćenja članovima Narodne stranke, vođenje politike „podijeli pa vladaj“, oslanjanje na srpske političare, raspirivanje hrvatsko-srpskih tenzija, namjera očuvanja dualističke ravnoteže.

Područje ispitivanja: *Društvo i ekonomija*

Potpodručje ispitivanja: *Društvo i ekonomija: Nacionalna povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik objašnjava razvoj Hrvatske u doba ilirskoga pokreta, novoga apsolutizma i građanskih reformi tijekom druge polovine 19. stoljeća.

Sadržaj: temelj moderne Hrvatske: izgradnja hrvatskoga građanskog društva

Koncept ispitivanja: kontinuitet i promjena

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

14. GEOGRAFIJA

14.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Geografije ispituju se geografska znanja i geografske vještine koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Geografija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁸ (NN, br. 7/19).

14.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Geografije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Prostorni identitet*
 - a) *Osnovna obilježja Zemlje*
 - b) *Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama*
 - c) *Identitet na različitim prostornim razinama*
 - d) *Međunarodne organizacije i regionalne integracije*
 - e) *Regije i odabrane države Europe*
 - f) *Azija*
2. *Prostorne organizacije i procesi*
 - a) *Geografske karte*
 - b) *Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama*
 - c) *Klima na različitim prostornim razinama*
 - d) *Stanovništvo na različitim prostornim razinama*
 - e) *Naselja na različitim prostornim razinama*
 - f) *Gospodarstvo na različitim prostornim razinama*
 - g) *Zemlja u svemiru*
3. *Održivost*
 - a) *Vode na različitim prostornim razinama*
 - b) *Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama*
 - c) *Prirodni resursi na različitim prostornim razinama*
 - d) *Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama.*

38 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html

1. Prostorni identitet

„*Prostorni identitet* temeljni je geografski koncept koji obuhvaća prostor kao okvir svih geografskih istraživanja, regiju kao područje koje karakteriziraju određena obilježja te mjesto kao dio prostora kojemu su ljudi svojim aktivnostima ugradili značenja. *Prostorni identitet* uključuje i stanovništvo i njegove strukture te kulturne fenomene i način života koji iz njega proizlaze te, u konačnici, nacionalni identitet i svijest o važnosti izrastanja u odgovornoga i savjesnoga građanina” (NN, br. 7/19).

U tablici 48. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*.

Tablica 48. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
Osnovna obilježja Zemlje	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ uspoređuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ♦ imenuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ♦ razlikuje kontinente Staroga i Novoga svijeta
Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.5.4. Učenik opisuje oblik, granice i državne simbole Republike Hrvatske, objašnjava aspekte položaja te izdvaja prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice koristeći se geografskim kartama.	♦ opisuje državne granice, oblik teritorija i državne simbole ♦ opisuje posebnosti položaja Hrvatske ♦ objašnjava prirodna obilježja kao identitetnu osnovu Hrvatske (panonska, dinarska, jadranska) ♦ uspoređuje prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.1. Učenik objašnjava geografski smještaj i utjecaj geografskoga položaja na razvijenost Europe te opisuje utjecaj Europljana na druge dijelove svijeta.	♦ prepoznaje granice Europe uz pomoć geografske karte ♦ objašnjava geografski smještaj i geografski položaj Europe i njihove posljedice ♦ opisuje prometno značenje Europe s posebnim osvrtom na uključenost Hrvatske u mrežu europskih prometnih putova
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ uspoređuje specifičnosti geografskoga položaja, prirodnih uvjeta i održivoga gospodarstva država Sjeverne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
<i>Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ analizira geografski položaj, prostranost i kontinentalnost Istočne Europe
<i>Identitet na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ uspoređuje različite prostorne identitete Hrvatske
	GEO OŠ A.6.1. Učenik objašnjava stvaranje suvremene hrvatske države, opisuje političko uređenje i upravno–teritorijalnu organizaciju Republike Hrvatske.	♦ prepoznaje ključne faktore koji su utjecali na stvaranje suvremene hrvatske države ♦ prepoznaje utjecaje susjednih prostora na oblikovanje identiteta ♦ razlikuje upravno–teritorijalne regije Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ objašnjava utjecaj povijesnoga, kulturnoga i političkoga razvoja na različit razvoj istočnoga i zapadnoga dijela Srednje Europe te Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskoga kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	♦ analizira prilagodbu čovjeka životu na mediteranskome kršu i specifičnosti mediteranskoga kulturno–civilizacijskoga kruga
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ prepoznaje povijesno–kulturni utjecaj Jugoistočne Europe na Hrvatsku
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ analizira utjecaj prirodno–geografskih obilježja na život stanovništva Sjeverne Europe ♦ analizira posebnosti nordijskoga kulturno–civilizacijskoga kruga

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
<i>Identitet na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	analizira utjecaj povijesnoga nasljeđa na društveno–gospodarski razvoj država Istočne Europe
<i>Međunarodne organizacije i regionalne integracije</i>	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	obrazlaže važnost interesnih integracija na razini Europe
	GEO OŠ A.B.7.3. Učenik obrazlaže nastanak, razvoj i značenje Europske unije u Europi i svijetu te utjecaj institucija Europske unije na pojedinca i države.	- analizira nastanak i proširenje Europske unije uz pomoć tematske karte - prepoznaje značenje Europske unije u Europi i svijetu - analizira utjecaj institucija i glavnih politika Europske unije na pojedinca i države
<i>Regije i odabrane države Europe</i>	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	analizira razlike u površini i broju stanovnika europskih država
	GEO OŠ A.B.7.5. Učenik analizira europske regije s obzirom na njihove posebnosti.	- uspoređuje geografske posebnosti europskih regija - razlikuje države prema pripadnosti europskim regijama
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	- uspoređuje prirodno–geografske regije Srednje Europe prema prirodnoj osnovi, gospodarskoj valorizaciji i načinu života - analizira posebnosti i značenje Njemačke u Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	analizira posebnosti Italije i njezinu ulogu u regiji, Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	analizira posebnosti Bosne i Hercegovine

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
Regije i odabrane države Europe	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ analizira posebnosti Ruske Federacije i njezinu gospodarsku, vojnu i političku ulogu u regiji, Europi i svijetu
Azija	GEO OŠ A.B.8.1. Učenik analizira prirodno–geografska i društveno–geografska obilježja Azije s pomoću geografske karte i različitih grafičkih prikaza.	♦ uspoređuje geografski smještaj i položaj Azije s drugim kontinentima ♦ objašnjava specifičnosti reljefa, klime, voda i živoga svijeta Azije ♦ objašnjava specifičnosti stanovništva, naselja i gospodarstva Azije ♦ imenuje regije Azije na geografskoj karti
	GEO OŠ A.B.8.2. Učenik analizira i objašnjava odabrane probleme suvremenoga razvoja Azije.	♦ analizira odabrane probleme Jugozapadne i Srednje Azije (aridnost i gospodarenje vodama, važnost nafte i plina, krizna žarišta i migracije) ♦ analizira specifične probleme Monsunske Azije (mekanizam nastanka i posljedice monsuna, prirodne prijetnje i ugroženost okoliša) ♦ uspoređuje populacijske izazove Kine, Indije i Japana (promjene broja i struktura stanovništva, populacijske politike, brza urbanizacija) ♦ uspoređuje ulogu Kine, Indije i Japana u svjetskome gospodarstvu

2. Prostorne organizacije i procesi

„*Prostorne organizacije i procesi* složen je koncept koji obuhvaća razumijevanje prostornih rasporeda (distribucija) različitih elemenata prirodne osnove i društvene nadgradnje te prepoznavanje i razumijevanje mogućih obrazaca u tim distribucijama, njihovih međusobnih veza i naposljetku promjena tih distribucija, obrazaca i međuodnosa tijekom vremena” (NN, br. 7/19).

U tablici 49. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorne organizacije i procesi*.

Tablica 49. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja
Prostorne organizacije i procesi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Geografske karte	GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te uz pomoć tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.	- razlikuje geografske karte prema mjerilu i sadržaju - čita geografsku kartu uz pomoć tumača - razlikuje elemente geografske mreže i koristi se njima za određivanje smještaja
	GEO OŠ B.5.3. Učenik se orijentira u zavičaju uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja) i kompasa.	- prepoznaje primjere točne orijentacije topografske karte - prepoznaje na topografskoj karti / planu grada (naselja) osnovne elemente prirodne i društvene osnove svojega zavičaja - prepoznaje strane svijeta, pravce kretanja i kartografske znakove na skici
	GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS-a.	razlikuje elemente topografske karte
	GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS-a.	- analizira na topografskoj karti elemente prirodne i društvene osnove - koristi se brojčanim mjerilom - analizira jednostavnu skicu kretanja po azimutu - određuje geografsku širinu i dužinu zadanoga mjesta na općim geografskim kartama
	GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.	prepoznaje na geografskoj karti karakteristične paralele
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.8.4. Učenik objašnjava građu i starost Zemlje, opisuje glavne unutarnje procese oblikovanja reljefa te na primjerima objašnjava uzroke i posljedice pokreta litosfernih ploča.	- razlikuje tri osnovne skupine stijena i karakteristične primjere - razlikuje osnovne pokrete litosfernih ploča i tipove njihovih granica - analizira procese orogeneze, vulkanizma i seizmizma na granicama litosfernih ploča

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke države s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ prepoznaje utjecaj glacijacije na oblikovanje reljefa
	GEO OŠ B.5.4. Učenik objašnjava mehanizme nastanka i oblikovanja reljefa na Zemlji.	♦ razlikuje elemente/slojeve unutarne građi Zemlje ♦ razlikuje relativnu visinu od nadmorske visine ♦ objašnjava promjenjivost reljefa pod utjecajem unutarnjih i vanjskih procesa
	GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.	♦ razlikuje primjere reljefnih oblika uz pomoć grafičkih prikaza i fotografija ♦ razlikuje na geografskoj karti primjere planina, prapornih zaravni, riječnih dolina, poloja, riječnih terasa, zaval, kotlina i krških polja ♦ uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora
	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ prepoznaje nazive eona i geoloških era važnih za oblikovanje reljefa Europe ♦ razlikuje reljefne cjeline Europe prema geološkoj starosti ♦ uspoređuje najzastupljenije tipove klime i pripadajuću vegetaciju u Europi
Klima na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.6.5. Učenik opisuje atmosferu i vrijeme, objašnjava najvažnije klimatske elemente, prikuplja i analizira podatke o vremenu te obrazlaže važnost vremenske prognoze.	♦ razlikuje sastav i strukturu atmosfere ♦ objašnjava klimatske elemente (temperatura zraka, tlak zraka, vjetar, naoblaka, vlaga u zraku i padaline) ♦ razlikuje strujanje zraka u cikloni i anticikloni ♦ razlikuje planetarne vjetrove i njihova obilježja ♦ razlikuje vrste padalina prema načinu nastanka

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Klima na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.	♦ prepoznaje trajanje i posljedice revolucije i nagnutosti Zemljine osi te njihov utjecaj na klimu ♦ razlikuje na crtežu, geografskoj karti i globusu toplinske pojaseve prema njihovim specifičnostima i klimatskim obilježjima ♦ objašnjava utjecaj pojedinih klimatskih čimbenika na obilježja klime (udaljenost od ekvatora, utjecaj kopna i mora, nadmorske visine, reljefa, morskih struja i revolucije Zemlje) ♦ analizira klimatski dijagram ♦ razlikuje klimatske razrede i klimatske tipove te njihov prostorni raspored ♦ analizira tipove klima uz pomoć klimatskih dijagrama / tematske karte
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.4. Učenik objašnjava demografske i gospodarske posebnosti europskih država na temelju prikupljenih i obrađenih podataka.	♦ objašnjava promjenu broja stanovnika Europe od 17. stoljeća do današnjice uz pomoć linijskoga dijagrama ♦ analizira podatke o gustoći naseljenosti europskih država ♦ označava prostore najgušće i najrjeđe naseljenosti Europe na geografskoj karti ♦ analizira strukture europskoga stanovništva ♦ objašnjava uzroke i posljedice neravnomjernoga gospodarskog razvoja Europe
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ analizira etničku i vjersku heterogenost država Jugoistočne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.6.1. Učenik interpretira podatke o broju i razmještanju stanovnika i gustoći naseljenosti na primjerima iz Hrvatske i svijeta.	♦ analizira linijski dijagram kretanja broja stanovnika ♦ izračunava gustoću naseljenosti ♦ analizira tematske karte navodeći uzroke neravnomjerne naseljenosti ♦ objašnjava razmještanje stanovništva i gustoću naseljenosti u Hrvatskoj i svijetu uz pomoć tematskih karata ♦ prepoznaje depopulaciju kao dominantan demografski proces u Hrvatskoj
	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	♦ izračunava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja broja stanovnika na različitim prostornim razinama ♦ razlikuje uzroke i posljedice prirodne promjene na primjerima na različitim prostornim razinama ♦ prepoznaje uzroke i posljedice migracija ♦ razlikuje vrste migracija
	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	♦ objašnjava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja stanovništva na različitim prostornim razinama ♦ analizira opće kretanje stanovništva koristeći se dijagramima i tematskim kartama ♦ prepoznaje primjere različitih pisama
	GEO OŠ B.A.6.3. Učenik objašnjava raznolikost svjetskoga stanovništva analizirajući pojedine strukture, identificira probleme koji iz toga proizlaze te izgrađuje pozitivan i tolerantan odnos prema drugim kulturnim zajednicama poštujući raznolikosti.	♦ objašnjava demografske probleme na temelju biološke i gospodarske strukture ♦ objašnjava uz pomoć dijagrama i tematskih karata jezičnu, vjersku, obrazovnu, gospodarsku, narodnosnu i biološku strukturu stanovništva na primjerima iz svijeta i Hrvatske

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Naselja na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.6.4. Učenik razlikuje ruralna i urbana naselja, prepoznaje funkcije i njihov prostorni raspored te objašnjava hijerarhiju gradskih naselja na primjeru Hrvatske.	- razlikuje urbana i ruralna naselja te način života u njima - objašnjava utjecaj gradskih funkcija na prostor (rad, stanovanje, školovanje, turizam, trgovina, kultura...) - razlikuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj
Gospodarstvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	analizira gospodarsku važnost turizma i utjecaj na preobrazbu prostora u državama Južne Europe
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	- analizira prometnu važnost Jugoistočne Europe - prepoznaje čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj Jugoistočne Europe
	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	analizira važnost Sjevernoga mora i podmorja
	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	- prepoznaje primjere gospodarske valorizacije priobalja država Zapadne Europe - uspoređuje utjecaj industrijalizacije na urbanizaciju i stvaranje urbanih regija država Zapadne Europe - uspoređuje posebnosti Ujedinjenoga Kraljevstva i Francuske te ulogu tih država u regiji, Europi i svijetu
	GEO OŠ C.B.6.2. Učenik analizira podatke o gospodarskoj razvijenosti i procjenjuje stupanj razvijenosti države te objašnjava važnost usklađivanja gospodarskoga napretka i održivoga razvoja Hrvatske.	- analizira pokazatelje gospodarske razvijenosti (BNP, udio sektora djelatnosti, HDI) - objašnjava važnost pojedinih djelatnosti za gospodarstvo na različitim prostornim razinama

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Zemlja u svemiru	GEO OŠ B.8.3. Učenik objašnjava položaj, gibanja i međudjelovanje Zemlje s drugim nebeskim tijelima u Sunčevu sustavu i svemiru i njihov utjecaj na život na Zemlji.	♦ razlikuje planete Sunčeva sustava ♦ objašnjava posljedice rotacije Zemlje te posljedice revolucije Zemlje i nagnutosti Zemljine osi ♦ određuje razlike u pojasnim vremenima ♦ prepoznaje položaj Zemlje i Sunca na karakteristične datume početaka godišnjih doba uz pomoć crteža (skice)

3. Održivost

„Održivost, treći aktualni koncept, podrazumijeva razvoj u skladu s ograničenim izvorima energije i sirovina te općenito s prirodom u kojoj je čovjek važan čimbenik različitih ekosustava. Koncept održivosti možemo promatrati s triju aspekata: društvenoga, ekološkoga i ekonomskoga” (NN, br. 7/19).

U tablici 50. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda ishoda područja ispitivanja *Održivost*.

Tablica 50. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja Održivost

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ uspoređuje obilježja najvažnijih europskih mora i njihovih obala ♦ uspoređuje posebnosti važnijih europskih rijeka i jezera
	GEO OŠ C.5.1. Učenik objašnjava raspodjelu i kruženje vode na Zemlji te njezinu važnost za život i istražuje mogućnosti vlastitoga doprinosa u racionalnome korištenju voda.	♦ razlikuje osnovne pojavne oblike vode na Zemlji na primjerima ♦ uspoređuje zastupljenost slatke i slane vode na različitim prostornim razinama ♦ objašnjava kruženje vode u prirodi ♦ objašnjava važnost vode za život
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	♦ analizira osnovna obilježja Sredozemnoga mora
	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ imenuje najvažnije rijeke i jezera Istočne Europe ♦ analizira načine vrednovanja najvažnijih rijeka i jezera Istočne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.5.2. Učenik opisuje osnovna obilježja i važnost kopnenih voda na Zemlji i u Hrvatskoj te podržava njihovo održivo iskorištavanje.	♦ razlikuje osnovna obilježja voda na kopnu ♦ prepoznaje osnovne elemente tekućice i porječja na primjeru velike rijeke na geografskoj karti ♦ razlikuje na geografskoj karti veće svjetske i hrvatske rijeke ♦ razlikuje primjere prirodnih i umjetnih jezera na različitim prostornim razinama ♦ opisuje načine iskorištavanja kopnenih voda na primjerima iz svijeta i Hrvatske
	GEO OŠ C.5.3. Učenik obrazlaže glavna obilježja mora, mogućnosti iskorištavanja mora i podmorja te prepoznaje Jadransko more kao bogatstvo Hrvatske.	♦ uspoređuje glavna svojstva i gibanja Jadranskoga i svjetskog mora ♦ prepoznaje primjere iskorištavanja mora, obala i podmorja
Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.	♦ objašnjava međuovisnost reljefa te naseljenosti i djelatnosti
	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ prepoznaje utjecaj prirodno–geografskih obilježja na naseljenost i gospodarstvo Europe
	GEO OŠ C.6.3. Učenik objašnjava međuovisnost klime, tla i živoga svijeta te utjecaj čovjeka na promjenu bioraznolikosti na primjerima iz zavičaja i Hrvatske.	♦ prepoznaje međusobnu povezanost klime, tla te biljnoga i životinjskoga svijeta na primjerima iz Hrvatske ♦ objašnjava antropogeni utjecaj na tlo i živi svijet
Prirodni resursi na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.6.4. Učenik navodi i opisuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije, navodi vrste onečišćenja i mjere zaštite te objašnjava važnost selektiranja otpada.	♦ razlikuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije ♦ razlikuje utjecaj obnovljivih i neobnovljivih izvora energije na okoliš ♦ prepoznaje onečišćenje okoliša i moguće mjere zaštite od onečišćenja na lokalnoj i globalnoj razini

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.A.6.1. Učenik razlikuje kategorije zaštite prirode, navodi primjere zaštićene prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj, objašnjava važnost zaštićenih područja i lokaliteta kao gospodarskoga potencijala i elementa identiteta te sudjeluje u aktivnostima čuvanja i adekvatnoga vrednovanja baštine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ razlikuje vrste zaštićenih područja u Hrvatskoj ♦ imenuje na slijepoj karti primjere strogih rezervata (SR), nacionalnih parkova (NP), parkova prirode (PP), regionalnih parkova (RP) i geoparkova (GP) u Hrvatskoj ♦ razlikuje primjere kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Hrvatskoj ♦ prepoznaje na geografskoj karti i na karakterističnim fotografijama hrvatske lokalitete s UNESCO–ova Popisa svjetske baštine

14.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Geografije za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka od kojih je 50 % zadataka zatvorenoga tipa (15 zadataka višestrukoga izbora), a 50 % zadataka otvorenoga tipa (15 zadataka od kojih je 12 zadataka kratkoga odgovora te tri zadatka produženoga odgovora).

Područje ispitivanja *Prostorni identitet* zastupljeno je u ispitivanju s osam zadataka (27 %), *Prostorne organizacije i procesi* sa 16 zadataka (53 %) te *Održivost* sa šest zadataka (20 %). Područja ispitivanja su u ispitivanju zastupljena proporcionalno sadržajima učenja i poučavanja geografije tijekom osnovnoškolskoga obrazovanja.

U tablici 51. naveden je broj zadataka u ispitivanju prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 51. Broj zadataka u ispitivanju prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	4	3	1	8
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	8	7	1	16
<i>Održivost</i>	3	2	1	6
UKUPNO	15	12	3	30

U ispitivanju je moguće ostvariti 33 boda.

U tablici 52. naveden je broj bodova u ispitivanju prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 52. Broj bodova u ispitivanju prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	4	3	2	9
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	8	7	2	17
<i>Održivost</i>	3	2	2	7
UKUPNO	15	12	6	33

Nacionalni ispit iz Geografije traje **70 minuta**.

14.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno promotri priloženu geografsku kartu.

Kojim je brojem označena država s kojom Republika Hrvatska ima najdulju kopnenu granicu?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Prostorni identitet*

Potpodručje ispitivanja: *Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ A.5.4. Učenik opisuje oblik, granice i državne simbole Republike Hrvatske, objašnjava aspekte položaja te izdvaja prirodno-geografske regije i upravno-teritorijalne jedinice koristeći se geografskim kartama.

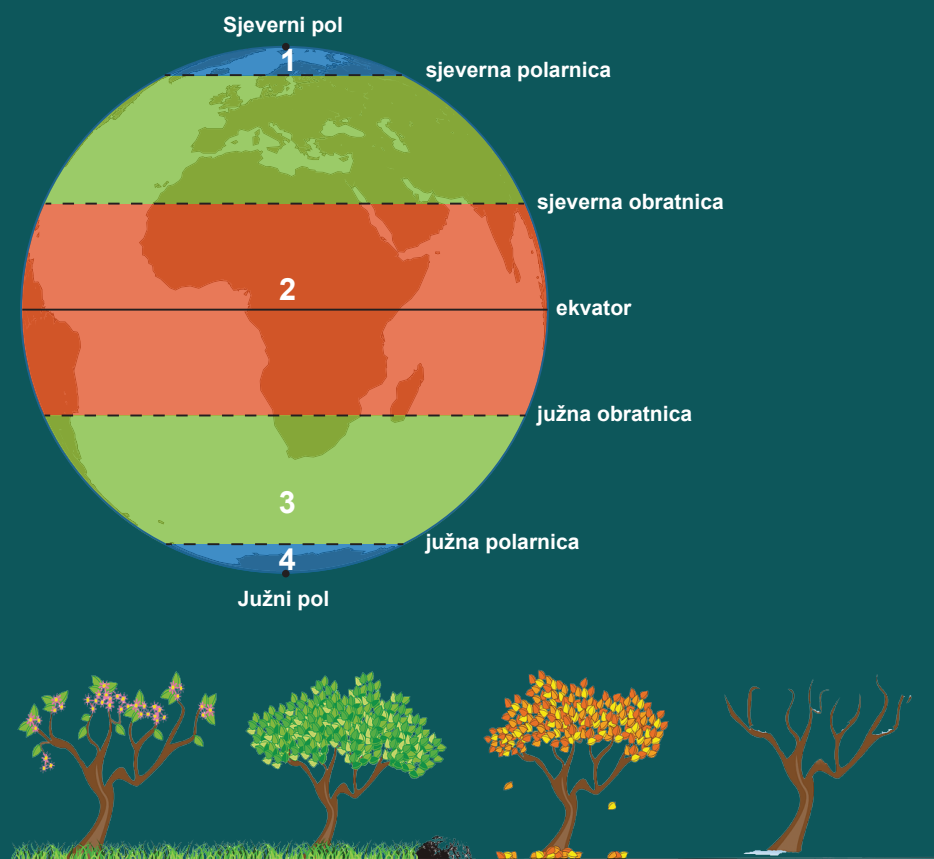
Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: prepoznaje državne granice, oblik teritorija i državne simbole Hrvatske

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Pozorno promotri priložene crteže.

Kojim je brojem označen toplinski pojas u kojemu se odvijaju promjene vegetacije prikazane crtežom?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Klima na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klime.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: razlikuje na crtežu, geografskoj karti i globusu toplinske pojaseve prema njihovim specifičnostima i klimatskim obilježjima

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Pozorno promotri priloženu geografsku kartu.

Koji je naziv prikazane vrste riječnoga ušća?

Odgovor: _____

Točan odgovor: delta

Područje ispitivanja: *Održivost*

Potpodručje ispitivanja: *Vode na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ C.5.2. Učenik opisuje osnovna obilježja i važnost kopnenih voda na Zemlji i u Hrvatskoj te podržava njihovo održivo iskorištavanje.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: prepoznaje osnovne elemente tekućice i porječja na primjeru velike rijeke na geografskoj karti

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Pozorno promotri priloženu fotografiju.

Opiši jednu negativnu posljedicu oblika turizma prikazanoga na priloženoj fotografiji navodeći naziv tog oblika turizma.

Model točnoga odgovora:

Jedna od negativnih posljedica kupališnoga (masovnoga) oblika turizma prikazanoga na fotografiji je narušavanje kvalitete života lokalnoga stanovništva (prevelika gužva, gužva na plaži i u prometu; prevelika potrošnja vode); betonizacija obale...

U zadatku je moguće ostvariti ukupno dva boda. Jedan bod za imenovanje selektivnoga oblika turizma (kupališni, masovni turizam), a jedan bod za opis jedne negativne posljedice toga oblika turizma.

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Gospodarstvo na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno-geografskih i društveno-geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno-civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: analizira gospodarsku važnost turizma i utjecaj na preobrazbu prostora u državama Južne Europe

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

